

“በነገውም ፡ የሐንስ ፡ የሱስን ፡ አየ ፡ ወደርሱ ፡ ሲመጣ ፡ አለም ። እነሆ ፡ የእግ ዘኢብሔር ፡ በግ ፡ የዓለምን ፡ ኃጢአት ፡ የሚያስወግድ ። » የሐ ፡ ፩ ፡ ፳፱ ።

«እርሱ ፡ ኃጢአታችንን ፡ በሥጋው ፡ በእንጨት ፡ ላይ ። ከኃጢአት ፡ ወጥተን ፡ ለጽድቅ ፡ እንኖር ፡ ዘንድ ። በቀሰሉ ፡ የተፈወሳችሁ ። » ፩ ፡ ጴጥ ፡ ፪ ፡ ፳፬ ።

«እላንትም ፡ ደግሞ ፡ በፊት ፡ ልዩ ፡ የነበራችሁትን ፡ ጸላትም ፡ በሥራችሁ ፡ ክፋት ፡ በሕሊናችሁም ፡ ዛሬ ፡ አስታረቃችሁ ።

«በሰውነቱ ፡ ሥጋ ፡ በሞቱ ፡ በፊቱ ፡ ያቆማችሁ ፡ ዘንድ ፡ ቅዱሳን ፡ አድርጎ ፡ ያለነውር ፡ ያለመንቀፍም ። » ቆላ ፡ ፩ ፡ ፳፩ ፡ ፳፪ ።

«አምላክ ፡ ይመስገን ፡ የየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ የጌታችን ፡ አባት ፡ በመንፈሳዊ ፡ በረከት ፡ ሁሉ ፡ የባረከነ ፡ በሰማይ ፡ በክርስቶስ ።

በርሱ ፡ እንደመረጠነ ፡ ዓለም ፡ ሳይፈጠር ፡ ቅዱሳን ፡ እንሆን ፡ ዘንድ ፡ በፊቱ ፡ ያለነውርም ፡ በፍቅር ።

አስቀድሞ ፡ ለይቶናልና ፡ ልጆች ፡ ሊያደርገን ፡ በየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ፈቃዱ ፡ እንደወደደች ፡ በርሱ ፡ መድኃኒት ፡ የተቀበልነ ፡ በደሙ ፡ የኃጢአት ፡ ሥርዓት ፡ ከጸጋው ፡ ባለጠግነት ፡ የተነሣ ። በኛ ፡ ያስተረፈረፈው ፡ በጥበብ ፡ ሁሉ ፡ በዕውቀትም ፡ ሁሉ ።

የፈቃዱንም ፡ ምሥጢር ፡ አስታወቀን ፡ እርሱ ፡ እንደወደደ ፡ አስቀድሞም ፡ በራሱ ፡ እንደሰራ ። » ኤፌ ። ፩ ፡ ፫-፱ ።

ተስፋ ፡ የተደረገው ፡ የዓለም ፡ መድኃኒት ፡ ክርስቶስ ፡ ሥጋና ፡ መለኮት ፡ መሆን ፡ እንደሚገባው ፡ ጌታችን ፡ እንደምን ፡ ገለጠ ?

«ፈሪሳውያንም ፡ ተከማችተው ፡ ሳሉ ፡ የሱስ ፡ ጠየቃቸው ፡ እንዲህ ፡ ሲል ፡ ስለ ክርስቶስ ፡ ምን ፡ ይመስላችኋል ። የማን ፡ ልጅ ፡ ነው ። አሉት ፡ የዳዊት ፡ ልጅ ፡ እርሱም ፡ አላቸው ፡ እንኪያ ፡ እንዴት ፡ ዳዊት ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ጌታ ፡ ይጸራዋል ። እንዲህ ፡ ሲል ፡ ጌታ ፡ ጌታዬን ፡ አለው ። በቀኝ ፡ ተቀመጥ ፡ ጸላቶችህን ፡ ከእግርህ ፡ ጫማ ፡ በታች ፡ እስክጥል ፡ ድረስ ። » ማቴ ፡ ፳፪ ፡ ፵፩-፵፱ ።

«አስቀድሞ ፡ ቃል ፡ ነበረ ። ቃልም ፡ በእግዚአብሔር ፡ ዘንድ ፡ ነበረ ። እግዚአብሔርም ፡ ቃል ፡ ነበረ ። ይህ ፡ አስቀድሞ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ዘንድ ፡ ነበረ ። ሁሉ ፡ በርሱ ፡ ሆነ ፡ ያለርሱም ፡ አልሆነም ፡ ምንም ፡ ከሆነው ፡ ሁሉ ። » የሐ ፡ ፩ ፡ ፩-፫ ።

«አሁንም ፡ አመስግንኝ ፡ አንተ ፡ አባት ። ሆይ ፡ ባንተ ፡ ዘንድ ፡ ከጥንት ፡ ወዳንተ ፡ ዘንድ ፡ በነበረኝ ፡ ምስጋና ፡ ዓለም ፡ ሳይፈጠር ። » የሐ ፡ ፲፯ ፡ ፭ ።

«ስለ ፡ ልጁ ፡ ግን ፡ አለ ፡ ዙፋንህ ፡ አምላክ ፡ ለዘላለም ፡ ነው ።

«የመንግሥትህ ፡ በትር ፡ የቅንነት ፡ በትር ፡ ነው ።

«ጽድቅን ፡ ወደድህ ፡ ዓመግንም ፡ ጠላህ ። ስለዚህም ፡ እግዚአብሔር ፡ አምላክህ ፡ የደስታ ፡ ቅቤ ፡ ቀበህ ፡ ከባልንጅሮችህ ፡ ይልቅ ። ደግሞ ፡ አለ ። አንተ ፡ አቤቱ ፡ በጥንት ፡ ምድርን ፡ መሠርትህ ፡ ሰማዮችም ፡ የእጅህ ፡ ሥራ ፡ ናቸው ። » ዕብ ፡ ፩ ፡ ፰-፲ ።

አብርሃም ፡ አባታችሁ ፡ ተመኝ ፡ ቀኔን ፡ ያይ ፡ ዘንድ ። አየም ፡ ደስም ፡ አለው ። » የሐ ፡ ፰ ፡ ፲፮ ።

«እኔና ፡ አብ ፡ አንድ ፡ ነን ። » የሐ ፡ ፲ ፡ ፱ ።

«አትፍራ ፡ እኔ ፡ ነኝ ፡ የፊተኛው ፡ የኋለኛውም ። » ራዕ ፡ ፩ ፡ ፲፯ ፡ የቀጥጥሩ ፡ መጨረሻ ።

«በመንፈስም ፡ ሆንሁ ። በጌታ ፡ ቀን ፡ በኋላዬም ፡ ታላቅ ፡ ድምጽ ፡ ሰማሁ ፡ እንደ ፡ መለከት ፡ ያለ ፡ እንዲህ ፡ ሲል ። እኔ ፡ ነኝ ፡ አልፋ ፡ አሜጌ ፡ የፊተኛው ፡ የኋለኛውም ። » ራዕ ፡ ፩ ፡ ፲ ፡ ፲፩ ፡ ተመልከት ።

ክርስቶስ : እንደምን : በሥጋ : ተወለደ ?

« መልአኩም : መለሰ : አላትም ። መንፈስ : ቅዱስ : ይመጣብኛል : የልዑልም : ኃይል : ያጸለልኛል ። ስለዚህም : ደግሞ : ቅዱስ : ካንቸ : የተወለደው : የእግዚአብሔር : ልጅ : ይባላል ። ሉቃ : ፩ : ፴፭ ።

የእግዚአብሔር : ልጅ : የእግዚአብሔር : በሥጋ : መገለጥ : ለመሆኑ : ከቅዱሳት : መጻሕፍት : የት : ላይ : እናገኛለን ?

« አስቀድሞ : ቃል : ነበረ ። ቃልም : በእግዚአብሔር : ዘንድ : ነበረ ። እግዚአብሔርም : ቃል : ነበረ ። ቃልም : ሥጋ : ሆነ : በኛም : አደረ ። ክብሩንም : አየነ : አንድ : እንደ : መሆኑ : ክብር : ከአብ : ጸጋ : እውነትም : የመላበት ። ሦሐ : ፩ : ፩ ። ፲፬ ። ራዕ : ፱ : ፲፩ ።

« በእውነትም : ታላቅ : ነው : የአምልኮት : ምሥጢር ። አምላክ : በሥጋ : ተገለጠ ። በመንፈስ : ጸደቀ ። ለመላእክት : ታየ ። በአሕዛብ : ተሰበከ ። ከዓለም : ታመነ ። በምስጋናም : ታረገ : ወጣ ። » ፩ኛ : ጠ.ሞ : ፫ : ፲፮ ። መድኃን : በምድር : ላይ : እንደምን : ተገለጸ ?

« ዛሬ : መድኃን : ተወልዶላችኋልና : እርሱም : ክርስቶስ : ጌታ : በዳዊት : አገር ። » ሉቃ : ፪ : ፲፩ ።

« ስለዚህም : ይገባዋል : ወንድሞቹን : በሁሉ : ይመስል : ዘንድ : ይቅር : ባይ : ወደ : እግዚአብሔር : በሚደርስ : ነገር : በታመነም : የካህናት : አለቃ : ይሆንና : የሕዝቡን : ኃጢአት : ያስተሠርይ : ዘንድ ። » ዕብ : ፪ : ፲፯ ።

ጌታችን : በዓለም : በነበረ : ጊዜ : አብ : ምን : ሲል : መሰከረ ?

« ከሰማዮችም : ድምጽ : መጣ : እንዲሲል ። ይህ : ነው : ልጄ : የምወደው : በርሱ : ደስታ ይን : የማይበት ። » ማቴ : ፫ : ፲፯ ።

ክርስቶስ : እንደ : አብ : በመላእክት : ላይ : ስላለው : ሥልጣን : ምን : ምስክር : አለን ?

« የሰው : ልጅ : ይመጣልና : በባቱ : ክብር : ከመልክተኞቹ : ጋራ ። የዚያን : ጊዜም ለሁሉ : ፍዳውን : ይሰጣል : እንደ : ሥራው ። » ማቴ : ፲፮ : ፳፯ ። ማቴ : ፳፬ ። ፴፩ ። ተመልከት ።

« በሌት : ራእይ : አይ : ነበርሁ : እነሆ : ከሰማይ : ደመና : ጋራ : የሰው : ልጅ : የሚመስል : መጣ : ዘመኑም : አሮጌ : ወደሆነው : ደረሰ : ወደፊቱም : አቀረቡት ።

« ለርሱም : ሥልጣንና : ክብር : ተሰጠው : መንግሥት : ሕዝብና : ነገድ : ልሳናትም : ሁሉ : ያመልኩታል ። ሥልጣኑ : የማትለየው : የዘለዓለም : ሥልጣን : ናትና : መንግሥቱም : የማትጠፋ : መንግሥት ። » ዳንኤ : ፯ : ፲፫ ። ፲፬ ። ማቴ : ፳፰ : ፲፰ ።

« የሰው : ልጅ : መልክተኞቹን : ይልካል : ከመንግሥቱም : እንቅፋትን : ሁሉ : ይሰበስባሉ : ዓመፃም : የሚያደርጉን » ማቴ : ፲፫ : ፵፩ ። መዝ : ፶ : ፫ ። ፭ : ተመልከት ። የተመረጡት : ሁሉ : የነግን : ናቸው ?

« እግዚአብሔርን : እንኪያ : ለርሱ : ለተመረጹት : አይፈርድም : ወደ : እርሱ : በቀንና : በሌት : የሚመሁ ። ይታገሳቸዋልምን ። » ሉቃ : ፲፰ : ፯ ።

« የዚያን : ጊዜም : የሰው : ልጅ : ምልክት : በሰማይ : ይገለጻል ። የዚያን : ጊዜም : ያለቅሳሉ : የምድር : አሕዛብ : ሁሉ ። የሰው : ልጅም : በሰማይ : ደመና : ላይ : ሲመጣ : ያዩታል : ከኃይልና : ከብዙ : ምስጋና : ጋራ ። መልክተኞቹንም : ይልካል : ከምስር : ቃና : ታላላቅ : ድምጽ : ጋራ ። ለእርሱ : የተመረጡትንም : ከአራቱ : ነፋሳት : ያከማቻሉ : ከሰማይ : ዳር : ጀምሮ : እስከ : ዳርቻዋ : ድረስ ። » ማቴ : ፳፬ ። ፴ ። ፴፩ ።

«ያለ ፡ ሃይማኖት ፡ ግን ፡ አይቻልም ፡ እግዚአብሔርን ፡ ያሳምናት ፡ ዘንድ ። ወደ ፡ እግዚአብሔር ፡ የሚመጣ ፡ ይገባዋልና ፡ ያምን ፡ ዘንድ ፡ እርሱ ፡ እንዳለ ፡ በጽኑ ፡ ለሚሹትም ፡ ዋጋቸውን ፡ እንዲሰጥ ። » ዕብራው ፡ ፲፩ ፡ ፮ ።

«አንተስ ፡ ለምን ፡ በወንድምህ ፡ ትፈርዳለህ ። አንተስ ፡ ምንድር ፡ ነህ ፡ ወንድምህን ፡ የምትንቅ ። ሁላችን ፡ በክርስቶስ ፡ ወንበር ፡ ፊት ፡ እንቆማለንና ። » ሮሜ ፡ ፲፬ ፡ ፲ ።

«አሁንም ፡ እኔ ፡ አስመሰክርብሃለሁ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ፊት ፡ በጌታም ፡ በየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በሕያዋንና ፡ በሙታን ፡ የሚፈርድ ፡ በመገለጡ ፡ በመንግሥቱም ፡ ጊዜ ። » ፪ ፡ ጢሞ ፡ ፱ ፡ ፩ ።

«በዓለሙ ፡ የሚፈርድበትን ፡ ቀን ፡ አቁሞአልና ፡ በቅን ፡ ፍርድ ፡ በዚያ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ በመረጠው ። ስለዚህም ፡ የታመነ ፡ ምስክር ፡ ለሁሉ ፡ ሰጠው ፡ እሱን ፡ በማስነሳቱ ፡ ከሙታን ። » የሐ ፡ ፲፯ ፡ ፴፩ ።

«የሰው ፡ ልጅ ፡ በምስጋናው ፡ በመጣ ፡ ጊዜ ፡ ቅዱሳን ፡ መላእክትም ፡ ሁሉ ፡ ክርሱ ፡ ጋራ ። የዚያን ፡ ጊዜ ፡ በምስጋናው ፡ ዙፋን ፡ ይቀመጣል ። አሕዛብም ፡ ሁሉ ፡ በፊቱ ፡ ይሰበሰባሉ ። እርሱ ፡ በርሳቸውም ፡ ይለያቸዋል ፡ ጠባቂ ፡ በጎችን ፡ ከፍየሎች ፡ እንዲለይ ። » ማቴ ፡ ፳፭ ፡ ፴፩-፴፪ ።

በክርስቶስ ፡ ምን ፡ ምልክት ፡ ይገኛል ?

«በርሱ ፡ የአምላክነት ፡ ፍጻሜ ፡ ሁሉ ፡ በሥጋው ፡ አድርጎታልና ። በርሱም ፡ የተፈጸማችሁ ፡ ናችሁ ። እርሱ ፡ የአለቆች ፡ ሁሉ ፡ አለቃ ፡ የሚሆን ፡ የሥልጣናትም ። » ቆላ ፡ ፪ ፡ ፱-፲ ።

«እኔ ፡ ነኝ ፡ አልፋ ፡ አሜጋም ፡ መጀመሪያ ፡ መጨረሻም ። የፊተኛው ፡ የኋለኛውም ። » ራእ ፡ ፳፪ ፡ ፲፫ ።

«ታላቅ ፡ የክህናት ፡ አለቃም ፡ ሰለነ ፡ ወደ ፡ ሰማይ ፡ የወጣ ፡ የሱስ ፡ የእግዚአብሔር ፡ ልጅ ። እርሱን ፡ በማመን ፡ እንያዝ ። የክህናት ፡ አለቃ ፡ የለንምና ፡ የማይችል ፡ ከድካማችን ፡ ጋራ ፡ ይራራ ፡ ዘንድ ። በሁሉ ፡ እንደኛ ፡ የተፈተነ ፡ ነው ፡ እንጅ ፡ ያለ ፡ ኃጢአት ፡ ከመሆኑ ፡ በቀር ፡ አሁንም ፡ ያለ ፡ ፍርኃት ፡ በጸጋው ፡ ዙፋን ፡ ፊት ፡ እንቅረብ ፡ ምሕረት ፡ እንድንወስድ ፡ ጸጋም ፡ እንድናገኝ ፡ ትረጃን ፡ ዘንድ ፡ በመከራ ፡ ጊዜ ። » ዕብ ፡ ፱ ፡ ፲፬-፲፯ ።

«ከየሱስ ፡ ክርስቶስም ፡ ከታመነው ፡ ምስክር ። የሙታን ፡ በክር ፡ የምድር ፡ ነገሥታትም ፡ አለቃ ። ለወደደነ ፡ ከኃጢአታችንም ፡ በደሙ ፡ ላጸበነ ፡ ነገሥታትና ፡ ከህናት ፡ ያደረገን ፡ ላባቱ ፡ ለእግዚአብሔር ። ለርሱ ፡ ክብር ፡ ይሁን ፡ ቸሎትም ። ከዘለዓለም ፡ እስከ ፡ ዘለዓለም ፡ ድረስ ፡ አሜን ። » ራእ ፡ ፩ ፡ ፭ ፡ ፮ ።

« በመልኩም ፡ ሰው ፡ ሁኖ ፡ ተገኘ ፡ ራሱንም ፡ አዋራደ ፡ እስከ ፡ ሞት ፡ ድረስም ፡ የታዘዘ ፡ ሆነ ፡ እስከ ፡ መሰቀል ፡ ሞት ፡ ድረስ ። ስለዚህም ፡ እግዚአብሔር ፡ እጅግ ፡ አላቀው ። ከስም ፡ ሁሉ ፡ የሚበልጠውን ፡ ስም ፡ ሰጠው ። በየሱስ ፡ ስም ፡ ጉልበት ፡ ሁሉ ፡ ይገቡብስ ፡ ዘንድ ፡ በሰማይ ፡ በምድርም ፡ ከምድር ፡ በታችም ፡ ያለ ፡ ሁሉ ። መላስም ፡ ሁሉ ፡ የሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ጌታ ፡ እንደሆነ ፡ ያስታውቅ ፡ ዘንድ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ አብክብር ። » ፊል ፡ ፪ ፡ ፰-፲፩ ።

« ይህ ፡ ነው ፡ በውሀና ፡ በደም ፡ የመጣው ፡ እርሱም ፡ የሱስ ፡ ክርስቶስ ። በውሀ ፡ ብቻ ፡ አይደለውም ፡ በውሀና ፡ በደም ፡ እንጅ ። መንፈስም ፡ የሚመሰክር ፡ ነው ። መንፈስ ፡ እርሱ ፡ እውነት ፡ ነውና ፡ በሰማይ ፡ የሚመሰክሩ ፡ ሦስት ፡ ናቸውና ፡ እርሳቸውም ፡ አብ ፡ ቃልም ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስም ። እሌህ ፡ ሦስቱ ፡ አንድ ፡ ናቸው ። » ፩ ፡ የሐ ፡ ፭ ፡ ፮-፯ ።

«አላቸውም። ወደ፡ ዓለም፡ ሁሉ፡ ሂዱ፡ ወንጌልንም፡ ሰበኩ፡ ለፍጥረት፡ ሁሉ፡ ያመነ፡ የተጠመቀም፡ ይደናል። ያላመነ፡ ግን፡ ይፈረድበታል።» ማር፡ ፲፮፡ ፲፭-፲፮።

«የሱስም፡ መጣና፡ ተናገራቸው፡ እንዲሁ፡ ሲል። ሥልጣን፡ ሁሉ፡ ተሰጠኝ፡ በሰማይና፡ በምድር፡ እንግዲህ፡ ሂዱና፡ አሕዛብን፡ ሁሉ፡ አስተምሩ፡ አጥምቋቸውም፡ በአብና፡ በልጅ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስም፡ ስም። በርሱም፡ ያዘዝኋችሁን፡ ሁሉ፡ መጠበቅ፡ አስተምሯቸው። እኔም፡ እነሆ፡ ከእላንት፡ ጋራ፡ ነኝ፡ በዘመኑ፡ ሁሉ፡ እስከ፡ ፍጻሜ፡ ዘመን። አሜን።» ማቴ፡ ፳፰፡ ፲፰-፳።

የዘለዓለም ሕይወት፡ በማን፡ ብቻ፡ ሊገኝ፡ ይቻላል ?

«ምስክራቱም፡ ይህች፡ ናት። እግዚአብሔር፡ የዘለዓለምን፡ ሕይወት፡ እንደሰጠን። ይህችም፡ ሕይወት፡ በልጁ፡ አለች። ወልድ፡ ያለው፡ ሕይወት፡ አለችው። የእግዚአብሔር፡ ልጅም፡ የሌለው፡ ሕይወት፡ የለችውም።» ል፡ ዮሐ፡ ፭፡ ፲፩-፲፪። ል፡ ዲጥ፡ ፩፡ ፲፭-፳፭።

እንደ ምን፡ ከሞት፡ ወደ፡ ዘለዓለም ሕይወት፡ ልንሻገር፡ እንችላለን ?

«ከሚጠፋ፡ ዘር፡ አልተወለዳችሁምና፡ ነገር፡ ግን፡ ከማይጠፋ፡ ከዘለዓለሙ፡ ከሕያው፡ ከእግዚአብሔር፡ ቃል፡ የተነሣ።» ል፡ ዲ፡ ፩-፳፫።

«ልጆችም፡ በሥጋና፡ በደም፡ ተገናኝተውታልና፡ እርሱም፡ ደግሞ፡ በዚህ፡ ተገናኝቸው፡ ዘሞቱ፡ የሞት፡ ሥልጣን፡ ያለውን፡ ይኸር፡ ዘንድ፡ እርሱም፡ ሰይጣን።» ዕብ፡ ፪፡ ፲፬።

ስለ ሁሉን ፈጣሪና ፍጥረት

«በመጀመሪያ፡ እግዚአብሔር፡ ሰማይንና ምድርን፡ ፈጠረ።» ዘፍ፡ ፩፡ ፩።

እግዚአብሔር፡ ነገሮችን፡ ሁሉ፡ በማን፡ ፈጠረ ?

«ነገር፡ ሁሉ፡ በርሱ፡ ተፈጥሮዋልና፡ በሰማያት፡ ያለ፡ ሁሉ።»

በምድርም፡ ያለ። የሚታይ፡ የማይታይም፡ መናብርትም፡ እጋዕዘትም፡ ሊቃናትም፡ ሥልጣናትም። ሁሉ፡ በርሱ፡ ለርሱም፡ ተፈጠረ፡ እርሱም፡ ከሁሉም፡ በፊት፡ ነው። ዓለሙም፡ ሁሉ፡ በርሱ፡ ጸና።» ቆ፡ ፩፡ ፲፮-፲፯። ኢሳ፡ ፵፡ ፳፭-፳፮። መዝ፡ ፲፱፡ ፩።

«ሁሉም፡ በርሱ፡ ሆነ፡ ያለርሱም፡ አልሆነም፡ ምንም፡ ከሆነው፡ ሁሉ።» ዮሐ፡ ፩፡ ፫። ዕብ፡ ፩፡ ፩ና፡ ፪፡ ተመልከት።

«አላወቅኸምን፡ ወይስ፡ አልሰማህምን፡ የዘለዓለም፡ አምላክ፡ የምድርን፡ ዳርቻ፡ የፈጠረ፡ እግዚአብሔር፡ አይደክምም፡ አይታከትም፡ ብልሐቱም፡ አይመረመርም። ለደካማ፡ ጉልበት፡ የሚሰጥ፡ ላልበቃቁትም፡ ኃይል፡ የሚጨምርላቸው።» ኢሳ፡ ፵፡ ፳፰፡ ፳፱። ሮሜ፡ ፩፡ ፳። ሚል፡ ፪፡ ፲።

«ስለዚህም፡ መከራ፡ የሚቀበሉ፡ እንደ፡ እግዚአብሔር፡ ፈቃድ፡ ነፍሳቸውን፡ ለእግዚአብሔር፡ አደራ፡ ይስጡ፡ ለታመነ፡ ፈጣሪ፡ መልካም፡ በማድረግ።» ል፡ ዲጥ፡ ፱፡ ፲፱።

«በምድርና፡ በባሕር፡ ላይም፡ ቁሞ፡ ያየሁት፡ መልአክ፡ እጁን፡ ወደ፡ ሰማይ፡ አነሣ።»

«በዘለዓለሙ፡ ሕያውም፡ ማለ፡ ሰማይን፡ በፈጠረ፡ በርሱም፡ ያሉትን፡ ባሕርንም፡ በርሱም፡ ያሉትን። እንግዲህ፡ ዘመን፡ እንዳይሆን።» ራእ፡ ፲፡ ፭-፯።

ስለ ሰው፡ ውድቀትና፡ መበዠት

ኃጢአት፡ ማለት፡ ምንድን፡ ነው ?

«ኃጢአትን፡ የሚያደርግ፡ ሁሉ፡ ሕግንም፡ መተላለፍ፡ ያደርጋል።»

ኃጢአትም ፡ እርሱ ፡ ሕግን ፡ መተላለፍ ፡ ነው ። » ስ ፡ ዮ ፡ ሐ ፡ ሮ ፡ ፬ ።

ኃጢአትን ፡ ምን ፡ ይቀድመዋል ፡ የኃጢአትስ ፡ ፍጻሜ ፡ ምንድን ፡ ነው ፡ ?

« መመኘት ፡ ግን ፡ ባረገዘች ፡ ጊዜ ፡ ኃጢአትን ፡ ትወልዳለች ። ኃጢአትም ፡ በተፈጸመች ፡ ጊዜ ፡ ሞት ፡ ትወልዳለች ። » ያዕ ፡ ፩ ፡ ፲፭ ።

ከአዳም ፡ ኃጢአት ፡ የተነሣ ፡ በስንቱ ፡ ፍጡራን ፡ ላይ ፡ ሞት ፡ ነገው ። ?

« ስለዚህም ፡ ኃጢአት ፡ ወደ ፡ ዓለም ፡ እንደገባች ፡ ባንድ ፡ ሰው ፡ ምክንያት ፡ በኃጢአትም ፡ ሞት ፡ ገባ ፡ እንዴሁም ፡ ሞት ፡ አለፈ ፡ በሰው ፡ ሁሉ ፡ ላይ ፡ ሁሉ ፡ በድለዋልና ። » ሮሜ ፡ ፮ ፡ ፲፪ ።

« ሁሉ ፡ በአዳም ፡ እንደ ፡ ሞቱ ። እንዲሁም ፡ በክርስቶስ ፡ ሁሉ ፡ ሕያዋን ፡ ይሆናሉ ። » ቆሮ ፡ ፲፭ ፡ ፳፪ ።

በአዳም ፡ ኃጢአት ፡ ምክንያት ፡ ምድር ፡ ምን ፡ ሆነች ፡ ?

« አዳምንም ፡ አለው ። የምሽትህን ፡ ቃል ፡ ስለሰማህ ፡ ከርሷ ፡ እንዳትበላ ፡ ከዘገቡ ሆኽ ፡ ዛፍ ፡ ስለበላህ ፡ ምድር ፡ ስላንተ ፡ የተረገመች ፡ ትሁን ። በድካም ፡ ከርስዋ ፡ ትበላለህ ፡ ዕድሜህን ፡ ሁሉ ። ሾህ ፡ አሜከላም ፡ ታበቅልልሃለች ፡ የምድርንም ፡ ቡቃያ ፡ ትበላለህ ። በፊትሕ ፡ ወዝ ፡ እንጀራ ፡ ትበላለህ ፡ ወደ ፡ ተፈጠርህበት ፡ ምድር ፡ እስክትመለስ ፡ ድረስ ። መሬት ፡ ነህና ፡ ወደ ፡ መሬትም ፡ ትመለሳለህ ። » ዘፍ ፡ ፫ ፡ ፲፯-፲፱ ።

ሰው ፡ ሁሉ ፡ በምን ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ ይገኛል ፡ ?

« ነገር ፡ ግን ፡ መጽሐፍ ፡ ሁሉን ፡ ከኃጢአት ፡ በታች ፡ ዘጋው ፡ ተስፋ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ሃይማኖት ፡ ለሚያምኑ ፡ ትሰጥ ፡ ዘንድ ። » ገላ ፡ ፫ ፡ ፳፪ ። « የኃጢአት ፡ ሞት ፡ ነውና ፡ የእግዚአብሔር ፡ ጸጋ ፡ ግን ፡ የዘለዓለም ፡ ሕይወት ፡ ነው ፡ በየኢሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በጌታችን ። » ሮሜ ፡ ፮ ፡ ፳፫ ።

በቃዩልና ፡ በአቤል ፡ መካከል ፡ ስለሆነው ፡ መጋደል ፡ ምን ፡ ተጨማሪ ፡ ርግማን ፡ ሆነ ፡ ?

« እግዚአብሔርም ፡ ቃኤልን ፡ አለው ። አቤል ፡ ወንድምህ ፡ ወዴት ፡ ነው ። እርሱም ፡ አለ ፡ አላውቅም ። እኔ ፡ የወንድሜ ፡ ጠባቂው ፡ ነኝ ። አለውም ፡ ምን ፡ አደረግህ ። የወንድምህ ፡ የደሙ ፡ ድምጽ ፡ ወደኔ ፡ ከምድር ፡ ይጮሃል ። አሁንም ፡ አንተ ፡ ርጉም ፡ ነህ ፡ በምድር ፡ ላይ ፡ አፋን ፡ በከፈተች ፡ የወንድምህን ፡ ደም ፡ ከጅሀ ፡ ትቀበል ፡ ዘንድ ። ምድርንም ፡ ባረስኻ ፡ ጊዜ ፡ ኃይላን ፡ ደግሞ ፡ አትሰጥህም ። ተቀበዝባሽ » ከብላይም ፡ ትሆንለህ ፡ በምድር ፡ ላይ ። » ዘፍ ፡ ፬ ፡ ፱-፲፪ ።

የእግዚአብሔርን ፡ ትእዛዝ ፡ መተላለፍ ፡ እየቀጠለ ፡ በመሄዱ ፡ ምን ፡ አስቃቂ ፡ መዓት ፡ በፍጡር ፡ ላይ ፡ ታዘዘ ፡ ? ዘፍ ፡ ፯ ፡ ፯ ፡ ፡ ፲፫-፯-፲፩ ፡ አንብብ ።

ኃጢአት ፡ በፍጡር ፡ ሁሉ ፡ ላይ ፡ ምን ፡ ጫነብን ። ?

« እናውቃለንና ፡ ፍጥረት ፡ ሁሉ ፡ ከኛ ፡ ጋራ ፡ ውዝዋዜ ፡ እንዳለው ፡ ባንድም ፡ እንዲጣጣር ፡ እስከ ፡ ዛሬ ። » ሮሜ ፡ ፰ ፡ ፳፪ ።

የእግዚአብሔር ፡ ሐሳብ ፡ ስለ ፡ ኃጢአት ፡ ምንድን ፡ ነው ፡ ?

« የእግዚአብሔር ፡ ተስፋ ፡ አይዘገይም ፡ ሰዎች ፡ ይዘገያል ፡ እንዲመስላቸው ፡ ነገር ፡ ግን ፡ እርሱ ፡ ይታገሥልናል ፡ ግንም ፡ ቢጠፋ ፡ አይወድምና ፡ ሁሉም ፡ ወደ ፡ ንስሐ ፡ ይመጡ ፡ ዘንድ ፡ ይወዳል ፡ እንጅ ። » ፪ ፡ ጴጥ ፡ ፫ ፡ ፱ ።

« የሚሞት ፡ ይሞት ፡ ዘንድ ፡ እኔ ፡ አልወድምና ፡ ይላል ፡ እግዚአብሔር ፡ አምላክ ፡ ተመለሱም ፡ ኑሩም ። » ሕዝ ፡ ፲፰ ፡ ፴፪ ።

ሰው ፡ የዘለዓለምን ፡ ሕይወት ፡ ያገኘ ፡ ዘንድ ፡ ጥሪው ፡ ምንድን ፡ ነው ፡ ?

« መንፈስም : መሽራዬቱም : ይላሉ ። ና ።

« ሚስጣም : ይበል ። ና ። የተጸማም : ይምጣ ። የወደደም : የሕይወት : ውሀ : በከንቱ : ይውሰድ ። ጎራዕይ : ጸጪ : ፲፯ ። »

« ደጠብቃችሁ : ዘንድ : ግን : ለሚችለው : እንዳትወድቁ : በክብሩ : ፊትም : ያቆማችሁ : ዘንድ : ያለ : ነውር : ደስ : ብሏችሁ ።

« ርሱም : አንዱ : እግዚአብሔር : መድኃኒታችን ። ለርሱ : ምስጋና : ይሁን : ታላቅነትም : ግዛትም : ኃይልም : ዛሬ : እስከ : ዘለዓለምም : ድረስ ። አሜን ። » ይሁዳ : ፩ : ቀጥር : ጸፀ : ጸፏ ።

« እግዚአብሔር : የጌታችን : የየሱስ : ክርስቶስ : አባት : የምስጋና : ጌታ : የጥበብ : መንፈስ : የመገለጥም : ይሰጣችሁ : ዘንድ : እርሱን : በማወቅ ። የልባችሁ : ዓይን : ትበራ : ዘንድ : እንድታውቁ : የመጥራቱ : ተሰፋ : እንዴት : እንደሆነ : የርስቱ : ክብር : ባለጸግነትስ : ምንድር : ነው : በቅዱሳን ። ምን : ያህልም : የኃይሉስ : ታላቅነት : ነው : በኛ : ባመነው : ላይ : እንደ : ኃይሉ : ጽናት : ሥራ ። በክርስቶስ : ያደረጋት : ከሙታን : ባስነግው : ጊዜ : በሰማያትም : በቀኙ : በስቀመጠው : ጊዜ ። » ኤፌ : ፩ : ፲፯-፳ ።

በማን : አማካይነት : ብቻ : ወደ : እግዚአብሔር : መቅረብና : መጻን : እንችላለን ።

« የሱስም : አለው ። እኔ : መንገድ : ነኝ : እውነትም ። ሕይወትም : አንድም : ወደ : አብ : አይመጣም : በኔ : በቀር ። » ዮሐ : ፲፬ : ፯ ።

« አሁንም : ወንድሞቼ : ሆይ : ለኛ : ድፍረት : ሳለን : ወደ : መቅደስ : መግቢያ : በእ.የሱስ : ክርስቶስ : ደም ። » ዕብ : ፲ : ፲፱ : ጴጥ : ፩ : ፲፩ ።

« ይህ : ነው : ደንጊያው : እንላት : አናጸች : የናታችሁት : ይህም : የማዕዘን : ራስ : ሆነ ። በማንም : ደኅንነት : የለም : በሌላው ። ሌላ : ስም : የለምና : በሰማይ : በታች : ለሰው : የተሰጠ : በርሱ : ይድን : ዘንድ : የሚገባ ። » ዮሐ : ፱ : ፲፩ ። ዕብ : ፲፪ : ፪ : ፩ : ጴጥ : ፩ : ፳፩ ። ቀጥር : ፫ : ፯ ። ጢሞ : ፶-፳ ።

ስለ : እግዚአብሔር : ባሕርይና : ሥልጣን ።

የእግዚአብሔር : ባሕርይ : ምንድን : ነው ?

« የማይወድም : እግዚአብሔርን : አላወቀም ። እግዚአብሔር : ፍቅር : ነውና ። » ፩ : ዮሐ : ፱-፳ ።

« እግዚአብሔር : በመንገዱ : ሁሉ : ጸድቅ : ነው : በሥራውም : ሁሉ : ቸር : ነው ። » መዝ : ፩፻፵፭ : ፲፯ ።

ክርስቶስ : እንደዚሁ : ያለ : ባሕርይ : አለውን ?

« ከነፍሱ : ድካም : ፍሬ : ያያል : ይጸግባልም ። እርሱ : ጸድቅ : በሯዩ : በዕውቀቱ : ብዙ : ስምች : ያጸድቃል ። ኃጢአታቸውንም : እሱ : ይሸከማል ። » ኢሳ : ፶፫ : ፲፩ ።

እግዚአብሔር : ስሙን : ለሙሴ : ባስታወቀ : ጊዜ : አምላክ : ባሕርይውን : እንደ ምን : ገለጸ ?

« እግዚአብሔርም : በደመና : ወረደ : ከዚያም : ከርሱ : ጋራ : ቆመ : የእግዚአብሔርንም : ስም : ጻራ ። እግዚአብሔርም : በሬቱ : ባለፈ : ጊዜ : ጻራ : እንዲህ : ሲል ። እግዚአብሔር : እግዚአብሔር : መሐሪ ። ጸጋ : ያለው ። ለቀጣም : የዘገየ ። ባለታላቅ : ቸርነትና : እምነት ። ጸጋንም : የሚጠብቅ : እስከ : ሽህ : ትውልድ : ድረስ ። ጠማምነት : መተላለፍም : ኃጢአትንም : የሚሠርይ : በደለኛውንም : እንዳልበደለ : የማይቆጥር ። ያባቶ

ችን ፡ ኃጢአት ፡ በልጆች ፡ የሚመራመር ፡ በልጅ ፡ ልጆችም ፡ እስከ ፡ ሶስት ፡ እስከ ፡ አራትም ፡ ትውልድ ። » ዘፀ ፡ ፴፬ ፡ ፭ ፡ ፯ ።

«አንተ ፡ ግን ፡ አቤቱ ፡ መሐሪና ፡ ርኅሩኅ ፡ አምላክ ፡ ነህ ። ለመዓትህ ፡ የዘገየህ ፡ ቸርነትህና ፡ እውነትህም ፡ የበዛ ። መዝ ፡ ፳፮ ፡ ፲ ፡ ፭ ።

«አንተም ፡ እወቅ ፡ እግዚአብሔር ፡ አምላክህ ፡ እርሱ ፡ አምላክ ፡ እንደሆነ ። የታመነ ፡ አምላክ ፡ ከደገብ ፡ የሚጠብቅ ፡ ምሕረቱንም ፡ ለሚወዱት ፡ ትእዛዙንም ፡ ለሚጠብቅ ፡ እስከ ፡ ሽህ ፡ ትውልድ ። » ዘጸዓት ፡ ፯ ፡ ፱ ።

«እንሆ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኃይለኛው ፡ ነው ፡ ማንንም ፡ አይንቅም ። እርሱም ፡ ደግሞ ፡ በዕውቀት ፡ ኃይለኛ ፡ ነው ። » ኢዮ ፡ ፴፮ ፡ ፭ ።

«እርሱ ፡ አምባ ፡ ነው ፡ ሥራውም ፡ ፍጹም ፡ ነው ፡ መንገዱም ፡ ሁሉ ፡ የቀና ፡ ነው ፡ እውነተኛ ፡ ነው ፡ ሐሰትም ፡ የለበትም ፡ እውነተኛ ፡ ጻድቅም ፡ እርሱ ፡ ነው ። » ዘደ ፡ ፴፪ ፡ ፬ ።

«እግዚአብሔር ፡ አምላካችሁ ፡ የአማልክት ፡ አምላክ ፡ ነውና ፡ የጌቶችም ፡ ጌታ ፡ ነውና ፡ ታላቅ ፡ አምላክ ፡ ኃይለኛም ፡ የሚያስፈራም ፡ ፊት ፡ አይቶ ፡ የማያደላ ፡ መማለጃም ፡ የማይቀበል ። » ዘዳግ ፡ ፲፲ ፡ ፯ ።

«ጴጥሮስም ፡ አፋን ፡ ከፈተ ፡ አለም ። በእውነት ፡ አስተዋልሁ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለሰው ፡ ፊት ፡ እንዳያደላ ። ነገር ፡ ግን ፡ በሕዝብ ፡ ሁሉ ፡ ፊት ፡ የሚፈራው ፡ ቅን ፡ ነገርም ፡ የሚያደርግ ፡ እርሱ ፡ በእርሱ ፡ ዘንድ ፡ የተቀበለ ፡ ነው ። » ዮሐ ፡ ፲ ፡ ፴፬ ፡ ፴፭ ።

«እግዚአብሔር ፡ ለሁሉ ፡ መልካም ፡ ነው ፡ ምሕረቱም ፡ በሥራ ፡ ሁሉ ፡ ላይ ፡ ነው ። » መዝ ፡ ፻፵፭ ፡ ፱ ።

«ይህ ፡ የእግዚአብሔር ፡ ምሕረት ፡ ነው ፡ ፈጽመን ፡ አልጠፋንምና ፡ ምሕረቱ ፡ ጸንቶ ፡ ስለኖረ ። በጥዋት ፡ በጥዋት ፡ አዲስ ፡ ነውና ፡ እውነትህ ፡ ብዙ ፡ ነውና ። » ሰቆ ፡ ኤር ፡ ፫ ፡ ፳፪ ፡ ፳፫ ።

ስለ መንፈስ ፡ ቅዱስና ፡ ሥራው ።

የሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ከስቅለቱ ፡ ቀደም ፡ ብሎ ፡ ለሐዋርያቱ ፡ ምን ፡ ተስፋ ፡ አደረገላቸው ?

«እኔም ፡ አብን ፡ እለምናለሁ ፡ ሌላም ፡ የሚያጸና ፡ ይሰጣችኋል ። ከላንት ፡ ጋራ ይኖር ፡ ዘንድ ፡ ለዘለዓለም ። » ዮሐ ፡ ፲፬ ፡ ፲፯ ።

ይህ ፡ አጽናኝ ፡ ማን ፡ ነበር ፡ ምንስ ፡ ሲያደርግ ፡ ነበር ?

«የሚያጸናው ፡ ግን ፡ እርሱም ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ አብ ፡ የሚሰደው ፡ በስሜ ፡ እርሱ ፡ ሁሉን ፡ ያስተምራችኋል ፡ ያልኋችሁንም ፡ ሁሉ ፡ ያሳስባችኋል ። » ቍጥር ፡ ፳፯ ።

መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ከምዕመናን ፡ ጋራ ፡ ያለው ፡ ግንኙነት ፡ እንደምን ፡ ነው ?

«የእውነት ፡ መንፈስ ፡ ዓለም ፡ የማይችለው ፡ ይቀበለው ፡ ዘንድ ፡ አያየውምና ፡ አያውቀውምና ። እላንት ፡ ግን ፡ ታውቁታላችሁ ፡ በእላንት ፡ ዘንድ ፡ ይኖራልና ፡ በእላንትም ፡ ይሆናል ። ድኅኖች ፡ ሆናችሁ ፡ አልተዋችሁም ፡ ወደ ፡ እላንት ፡ እመጣለሁ ፡ በዚያም ፡ ቀን ፡ ታውቃላችሁ ፡ እኔ ፡ በባቴ ፡ እንደሆንሁ ፡ እላንትም ፡ በእኔ ፡ እኔም ፡ በእላንት ። » ቍጥር ፡ ፲፯ ፡ ፳ ፡ ፳።

«እላንት ፡ ግን ፡ በሥጋ ፡ አይደላችሁ ፡ በመንፈስ ፡ እንጅ ፡ የእግዚአብሔር ፡ መንፈስ ፡ ካደረገችሁ ፡ የክርስቶስ ፡ መንፈስ ፡ ግን ፡ የሌለበት ፡ ያ ፡ ለርሱ ፡ አይደለም ። » ሮሜ ፡ ፰ ፡ ፱ ።

ክርስቶስ፡ በማንፈስ፡ ቅዱስ፡ ከሰው፡ ልብ፡ ለመግባት፡ ይሻል? «እነሆ እኔ፡ በደጅ፡ ቁሜአለሁ፡ ደጅም፡ እመታለሁ። ማንም፡ ድምጹን፡ በከፍትልኝም፡ ወደርሱ፡ እገባለሁ። ከርሱም፡ ጋራ፡ እራቴን፡ እበላለሁ፡ እርሱም፡ ከእኔ፡ ጋራ።» ራእ። ፫። ፳።

ስለምን፡ ክርስቶስ፡ ወደ፡ ጥንት፡ ክብሩ፡ ወደ፡ ሰማይ፡ ይመለስ፡ ዘንድ፡ አስፈላጊ፡ ሆነ?

«ነገር፡ ግን፡ እውነት፡ እላችኋለሁ፡ መሄዴ፡ እንዲሻላችሁ፡ እኔ፡ ባልሄድ፡ ጳጳራቅሊጦስ፡ አይመጣላችሁምና። የሄድሁ፡ እንደሆነ፡ ግን፡ እሱን፡ እስድላችኋለሁ። ያም በመጣ፡ ጊዜ፡ ዓለሙን፡ ይዘልፈዋል፡ ስለ፡ ኃጢአት፡ ስለ፡ ጽድቅም፡ ስለ፡ ፍርድም። ስለ፡ ኃጢአት፡ ግን፡ በእኔ፡ አላመኑብኝምና።» ዮሐ፡ ፲፮፡ ፯፡ ፱።

«የሚያጸና፡ ግን፡ ጳጳራቅሊጦስ፡ በመጣ፡ ጊዜ፡ እኔ፡ ለላንት፡ የምሰደው፡ ከአብ፡ ዘንድ፡ የእውነት፡ ማንፈስ፡ ከአብ፡ የሚወጣ፡ እርሱ፡ ስለኔ፡ ይመሰክራል።» ዮሐ፡ ፲፮፡ ፳፮።

«ያም፡ የውነት፡ ማንፈስ፡ በመጣ፡ ጊዜ፡ እርሱ፡ ወደ፡ እውነት፡ ሁሉ፡ ይመራችኋል፡ ከራሱ፡ አይናገርምና፡ የሚሰማውን፡ ይናገራል፡ እንጂ፡ የሚመጣውንም፡ ይገልጻል።» ዮሐ፡ ፲፮፡ ፲፫፡ ።

- ሀ) ማንፈስ፡ ይናገራል ። ፩ ፡ ጠሞ ፡ ፱ ፡ ፩ ።
  - ለ) ማንፈስ፡ ያስተምራል ። ፩ ፡ ቆሮ ፡ ፪ ፡ ፲፫ ።
  - ሐ) ማንፈስ፡ ይመሰክራል ። ሮሜ ፡ ፰ ፡ ፲፮ ።
  - መ) ማንፈስ፡ ያማልዳል ። ሮሜ ፡ ፰ ፡ ፳፮ ።
  - ሠ) ማንፈስ፡ ስጦታዎችን፡ ያድላል ። ፩ ፡ ቆሮ ፡ ፲፪ ፡ ፲፩ ።
  - ረ) ኃጢአተኛን፡ ወደ፡ ዘለዓለም፡ ሕይወት፡ ይጋብዛል ። ራእ ፡ ፳፪ ፡ ፲፯ ።
- «ያም፡ የመሰግኛል፡ ከኔ፡ ይወስዳል፡ ይነግራችሁማል።» ዮሐ፡ ፲፮፡ ፲፬።
እግዚአብሔር፡ ስለ፡ መንግሥቱ፡ ለምዕመናን፡ እንደምን፡ ገለጠ ?

«ለኛ፡ ግን፡ እግዚአብሔር፡ ያነን፡ ገለጠልን፡ በማንፈሱ፡ ማንፈስ፡ ሁሉን፡ ይመረምራልና፡ ደግሞም፡ እግዚአብሔር፡ ጠልቆ፡ የመከረውን።» ፩ ፡ ቆሮ ፡ ፪ ፡ ፲።

ነበያት፡ ሁሉ፡ የተሰጡትን፡ መልእክት፡ ይሰጡ፡ ዘንድ፡ ማን፡ አነሳሳቸው?

«ትንቢት፡ ከቶ፡ በሰው፡ ፈቃድ፡ አልመጣችምና፡ ነገር፡ ግን፡ ከማንፈስ፡ ቅዱስ፡ ተመርተው፡ የእግዚአብሔር፡ ቅዱሳን፡ ሰዎች፡ ተናገሩ።» ፪ ፡ ጴጥ ፡ ፩ ፡ ፳፩ ። ፪ ፡ ሳሙኤ ፡ ፳፫ ፡ ፪ ። ተመልከት ።

ወንጌል፡ እንደምን፡ ተሰበከ?

«ይህም፡ ተገለጠላቸው፡ ለራሳቸው፡ ሊያገለግሉ፡ አይደለም፡ ለኛ፡ እንጅ፡ ያ፡ ነገር፡ ዛሬ፡ ለላንት፡ የተወራ፡ ወንጌልን፡ ለሰበከላችሁ፡ ሰዎች፡ በማንፈስ፡ ቅዱስ፡ ከሰማይ በተላከው፡ ይህም፡ ነገር፡ መላእክት፡ የሚወዱት፡ ያዩት፡ ዘንድ፡ ስለዚህም፡ የልባችሁን፡ ወገብ፡ አጽኑም፡ ንቁም፡ ፈጽማችሁም፡ በየሱስ፡ ክርስቶስ፡ መገለጥ፡ የምትሰጣችሁ፡ ጸጋ፡ ተስፋ፡ አድርጉ።» ፩ ፡ ጴጥ ፡ ፲፪ ፡ ፲፫ ።

በማን፡ አማካይነት፡ ብቻ፡ ለዘለዓለም፡ ሕይወት፡ ታተሙ?

«እላንትም፡ ደግሞ፡ በርሱ፡ አመናችሁበት፡ የውነት፡ ነገር፡ በሰማችሁ፡ ጊዜ፡ የደላንነታችሁ፡ ወንጌል፡ የምትሆን። በርሱ፡ ደግሞ፡ ካመናችሁ፡ በኋላ፡ ታተማችሁ፡ ተስፋ፡ በተሰጠው፡ ማንፈስ፡ ቅዱስ።» ኤፌ. ፩ ፡ ፲፫ ።

«የእግዚአብሔርንም፡ ቅዱስ፡ ማንፈሱን፡ ለመድኃኒት፡ ቀን፡ የታተማችሁበትን፡ አታዘገቡ።» ኤፌ. ፱ ፡ ፱ ።

መንፈስ ፡ ቅዱስን ፡ በኛ ፡ ያሳድርብን ፡ ዘንድ ፡ እግዚአብሔር ፡ እንደምን ፡ ፈቃድኛ ፡ ነው?

« እንኪያስ ፡ እላንት ፡ ክርኛ ፡ ስትሆኑ ፡ ለልጆቻችሁ ፡ መልካም ፡ አሰጣጥ ፡ ትሰጡ ፡ ዘንድ ፡ ብታውቁ ። እንዴት ፡ አብዝቶ ፡ አባት ፡ በሰማይ ፡ ያለ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስን ፡ ለሚለምኑት ፡ ይሰጣል ። » ሉቃስ ፡ ፲፩ ፡ ፲፫ ።

በምዕመናን ፡ ላይ ፡ ሊታዩባቸው ፡ የሚገቡ ፡ የመንፈስ ፡ ፍሬዎች ፡ ምንድን ፡ ናቸው?

< የመንፈስ ፡ ፍሬ ፡ ግን ፡ ፍቅር ፡ ናት ፡ ደስታም ፡ ሰላምም ፡ ትዕግሥትም ፡ ቸርነትም ፡ በገባትም ፡ ሃይማኖትም ፡ ገርነትም ፡ መሻትንም ፡ መግዛት ። » ገላት ፡ ፮ ፡ ፳፪ ።

ስለ ፡ መንፈሳዊ ፡ ስጦታዎች ።

« ስለ ፡ መንፈሳዊ ፡ ስጦታ ፡ ግን ፡ ወንድሞቹ ፡ ሆይ ፡ እወዳለሁ ፡ ታውቁ ፡ ዘንድ ፡ » ሩ ፡ ቆሮ ፡ ፲፪ ፡ ፩ ።

- ስለዚህም ፡ ይላል ። ወደ ፡ ሰማይ ፡ ወጣ ፡ ምርኮንም ፡ ማረክ ፡ ለሰዎችም ፡ ስጦታ ሰጠ ። » ኤፌ. ፡ ፬ ፡ ፳ ።

ክርስቶስ ፡ ለሰዎች ፡ የሰጣቸው ፡ ስጦታዎች ፡ ምንድን ፡ ነበሩ?

« መውጣቱስ ፡ ምንድር ፡ ነው ፡ በፊት ፡ ወደ ፡ ጥልቅ ፡ ምድር ፡ ስለ ፡ ወረደ ፡ ነው ፡ እንጅ ።

« የወረደው ፡ እርሱ ፡ ነው ፡ ከሰማይት ፡ ሁሉ ፡ በላይ ፡ የወጣው ፡ ሁሉን ፡ ይመላ ፡ ዘንድ ።

« እርሱም ፡ ሰጠ ፡ እኩሌቶች ፡ ሐዋርያት ፡ እኩሌቶችም ፡ ነቢያት ፡ ሌሎችም ፡ ባሰኩት ፡ ሌሎችም ፡ ጠባቆችና ፡ አስተማሮች ። » ኤፌ. ፡ ፬ ፡ ፳—፲፩ ።

« እግዚአብሔርም ፡ በቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ሰዎችን ፡ ሠራ ። አስቀድሞ ፡ ሐዋርያትን ፡ ሁለተኛም ፡ ነቢያትን ፡ ሰስተኛም ፡ መምሕራንን ። ክርሳቸው ፡ በኋላ ፡ ተአምራት ፡ የሚያደርጉትን ። ደግሞም ፡ ድውይ ፡ የሚፈውስ ፡ ጸጋ ። የሚረዱትን ። ሠሮችንም ። ልዩ ፡ ልዩ ፡ ቋንቋ ፡ የሚያውቁንንም ። » ሩ ፡ ቆሮ ፡ ፲፪ ፡ ፳፮ ።

መንፈሳዊ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጠበት ፡ ምክንያቱ ፡ ለሥጋ ፡ ነበር?

« ቅዱሳን ፡ እንዲፈጽሙ ፡ ለማገልገል ፡ ሥራ ፡ የክርስቶስን ፡ ሥጋ ፡ ለመሥራት ፡ ሁላችን ፡ እስክንደርስ ፡ ድረስ ፡ ወደ ፡ ሃይማኖት ፡ እንድንት ፡ ወደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ልጅም ፡ እውቀት ፡ እስከ ፡ ፍጹም ፡ ሰው ፡ ድረስ ፡ እስከ ፡ ክርስቶስ ፡ አካል ፡ እስከ ፡ ፍጹሜው ፡ ልክ ፡ ድረስ ።

« ሕፃናት ፡ እንዳንሆን ፡ ሞገድ ፡ ወዲህና ፡ ወዲያ ፡ የሚገፋን ። ከትምሕርት ፡ ንፋስም ፡ ሁሉ ፡ ጋራ ፡ የምንሄድ ፡ በሰዎች ፡ ተንኮል ። በምክራቸው ፡ የሚያታሉ ፡ ሊያጠፋ ፡ በፍቅር ፡ ግን ፡ እውነተኛች ፡ እንሆን ፡ ዘንድ ፡ ወደእርሱ ፡ ራስ ፡ ወደሚሆን ፡ እንድናድግ እርሱም ፡ ክርስቶስ ። » ኤፌ. ፡ ፬ ፡ ፲፪ ፡ ፲፮ ።

< ስጦታ ፡ ግን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ነው ፡ መንፈስ ፡ አንድ ፡ ሲሆን ። ለያንዳንዱ ፡ ግን ፡ ከመንፈስ ፡ ይገለጣል ፡ የሚረባውን ፡ ያህል ። ላንዱም ፡ የጥበብ ፡ ነገር ፡ በመንፈስ ፡ ይሰጠዋል ። ሌላውም ፡ የዕውቀት ፡ ነገር ፡ በዚያው ፡ መንፈስ ። ለሌላውም ፡ ሃይማኖት ፡ ይሰጠዋል ፡ በዚያው ፡ መንፈስ ። ለሌላውም ፡ ድውይ ፡ የመንፈስ ፡ ጸጋ ፡ በዚያው ፡ መንፈስ ። ክርሳቸው ፡ ኃይል ፡ የተሰጠው ፡ አለ ። ትንቢትም ፡ የተሰጠው ፡ አለ ። ሌላውም ፡

መናፍሳትን ፡ መለየት ። ለልላውም ፡ ቋንቋን ፡ ሁሉ ፡ ማወቅ ፡ ለሌላውም ፡ ቋንቋን ፡ መተርጎም ። ይህንንም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እርሱ ፡ አንዱ ፡ መንፈስ ፡ ይሠራል ፡ ለሁሉም ፡ እያንዳንዱ ፡ እንደወደደ ፡ ይከፍለዋል ። > ል ፡ ቆሮ ፡ ፲፪ ፡ ፬ ፡ ፲፩ ።

የክርስቶስን ፡ መንፈስ ፡ የተቀበሉ ፡ ምን ፡ ማድረግ ፡ ይገባቸዋል? ።

<እላለሁም ፡ በመንፈስ ፡ ተመላለሱ ፡ የሥጋን ፡ መመኘት ፡ አትፈጽሙም ። > ገላ ፡ ፮ ፡ ፲፮ ።

በዚህም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ላይ ፡ ፍቅርን ፡ ልበሱ ፡ እርሱ ፡ የፍጻሜ ፡ ማሠሪያ ፡ ነውና ። > ቆላ ፡ ፲ ፡ ፲፬ ።

< በክርስቶስ ፡ የሱስ ፡ ለግዝረት ፡ አንዳች ፡ አይቻላትምና ፡ ለቁላፍነትም ፡ በፍቅር ፡ ለምትሠራ ፡ ሃይማኖት ፡ እንጅ ። > ገላ ፡ ፮ ፡ ፯ ።

< ከሁሉም ፡ በፊት ፡ እርስ ፡ በርሳችሁ ፡ የምትቃጠል ፡ ፍቅር ፡ ትኑርላችሁ ፡ ፍቅር ፡ የኃጢአትን ፡ በዛት ፡ ትሠውራላችና ። > ል ፡ ዴዮ ፡ ፬ ፡ ፳ ።

< ፍቅር ፡ ታጋሽ ፡ ናት ፡ በጎም ፡ ናት ፡ ፍቅር ፡ አትቀናም ። ፍቅር ፡ አትመካም ፡ አትነፋም ።

ፊቷን ፡ አታጠቁርም ፡ ገንዘብዋን ፡ አትሻም ፡ ቶሎ ፡ አትቆጣም ። በክፉ ፡ አታስብም ። > ል ፡ ቆሮ ፡ ፲፫ ፡ ፬ ፡ ፭ ።

< ወዳጆቹ ፡ ሆይ ፡ እርስ ፡ በእርሳችን ፡ እንዋደድ ፡ ፍቅር ፡ የእግዚአብሔር ፡ ናትና ፡ የሚወድም ፡ ሁሉ ፡ ከእግዚአብሔር ፡ የተወለደ ፡ ነው ፡ እግዚአብሔርንም ፡ ያውቃል ። > ል ፡ ዮሐ ፡ ፬ ፡ ፯ ።

< ከእግዚአብሔር ፡ ፍቅር ፡ የተነሣ ፡ ለበደሉን ፡ ምን ፡ ማድረግ ፡ ይገባናል?

ቁምም ፡ አትያዙ ፡ ወዳጆቹ ፡ ሆይ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ቁጣ ፡ ሥፍራ ፡ ስጡት ፡ እንጅ ። ተጽድክልና ። በቀል ፡ ለኔ ፡ ነው ፡ እኔ ፡ ፍዳውን ፡ እክፍላለሁ ፡ እግዚአብሔር ፡ ይላል ። እንግዲህ ፡ ጠላትህ ፡ በረብ ፡ አብላው ፡ በጠማም ፡ አጠጣው ። ይህንን ፡ ያደረገህ ፡ እንደሆንህ ፡ በራሱ ፡ ላይ ፡ የእሳት ፡ ፍም ፡ ትሰበስባለህና ። ክፉ ፡ አያሸንፍህ ። ክፉውን ፡ በበጎ ፡ ነገር ፡ አሸንፍ ፡ እንጅ ። > ሮሜ ፡ ፲፪ ፡ ፲፱ ፡ ፳፩ ፡ ማቴ ፡ ፭ ፡ ፵፭ ፡ ፵፰ ፡ ተመልከት ።

< እኛ ፡ ከሞት ፡ ወጥተን ፡ ወደ ፡ ሕይወት ፡ እንደደረስን ፡ እናውቃለን ። ወንድሞችን ፡ እንወዳለንና ። ወንድሙን ፡ የማይወድ ፡ በሞት ይኖራል ። > ል ፡ ዮሐንስ ፡ ፫ ፡ ፲፬ ፡ ፲፰ ፡ አንብብ ።

ስለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ፍቅር ።

እግዚአብሔር ፡ ምንድን ፡ ነው?

< እግዚአብሔር ፡ ፍቅር ፡ ነው ። > ል ፡ ዮሐ ፡ ፬ ፡ ፲፯ ።

< የእግዚአብሔር ፡ ፍቅር ፡ ለዓለም ፡ እንደምን ፡ ታላቅ ፡ ነው?

< እግዚአብሔር ፡ ዓለሙን ፡ ወድቀልና ፡ አንድ ፡ ልጁን ፡ እስኪሰጥ ፡ ድረስ ፡ በርሱ ፡ ያመን ፡ ሁሉ ፡ እንዲይጠፋ ፡ የዘለዓለም ፡ ሕይወት ፡ ትሆንላት ፡ ዘንድ ፡ እንጅ ። > ዮሐ ፡ ፫ ፡ ፲፯ ። የእግዚአብሔር ፡ ፍቅር ፡ በተለይ ፡ በምን ፡ ተገለጠ?

< በዚህ ፡ ተገለጠ ፡ የእግዚአብሔር ፡ ፍቅር ፡ ወደኛ ፡ እግዚአብሔር ፡ አንድ ፡ ልጁን ፡ ወደ ፡ ዓለም ፡ ልኳልና ፡ በርሱ ፡ እንድንበት ፡ ዘንድ ። > ል ፡ ዮሐ ፡ ፬ ፡ ፱ ።

እግዚአብሔር ፡ በምን ፡ ደስ ፡ ይለዋል?

< እንዳንት ፡ ያለ ፡ አምላክ ፡ ኃጢአት ፡ ይቅር ፡ የሚል ፡ ማነው ፡ ከርሳትህም ፡ ቅሬታ ፡ ኃጢአት ፡ የሚያስቀር ፡ ፡ ቀጣውንም ፡ ለዘላለም ፡ የማይጠብቅ ፡ ምሕረት ፡ ይወ

ዳልና ። መልሶ ፡ ይምራልና ፡ ኃጢአታችንንም ፡ ያጠፋል ። ወደ ፡ ጥልቅ ፡ ባሕር ፡ ኃጢአታቸውን ፡ ሁሉ ፡ ትጥላለህ ። » ሚክ ፡ ፯ ፡ ፲፰ ፡ ፲፱ ።

እግዚአብሔር ፡ በረከቱን ፡ ለስንቱ ፡ ይሰጣል ?

« በሰማያት ፡ ላለ ፡ አባታችሁ ፡ ልጆች ፡ ትሆኑ ፡ ዘንድ ፡ እርሱ ፡ ፀሐዩን ፡ ለበጎችም ፡ ለክፍችም ፡ ያወጣልና ፡ ዝናሙንም ፡ በጸድቃንና ፡ በኃጥአን ፡ ላይ ፡ ያዘንግልና ። ማቴ ፡ ፭ ፡ ፶፭ ።

እዩ ፡ እንዴት ፡ ያለውን ፡ ፍቅር ፡ ሰጠን ፡ አብ ፡ የእግዚአብሔር ፡ ልጆች ፡ እንባል ፡ ዘንድ ፡ ስለዚህ ፡ ዓለም ፡ አያውቀንም ፡ እርሱን ፡ አላወቀምና ። » ሿ ፡ ዮሐ ፡ ፫-፩

« በእግዚአብሔር ፡ መንፈስ ፡ ተመርተው ፡ የሚኖሩ ፡ ሰዎች ፡ እርሳቸው ፡ የእግዚአብሔር ፡ ልጆች ፡ ናቸውና ። የባርነትን ፡ መንፈስ ፡ አልወሰዳችሁምና ፡ ደግሞ ፡ ለፍርሃት ፡ የልጅነት ፡ መንገድ ፡ ወሰዳችሁ ፡ እንጂ ፡ የምትጸፉበት ፡ አባ ፡ አባታችን ፡ ሆይ ፡ የምመንፈስ ፡ ይመሰክራል ። እኛ ፡ የእግዚአብሔር ፡ ልጆች ፡ እንደሆነ ። » ሮሜ ፡ ፰ ፡ ፲፬-፲፮ ።

« አለኝታም ፡ አያሳፍርም ፡ የእግዚአብሔር ፡ ፍቅር ፡ በልባችን ፡ ፈሳላችና ። በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ለኛ ፡ የተሰጠ ። » ሮሜ ፡ ፭ ፡ ፭ ።

እግዚአብሔር ፡ ለኛ ፡ ካለው ፡ ፍቅር ፡ ምን ፡ እናድርግ ?

« ወዳጆቹ ፡ ሆይ ፡ እግዚአብሔር ፡ የወደደን ፡ ከሆነ ፡ እኛም ፡ እርስ ፡ በእርሳችን ፡ እንዋደድ ፡ ዘንድ ፡ ይገባናል ። » ሿ ፡ ዮሐ ፡ ፬ ፡ ፲፩ ።

« በዚህ ፡ ፍቅርን ፡ አወቅን ፡ ስለኛ ፡ ራሱን ፡ ለውጦታልና ። ለኛም ፡ ይገባል ፡ ራሳችንን ፡ ስለ ፡ ወንድሞች ፡ እንለውጥ ፡ ዘንድ ። » ሿኛ ፡ ዮሐ ፡ ፫ ፡ ፲፮ ።

« እግዚአብሔር ፡ ግን ፡ በምሕረቱ ፡ ባለጠጋ ፡ የሚሆን ፡ ስለወደደን ፡ ስለፍቅር ፡ ብዛት ፡ በኃጢአትም ፡ የሞትን ፡ ስንሆን ፡ ከክርስቶስ ፡ ጋራ ፡ አዳነን ። በጸጋው ፡ ዳናችሁ ። ክርሱም ፡ ጋራ ፡ አስነሳን ፡ ክርሱም ፡ ጋራ ፡ በሰማያት ፡ አስቀመጠን ፡ በክርስቶስ ፡ የሱስ ። » ኤፌ ፡ ፪ ፡ ፬-፮ ።

« ጽድቅ ፡ በማድረግ ፡ ያደረግናት ፡ አይደለም ፡ በምሕረቱ ፡ አዳነን ፡ እንጂ ። ከሁለተኛ ፡ ልደቱ ፡ ጥምቀት ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስም ፡ መታደስ ። በእኛ ፡ በመለገስ ፡ ያፈሰሰው ፡ በመድኃኒታችን ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ። » ቲቶ ፡ ፫ ፡ ፭-፮ ።

ከእግዚአብሔር ፡ ታላቅ ፡ ፍቅር ፡ የተነሣ ፡ ምን ፡ ተስፋ ፡ እናደርጋለን ?

« ለልጁ ፡ የማይራራ ፡ ስለሁላችን ፡ አሳልፎ ፡ ሰጠው ፡ እንጂ ። እንዴትስ ፡ ሁሉን ፡ አይሰጠን ፡ ክርሱ ፡ ጋራ ። » ሮሜ ፡ ፰ ፡ ፴፪ ።

« እግዚአብሔርም ፡ አምላክህ ፡ በለግምን ፡ ይሰማ ፡ ዘንድ ፡ አልወደደም ፡ እግዚአብሔርም ፡ አምላክህ ፡ እርግግነትን ፡ በረከት ፡ አደረገልህ ፡ እግዚአብሔር ፡ አምላክህ ፡ ወደሃልፍና ። » ዘዳግ ፡ ፳፫ ፡ ፭ ።

« አቤቱ ፡ ቸርነትህ ፡ እንደምን ፡ ትከብራለች ፡ የሰው ፡ ልጆች ፡ በክንፎችህ ፡ ጥላ ፡ ይታመናሉ ። » መዝ ፡ ፴፮ ፡ ፯ ።

« እግዚአብሔር ፡ ከሩቅ ፡ ተገለጠልኝ ፡ አለም ። በዘላለም ፡ ፍቅር ፡ ወደድሁሽ ፡ ስለዚህም ፡ በርኅራኄ ፡ ሳብሁሽ ። » ኤር ፡ ፴፩ ፡ ፫ ።

« እኔ ፡ በልቤ ፡ አምናለሁና ፡ ሞትም ፡ በገን ፡ ሕይወትም ፡ መላእክትም ፡ አለቆችም ፡ ኃይላትም ፡ የሆነውም ። የሚሆነውም ። ከፍታም ፡ ዝቅታም ፡ ሌላም ፡ ፍጥረት ፡ ሁሉ ፡ ሊለዩኝ ፡ አይችልም ፡ ከእግዚአብሔር ፡ ፍቅር ፡ በክርስቶስ ፡ የሱስ ፡ በጌታችን ። » ሮሜ ፡ ፰ ፡ ፴፰-፴፱ ።

ስለ ፡ ድንቁርናው ፡ ወራት ፡ ምን ፡ ተባለ ?

«ያነንም ፡ የድንቁርናውን ፡ ወራት ፡ እግዚአብሔር ፡ አሳለፈው ። አሁን ፡ ግን ፡ ሰውን ፡ ሁሉ ፡ በየቦታቸው ፡ አዘዘ ፡ ንስሐ ፡ ይገቡ ፡ ዘንድ ። » የሐ ፡ ፲፯ ፡ ፴ ።

«መልካም ፡ ነገርም ፡ ማድረግ ፡ የሚያውቅ ፡ የማያደርገውም ፡ ያም ፡ ኃጢአት ፡ ይሆንበታል ። » ያዕ ፡ ፬ ፡ ፲፯ ።

«አላቸውም ፡ የሱስ ። ዕውራንስ ፡ ብትሆኑ ፡ ኃጢአትም ፡ ባልሆነባችሁም ፡ ነበረ ። አሁን ፡ ግን ፡ ትላላችሁ ፡ እናያለን ። ስለዚህ ፡ ኃጢአታችሁ ፡ ጸንታ ፡ ትኖራላች ። » የሐ ፡ ፱ ፡ ፵፩ ።

«ባልመጣሁም ፡ ባልነገርኋችሁምም ፡ ኃጢአት ፡ ባልሆነባችሁም ። አሁን ፡ ግን ፡ ምክንያት ፡ የላችሁም ፡ ለኃጢአታችሁ ። » የሐ ፡ ፲፭ ፡ ፳፪ ።

«ኩነጌዬቱም ፡ ይህች ፡ ናት ። ብርሃን ፡ ወደ ፡ ዓለም ፡ መጥቷልና ፡ ሰዎችም ፡ ጨለማ ፡ ከብርሃን ፡ ይልቅ ፡ ወደዱ ፡ ሥራቸው ፡ ክፉ ፡ ናትና ። » የሐ ፡ ፫ ፡ ፲፱ ፡ ፴፪ ፡ ፴፫ ።

ክርስቶስ ፡ ስለ ፡ ብርሃን ፡ የሰጠው ፡ ትምህርት ፡ ምን ፡ ይላል ?

«የሱስም ፡ አላቸው ። ደግሞ ፡ ጥቂት ፡ ዘመን ፡ ብርሃን ፡ ከላንት ፡ ጋራ ፡ ነው ። ተመላለሱ ፡ ብርሃን ፡ ሳለላችሁ ፡ ጨለማ ፡ እንዳያገኛችሁ ። በጨለማ ፡ የሚሄድ ፡ አያውቅምና ፡ ወዴት ፡ እንዲሄድ ። ብርሃን ፡ ሳለላችሁ ፡ በብርሃን ፡ እመኑ ፡ የብርሃን ፡ ልጆች ፡ እንድትሆኑ ። » የሐ ፡ ፲፪ ፡ ፴፭ ፡ ፴፮ ።

«ማንም ፡ አይችልምና ፡ ሌላ ፡ መሠረት ፡ ይመሠርት ፡ ዘንድ ፡ ከዚያ ፡ ከተመሠረተው ፡ በቀር ፡ እርሱም ፡ የሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ነው ። » ሄ ቆሮ ፡ ፫ ፡ ፲፩ ።

«የቀረባችሁት ፤ የሕይወት ፡ ደንጊያ ፡ በሰውም ፡ ዘንድ ፡ የተናቀ ፡ ነው ፡ ግን ፡ በእግዚአብሔር ፡ ዘንድ ፡ የተመረጠና ፡ የከበረ ፡ ነው ።

እላንተም ፡ ደግሞ ፡ የሕይወት ፡ ደንገች ፡ ሆናችሁ ፡ ትሠሩ ፡ ዘንድ ፡ መንፈሳውያን ፡ መቅደስ ፡ ሁናችሁ ፡ የተቀደሳችሁ ፡ ካህናት ፡ መንፈሳዊት ፡ መሥዋዕት ፡ ታቀርቡ ፡ ዘንድ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ዘንድ ፡ የተቀበላች ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ። » ሄ ፡ ጴጥ ፡ ፪ ፡ ፬ ።

«ወደ ፡ ሃይማኖታችን ፡ አለቃ ፡ ወደ ፡ ፈጻሚዎም ፡ እንይ ፡ ወደ ፡ የሱስ ። ይህ ፡ በፊቱ ፡ ስላለ ፡ ደስታ ፡ መስቀሉን ፡ የተሸከመ ፡ ኃፍረትንም ፡ አላሰበም ፡ በእግዚአብሔር ፡ በዙፋኑ ፡ ቀኝ ፡ ተቀመጠ ። » ዕብ ፡ ፲፪ ፡ ፪ ።

«የመስቀሉ ፡ ነገር ፡ በጥፎች ፡ ዘንድ ፡ ስንፍና ፡ ነውና ። በኛ ፡ ግን ፡ በዳነው ፡ ዘንድ ፡ የእግዚአብሔር ፡ ኃይል ፡ ነው ።

«እኛ ፡ ግን ፡ በክርስቶስ ፡ እናስተምራለን ፡ በተሰቀለው ። ያውም ፡ በአይሁድ ፡ ዘንድ ፡ እንቅፋት ፡ ነው ። በአሕዛብም ፡ ዘንድ ፡ ስንፍና ፡ ነው ።

«በተጻፉት ፡ ዘንድ ፡ ግን ፡ ከአይሁድም ፡ ከአሕዛብም ፡ ክርስቶስ ፡ የእግዚአብሔር ፡ ኃይል ፡ ነው ፡ የእግዚአብሔርም ፡ ጥበብ ፡ ነው ። » ሄ ፡ ቆሮ ፡ ፩ ፡ ፲፰ ፡ ፳፫-፳፬ ።

«በክርስቶስ ፡ ወንጌል ፡ አላፍርምና ፡ የእግዚአብሔር ፡ ኃይል ፡ ነውና ፡ ለመድኃኒት ፡ ለሚያምኑ ፡ ሁሉ ፡ ለአይሁድ ፡ አስቀድሞ ፡ ለአረማውያንም ፡ ደግሞ ። ሮሜ ፡ ፩ ፡ ፲፯ ።

«ከክርስቶስ ፡ ጋራ ፡ ተሰቀልሁ ። ሕያው ፡ ነኝ ፡ እኔም ፡ አይደለሁም ፡ ክርስቶስ ፡ በኔ ፡ ሕያው ፡ ነው ፡ እንጂ ። ይህችም ፡ ሕይወት ፡ ዛሬ ፡ እኔ ፡ ያለሁባት ፡ በሥጋ ፡ የሃይማ

ኖት ፡ ሕይወት ፡ ናት ፡ በእግዚአብሔር ፡ ልጅ ፡ በወደደኝ ፡ ራሱንም ፡ ስለኔ ፡ በለወጠ ። »
ገላ ። ፪ ፡ ፳ ።

የዓለም ፡ መድኅን ፡ የክርስቶስ ፡ ጥሪው ፡ ምንድን ፡ ነው ። ?

«ሁሉ ፡ ተሰጠኝ ፡ ካባቱ ፡ ዘንድ ። አንድም ፡ ልጅን ፡ አያውቀውም ፡ ከአብ ፡ በቀር ። አብንም ፡ ማንም ፡ አያውቀውም ፡ ከልጅ ፡ በቀር ፡ ልጅም ፡ ይገልጽለት ፡ ዘንድ ፡ ከሚሻው ።

ወደኔ ፡ ኑ ፡ እላንት ፡ ደካሞች ፡ ሁሉ ፡ ሸክማችሁም ፡ የከበደ ፡ እኔም ፡ አሳርፋችኋለሁ ።

ቀምበሬን ፡ በላያችሁ ፡ ተሸክሙ ፡ ከኔም ፡ ተማሩ ። እኔ ፡ የዋህ ፡ ነኝና ፡ ልቤም ፡ ትሁት ፡ ነውና ። ዕረፍትም ፡ ለነፍሳችሁ ፡ ታገኛላችሁ ።

ቀምበሬ ፡ መልካም ፡ ነውና ፡ ሸክሜም ፡ ቀሊል ፡ ነውና ። »ማቴ ፡ ፲፩ ፡ ፳፯-፴ ።

«አለኝም ። ፈጽሞ ፡ ሆነ ። እኔ ፡ ነኝ ፡ አልፋ ፡ አሚጋም ። መጀመሪያ ፡ መጨረሻም ። እኔ ፡ ለተጸማ ፡ ከሕይወት ፡ ወሀ ፡ ምንጭ ፡ በከንቱ ፡ እሰጣለሁ ። ..

«ድል ፡ የነሣ ፡ ሁሉን ፡ ይወርሳል ። እኔም ፡ አምላክ ፡ እሆነዋለሁ ፡ እርሱም ፡ ልጄ ፡ ይሆናል ። .. ራዕ ፡ ፳፩ ፡ ፯-፯ ።

«እኔ ፡ የሱስ ፡ መልእኬን ፡ ላክሁ ፡ ይህችን ፡ ይመሰክርላችሁ ፡ ዘንድ ፡ በአብያተ ፡ ክርስቲያናት ። እኔ ፡ የዳዊት ፡ ሥር ፡ ዘሩም ፡ ነኝ ፡ የሚያበራ ፡ የንጋት ፡ ከከብ ።

መንፈስም ፡ ሙሹራዬ ቱም ፡ ይላሉ ። ና ። የሚሰማም ፡ ይበል ። ና ። የተጸማም ፡ ይምጣ ። የወደደም ፡ የሕይወት ፡ ወሀ ፡ በከንቱ ፡ ይውሰድ ።

የዚህን ፡ መጽሐፍ ፡ ትንቢት ፡ ነገር ፡ ለሚሰማ ፡ ሁሉ ፡ እመሰክራለሁና ። ማንም ፡ በዚህ ፡ ላይ ፡ አንዳች ፡ በጨመር ፡ እግዚአብሔር ፡ በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ የተጻፈውን ፡ መቅሰፍት ፡ ይጨምርበታል ። ደግሞ ፡ ማንም ፡ አንዳች ፡ ከዚህ ፡ ትንቢት ፡ መጽሐፍ ፡ ነገር ፡ በያገድድል ፡ እግዚአብሔር ፡ ከሕይወት ፡ መጽሐፍ ፡ ከተቀደሰችውም ፡ አገር ፡ መክፈል ቱን ፡ ያገድልበታል ። በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ ከተጻፈው ።

በዚህ ፡ የሚመሰክረው ፡ ይላል ። አዎን ፡ ፈጥኜ ፡ እመጣለሁ ። አሜን ። አዎን ፡ ጌታ ፡ ሆይ ፡ የሱስ ፡ ና ።

የጌታ ፡ የየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ጸጋ ፡ ከሁላችሁ ፡ ጋር ፡ ትሁን ። »

አሜን ። » ራዕ ፡ ፳፪ ፡ ፲፯-፳፩ ። ገላትያ ፡ ፩ ፡ ፩-፳፱ ። ተመልከት ፡

ተርጓሚው ።

መ ግ ቢ ያ ፤

ም ዕ ራ ፍ ፡ ፩ ።

ከ-በዙዎቹ ፡ የእስላም ፡ መሪዎች ፡ ቤተ ፡ ሰቦች ፡ ላይ ፡ የብርሃን ፡ ጮራን ፡ ስለ ፡
ሚፈነጥቅ ፡ ስለ ፡ ሙሐመድ ፡ ሐረገ ፡ ትውልድ ፡ በጭሩ ፡ ለመግለጥ ፡ መጀመር ፡ መል
ካም ፡ ነው።

የሙሐመድ ፡ ሐረገ ፡ ትውልድ ።

ነገደ ፡ ቆራሽ ፡

ጋሊብ ፡

ሎዋይ ፡

ካ አ ብ ፡

ሞ ራ ህ ፡

አዳ - የአመር ፡ ቅድመ ፡ አያት ፡
ዳግማዊ ፡ ካሊፍ ።

ኪ ላ ብ ፡

ዘ ህ ራ ፡

ታ ይ ም ፡

የክዳ ፤ የካሊድ ፡

ቅድመ ፡ አያት ፡

የቀዳማዊ ፡ ካሊፍ ፡ አቡ ፡

በከር ፡ ቅድመ ፡ አያት ፤

አሚና ፡ የሙሐ
መድ ፡ እናት ፡ ተ
ወለደች ፡

ከ ሣ ይ ፡

አብድ ፡ ሜናፍ ፡

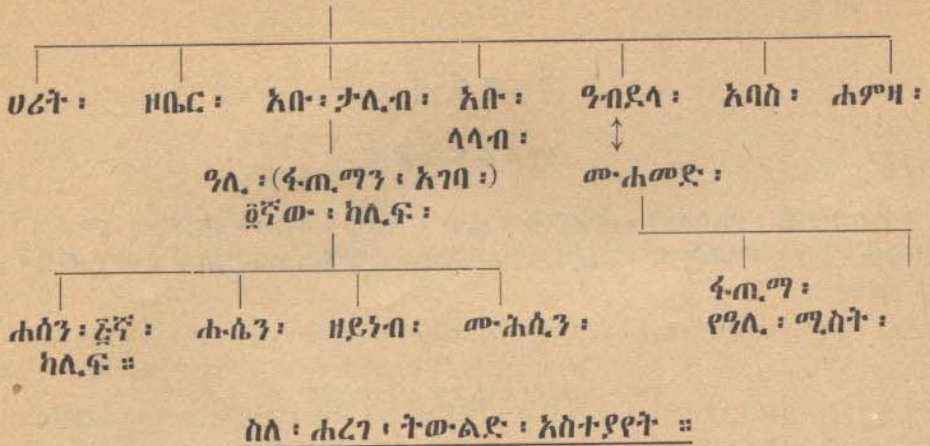
አልሙታሊብ ፡

ሐሺም ፡

አብድ ፡ ሺምስ

ናውፋል ፡

አብዱ ፡ የሣልሳዊ ፡ ካሊፍ ፡ የአ
ሙታሊብ ፡ ስማን ፡ ቅድመ ፡ አያት ፡

፩ኛ ፤ እስልምና፡ መሠረተ፡ መንሻው፡ ይበልጡን፡ ስለ፡ ምድራዊ ፤ ሥጋዊ፡ ቤተ፡ ሰብ፡ ጉዳይና፡ ክንውን፡ ነው ።

፪ኛ ፤ እስላሞች ፡ የሙሐመድ ፡ ዘር ፡ ከአብርሃም ፡ ልጅ ፡ ከእስማኤል ፡ ሲያያዝ ፡ የወረደ ፡ ነው ፡ በማለት ፡ ይፋለማሉ ፤ እስማኤል ፡ የመካን ፡ ባላባት ፡ የጆርማትን ፡ ልጅ ፡ አግብቶ ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ በ፻፴ ፡ ዓመት ፡ አድናን ፡ ከእስማኤል ፡ ዘር ፡ ተወለደ ። ከእሱም ፡ ከክርስቶስ ፡ በኋላ ፡ በ፻፶ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ቆራሽ ፡ ተወለደ ፡ ይላሉ ። ሙሐመድ ፡ ራሱም ፡ «የትውልድ ዘርፌን ፡ ከአድናን ፡ በፊት ፡ አውቃለሁ ፡ የሚል ፡ ይዋሻል ፡ ብሏል ፡ የሚል ፡ አፈ ፡ ታሪክ ፡ ይገኛል ።

፫ኛ ፡ የካሊፎች ፡ ዝምድና ፡ ከሙሐመድ ፡ ጋር ።

(ሀ) አንድ ፡ ቅድመ ፡ አያቶች ።

(ለ) አቡበከር ፡ ከ፲፩ ፡ ዓመተ ፡ ሒጅራ ፡ እስከ ፡ ፲፫ ፡ ዓመት ፡ ሒጅራ ፡ ድረስ ፡ ልጁን ፡ አዩሻን ፡ ለሙሐመድ ፡ ዳረ ።

የአመር ፡ ልጅ ፡ ሐፊሣ ፡ ባሏ ፡ እንደ ፡ ሞተ ፡ ከ፲፫ ፡ ዓ ፡ ሒጅራ ፡ እስከ ፡ ፳፫ ፡ ዓ ፡ ሒ ፡ የሙሐመድ ፡ ሚስት ፡ ሆነች ።

ከ፳፫ ፡ ዓ ፡ ሒ ፡ እስከ ፡ ፴፮ ፡ ዓ ፡ ሒ ፡ ድረስ ፡ አስማን ፡ የተባለው ፡ የሙሐመድን ፡ ልጆች ፡ ሮክያንና ፡ ዑም ፡ ኩልቱምን ፡ ሁለቱንም ፡ በተራ ፡ አገባ ።

ከ፴፮ ፡ ዓ ፡ ሒ ፡ እስከ ፡ ፵፩ ፡ ዓ ፡ ሒ ፡ ድረስ ፡ ዓሊ ፡ የሙሐመድን ፡ ልጅ ፡ ፋጢማን ፡ አግብቶ ፡ ሐሰንንና ፡ ሁሴንን ፡ ወለደ ።

፬ኛ ፡ አማር ፤ አቡ ፡ ሉሉ ፡ በተባለ ፡ እስላም ፡ በመስጊድ ፡ ውስጥ ፡ ተገደለ ፤ ዑስማንም ፡ በእስላሞች ፡ ተገደለ ። ዓሊም ፡ በኩፋ ፡ መስጊድ ፡ ውስጥ ፡ በእስላሞች ፡ ተገደለ ። ሐሰንን ፡ ከ፵፩ ፡ ዓ ፡ ሒ ፡ እስከ ፡ ፵፩ ፡ ዓ ፡ ሒ ፡ ከሚስቶቹ ፡ አንደኛዋ ፡ በመርዝ ፡ ገደለችው ፡ ሁሴንም ፡ በክርቢላ ፡ ጦር ፡ ሜዳ ፡ ላይ ፡ ሞተ ።

፭ኛ ፤ ስለ ፡ እስማኤል ፡ ጉዳይ ፡ አያሌ ፡ አፈ ፡ ታሪኮች ፡ ስለሚተረኩ ፡ በአእምሮ ፡ መያዝና ፡ ማቆየት ፡ ነው ። ከእነዚህም ፤

(ሀ) ከአባን ፡ ለመሥራት ፡ አብርሃምን ፡ ስለ ፡ መርዳቱ ።

(ለ) አብርሃም ፡ ከሰናበታት ፡ በኋላ ፡ አጋር ፡ ወደ ፡ መካ ፡ ተባርራ ፡ ሄደ ፡ እዚያም ፡ መልአክ ፡ ማየቷንና ፡ መካ ፡ ያለውም ፡ የዘምዘም ፡ ምንጭ ፡ በመልአኩ ፡ ተሠራ ፡ ይላሉ ።

(ሐ) አብርሃም ፡ ለመሥዋዕት ፡ ያቀረበው ፡ ይስሐቅ ፡ ሳይሆን ፡ እስማኤል ፡ መሆኑን ፡ ያምናሉ ።

፪ኛ ፤ ሙሐመድ : በ፳፻፸ : ዓ : ም : ተወልዶ : በ፯፻፴፪ : ዓ : ም : ሞተ ::

ሙሐመድ : ስብከት : ከመጀመሩ : በፊት : ስለ : እሱ : የነበሩት : ዋና : ዋና : ቁም : ነገሮች : ከዚህ : በታች : እንደተገለጠው : ነው ::

የነገደ : አሕዛብ : ወላጆች : ልጅና : ያደገውም : በአሕዛብ : ዓረቦች : መካከል : ነበረ ፤ በፊት : ያሳደጉት : ባኑ : ሰዲድ : በኋላም : አቡ : ታሊብና : አብደል : ሙታሊብ ነበሩ ፤ እነሱም : በአሕዛብነታቸው : ሞቱ ::

በምሥራቅ : አፍሪቃ : በነፃ : በተሰራጨት : ልዩ : ልዩ : መጻሕፍት : ሙሐመድ : ነቢይ : ሆኖ : እንደ : ተወለደና : እናቱም : አስቀድሞ : ነቢይነቱን : ታውቅ : ነበር : ተብሎ ስለሚነገር : ፍሬ : ነገሩን : ማስታወስ : ይገባል :: እንደዚህም : መባሉ : ምናልባት : የሙሐመድን : ልደት : ከጌታችን : ልደት : ጋር : ለማወዳደርና : ለማስመሰልም : ነው ::

ነገር : ግን : ይህንን : የሚቃወመው : “አንተ : ተሳስተህ : አገኘህ : በቀናውም : መንገድ : አቆመህ” : የሚለው : ነው ፤ የቀርዓኑ : ቃላትም : በድድዌል : የቀርዓን : ትርጉም : በገጽ : ፳፮ : ላይ : ይገኛሉ :: መሳሳት : “የሚባለው : የዓረቢኛው : ቃል : ሁልጊዜ : በቀርዓን : ውስጥ : ስለ : ሕዝብ : የሚነገረው : ከእግዚአብሔር እውነተኛ : መንገድ : ስለ : ወጡ : ሰዎች : ነው :: ንግግሩም : በየዕለቱ : በሚደርሰው : ጸሎት : በፋቲዛ : ይገኛል ::

ይህም : የሚተረጎመው : በእግዚአብሔር : አንድነት : በማያምኑትና : ከእግዚአብሔርም : መንገድ : ወጥተዋል : ስተዋል : በሚባሉት : በክርስቲያኖች : ነው ::

(ሀ) አፈ : ታሪኩ : እንደሚያስረዳው : ሁሉ : እናቱ : በአረማዊነቷ : ስለሞተች : እንዳይጸልይላት : በመክልከሉ : በመቃብሯ : ላይ : ብቻ : እንባውን : አፍስሶ : አለቀሰላት : ይላል :: ሌላውም : አፈ : ታሪክ : እንደሚለው : እናቱ : በገንጠም : እሳት : ውስጥ : መኖሯን : ለጥቂት : ምዕመናኑ : አጫውቷቸው : ነበር : ይባላል ::

(ለ) አቡ : ታሊብ : ለሞት : ሲያጣጥር : ሳለ : ወደ : አዲሱ : እምነት : ሊመልሰው : ሞክሮ : ሳይመልሰው : ቀርቷል ::

(ሐ) ከዓባ : በጣዖታትና : በምስሎች : ተመልታ : ሳለች : እንደ : ገና : መቅደሷን : ለመሥራት : ረድቷል ::

በጉልማሳነቱ : ዘመን : ለዓረቦች : አምልክ : ጣዖታት : አንድ : ፍየል : ለመሥዋዕት : ማቅረቡን : ራሱ : አምኗል : (አረጋግጧል) ::

(ሠ) ከሌት : ልጆቹም : ሁለቱን : ለአሕዛብ : ዓረቦች : መካ : ላይ : ድርዋል :: “ስትቅዘበዝ : አገኘህ : በትክክለኛውም : መንገድ : አቆመህ : “መባሉ : በቀላሉ : የታመነና : ግልጽ : ማስረጃ : ነው :: ሙሐመድ : ዕድሜው : ፵ : ዓመት : እሆነ : ድረስ : በአኒኒር : ረገድ : በዘመኑና : በአካባቢው : ከነበሩት : ሰዎች : ምንም : ልዩነት : አልነበረውም : አልታዩበትምም : ለማለት : እንደፍራለን : እንረዳማለን :: በአረማዊው : አገቱ : በአቡ : ታሊብና : በእሱ : እምነት : መካከል : ምንም : ልዩነት : አልነበረም :: ሙሐመድ : በመጀመሪያ : ጊዜ : የበጎች : እረኛ : ነበረ :: በኋላም : አገቱን : እየተከተለ : በመጀመሪያዋ : ሚስቱ : በከድጃ : ገንዘብ : ይነገድ : ነበር ፤ ምክንያቱም : እሷ : ሀብታም : ስለነበረች : ነው ፤ በዳዊቶቹም : ዘንድ : «ታማኙ» : የሚባለውን : የሰም : ቅጽል : አገኘ ፤ በዚያን : ዘመን : በዓረብ : አገር : የነበረው : ጠቅላላ : የገይማኖት : ጉዳይና : የሚገጥመውስ : ነገር : ምን : ነበር ? የሚል : ጥያቄ : ይነሣል ::

፪ኛ : ክፍል ::

ስለ : ዓረቦች : መሠረተ : ዕምነት : ሐሳቦችና : ሙሐመድም : ከዓረቦች : ጋር : ስለ : ነበረው : ግንኙነት ::

አንዳንድ ፡ ዓረቦች ፡ ስለ ፡ ሃይማኖት ፡ ጉዳይ ፡ ምንም ፡ የማያውቁ ፡ ንጹሐን ፡ ነበሩ ። ጥቂቶችም ፡ ፍጥረትና ፡ አንድ ፡ ፈጣሪ ፡ መኖሩን ፡ ሲያምኑ ፡ በትንሣኤ ፡ ሙታን ፡ ግን ፡ አያምኑም ፡ ነበር ።

አንዳንድ ፡ ዓረቦችም ፡ በፍጥረትና ፡ በንድ ፡ ፈጣሪ ፡ ሲያምኑ ፡ የእግዚአብሔርን ፡ ነቢያት ፡ ባለመቀበል ፡ ጣዖታትን ፡ እያመለከቱ ፡ በግራም ፡ ያማልዱናል ፡ በማለት ፡ ያምኑ ፡ ነበር ። ጣዖታታቸውንም ፡ በብፅዓት ፡ እየቀረቧቸው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ባለው ፡ አቀራረብ ፡ መሥዋዕት ፡ ይሠጧቸውና ፡ የስለት ፡ ቁርባን ፡ በማቅረብ ፡ ያመልኳቸው ፡ ነበር ። ለአረማውያን ፡ ዓረቦች ፡ ሁሉ ፡ ለአምልኮ ፡ ጣዖት ፡ መሰብሰቢያ ፡ ቦታቸው ፡ መካ ፡ ላይ ፡ ሆኖ ፡ መቅደሳቸውም ፡ ከዓባ ፡ ይባል ፡ ነበር ። በውስጡም ፡ የ፪፮ ፡ ጣዖታትና ፡ ምስሎች ፡ ሲገኙበት ፡ ለያንዳንዱም ፡ የዓመት ፡ ቀን ፡ መከበሪያ ፡ አንዳንድ ፡ የተለየ ጣዖት ፡ ነበረው ። ለብፅዓት ፡ ሲሉ ፡ በዓመት ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ከያለበት ፡ ወደዚሁ ፡ ቦታ ፡ መምጣት ፡ ነበረባቸው ፤ እቦታው ፡ ላይም ፡ እንደደረሱ ፡ ጥቁሩን ፡ ደንጊያ ፡ ከተሳለሙ ፡ በኋላ ፡ በዝግታ ፡ ወይም ፡ በመሮጥ ፡ ቤተ ፡ አላህን ፡ በመዘር ፡ ከልብሶቻቸው ፡ ዘርፍ ፡ እየበጠሱ ፡ በተለይ ፡ ዛፎች ፡ ላይ ፡ ያብታሉ ፤ በሌሎቹም ፡ ሥፍራዎች ፡ የሚያመልኳቸው ፡ የተለይ ፡ ደንጊያዎችና ፡ የድንጋይ ፡ ቊላሎች ፡ ነበርዋቸው ። ሀገሪቱ ፡ ጅኖችን ፡ አጋንንትን ፡ በማመንና ፡ በአምልኮታቸውም ፡ መልታ ፡ ጣዖታት ፡ በታላቅ ፡ ፍርሃት ፡ ይመላኩበት ፡ ነበር ።

በዘመናችን ፡ አፍሪቃውያን ፡ እንደሚያደርጉት ፡ ሁሉ ፡ የበረኃ ፡ ቋጥኞችና ፡ ታላላቅ ፡ ዛፎች ፡ እያቋረጡ ፡ የሚፈልቁ ፡ ምንጮችም ፡ በአምልኮታዊ ፡ ፍርሃት ፡ ይመለኩ ፡ ነበር ።

ስለ ፡ ዓረቦች ፡ ጣዖታት ፡ ዝርዝር ፡ የዝውሜር ፡ እስላምን ፡ ገጽ ፡ ፲፪ ፡ ተመልከት ። የአላህን ፡ ስም ፡ ከሁሉ ፡ አስቀድሞ ፡ የጠራው ፡ ሙሐመድ ፡ ነው ፡ ማለት ፡ ታላቅ ፡ ስሕተት ፡ ነው ፤ ምክንያቱም ፡ ከሙሐመድ ፡ በፊት ፡ ከዓባ ፡ የአላህ ፡ ቤት ፡ ተብሎ ፡ ይጠራ ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ ነው ። በአላህ ፡ ስም ፡ ይምሉ ፡ ነበር ። የሙሐመድም ፡ አባት ፡ አብደላ ፡ ይባል ፡ ነበር ። ከእስልምና ፡ በፊት ፡ ዓረቦች ፡ ወደ ፡ ከዓባ ፡ በመጡ ፡ ጊዜ ፡ የአላህን ፡ ስም ፡ ይጠሩ ፡ ነበር ።

አፍሪቃውያን ፡ መናፍስት ፡ ሳይረድዋቸው ፡ በቀሩ ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ እግዚአብሔር ፡ እንደሚያመለክቱና ፡ እንደሚመለሱ ፡ ሁሉ ፡ ዓረቦችም ፡ ጥፋት ፡ በደረሰባቸው ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ አላህ ፡ ይመለሱ ፡ ነበር ።

ሙሐመድም ፡ አረማውያን ፡ ዓረቦችን ፡ ያሳጣበት ፡ አላህን ፡ ሳያውቁ ፡ በመቅረታቸው ፡ ሳይሆን ፡ ለእሱ ፡ 'ባላንጣዎችን' ፡ በመመደባቸው ፡ ነበር ። ይህ ፡ ነገር ፡ ለቀሩዓን ፡ መግቢያው ፡ ስለሆነ ፡ በአእምሮ ፡ ሊያዝና ፡ ሊጠበቅ ፡ የሚገባው ፡ ዋናው ፡ ቁም ፡ ነገር ፡ ነው ።

ከሙሐመድ ፡ በፊት ፡ ስለ ፡ መልካም ፡ ነገሮች ፡ የመንቀሳቀስ ፡ ስሜቶች ፡ የነበሩ ፡ ይመስላል ። ይህ ፡ መንቀሳቀስም ፡ ሙሐመድን ፡ አልለወጠውም ፡ ነበር ። እምነታቸውም ፡ በዘርአስትሪአን ፡ በአይሁድና ፡ በክርስቲያን ፡ ሃይማኖቶች ፡ ተጉድቶባቸው ፡ ነበረ ። ከዚህም ፡ የተነሣ ፡ የአሕዛብ ፡ አማልክት ፡ ጭብጣቸውን ፡ በመልቀቅ ፡ ላይ ፡ ነበሩ ። ዘርአስትሪያን ፡ የተባሉት ፡ በምሥራቅ ፡ ዓረብ ፡ ከደቡባዊ ፡ ክፍለ ፡ አገር ፡ ኢትዮጵያውያንን ፡ አስለቅቀው ፡ በመስፋፋት ፡ ላይ ፡ ነበሩ ። አይሁድም ፡ ከመዲና ፡ በስተ ፡ ሰሜን ፡ ካይባር ፡ በተባለው ፡ ክፍለ ፡ ሀገር ፡ በመዲናና ፡ በየመን ፡ ሠፍረው ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ የአይሁድ ፡ የክርስቲያንና ፡ የዘርአስትሪያን ፡ እምነቶች ፡ በተራ ፡ በየጊዜው ፡ የእነዚሁ ፡ ክፍሎች ፡ ገዥዎች ፡ እምነት ፡ ነበሩ ። አይሁድ ፡ መካ ፡ ላይ ፡ ይኖሩ ፡ ነበር ፤ በዓረብ ፡ አገር ፡ በስተ ፡ ሰሜንና ፡ በስተ ፡ ደቡብ ፤ በኢትዮጵያም ፡ ክርስቲያኖች ፡ ነበሩ ። ምዕራባዊው

ክፍል : የዓረብ : አገርም : ከእነዚህ : ጋር : የተቀራረበ : ግንኙነት : ነበረው ። መካ : ላይ
ም : ክርስቲያን : ባሮች : ነበሩ ። በሙሐመድና : በቀሩዓን : ላይ : ክፍ : ያለ : ብርሃን
ን : (አስተያየትን) : ይፈነጥቃልና : ይህ : ከሁሉ : የሚበልጥ : ዋና : ነገር : ነው ። ስለዚህ
ሀ : በዓረብ : ግገር : ስለ : ነበሩ : አይሁድና : ክርስቲያኖች : መሠረታውያን : ቁም : ነገ
ሮችን : አወሳሰሁ ።

ስለ : አይሁድ ።

ሶስት : ታላላቅ : ኩራይዛ ፣ ናዲርና : ባኑ : ካኑኩዓ : የተባሉት : የአይሁድ : ነገዶች :
መዲና : ላይ : ሠፍረው : በዚህም : ስፍራ : የነበረው : ገበያ : የግላቸው : ነበር ፤ በሕዝብም :
ዘንድ : ተሰማኝነት : ስለ : ነበራቸው : ሙሐመድ : ወደ : መዲና : በመጣ : ጊዜ : ከእነ
ዚህ : ነገዶች : ጋር : አንድ : ልዩ : ስምምነት : አደረገ ። መዲና : ላይም : አንድ : የአይ
ሁድ : ትምህርት : ቤት : ተቋቁሞ : ነበር ።

ቀሩዓን : አይሁድን : «የመጽሐፉ ሰዎች» : ይላቸዋል ። በናጂራን : ክፍል : (ሀገረ :
ናግራን) : በጣም : ኃይለኞች : ስለነበሩ : በጅጂጅጅ : ዓ : ም : መነኮሳትንና : መነኮሳዪያትን :
በመፍጀት : ክርስቲያኖችን : አሳደዱ ። አይሁድ : ቅዱሳት : መጻሕፍት : እንደነበሩዋቸውና
እንደ : ተረገሙአቸውም : በሱራ : ፪ : ከቀጥር : ፸-፸፫ : ገጽ : ፫፻፵፮ : ላይ : ይገ
ኛል ። ሙሐመድ : ወደ : መካ : እየሄደ : ከሁለት : የአይሁድ : ብረት : ቀጥቃጮች :
ዘንድ : የቅዱሳት : መጻሕፍትን : ንባብ : ያዳምጥ : እንደነበረ : እንሰማለንና : ከዚህ
በላይ : ጨምሮ : መናገር : አያስፈልግም ።

ሙሐመድ : የአይሁድ : ባለ : ዕዳ : ለመሆኑ : በተለይ : የሮድዌልን : መግለጫ
ዎች : ካልተመለከተ : በቀር : ማንም : ሰው : ቀሩዓንን : አንብቦ : ለማስተዋል : አይች
ልም ። ከቀሩዓን : የሚበልጠው : ክፍል : ከብሉይ : ኪዳን : የተቀዱ : ታሪኮች : ናቸው።
ብዙ : ጉዞ : ያደረገና : ስለ : ሃይማኖትም : የተደሰተ : ሰው : ሙሐመድ : ያወቀውን :
ያህል : በቀላሉ : ሊይዝ : ይችላል ፤ በሰማውም : ሁሉ : ተስቦና : ተማርኮ : ነበር ።

ስለ : ክርስቲያኖች ።

ከጋሳን : ነገድ : ሌላ : ክርስቲያን : የሆኑ : የዓረቦች : ነገዶችም : በሰሜናዊ : ዓረብ : አ
ገር : ይኖሩ : ነበር ። ከፋርሶች : መንግሥት : በሄራ : ሥር : ክርስቲያን : ምዕመናን :
ነበሩ ። በመጀመሪያ : ጉዞዎቹ : ጊዜ : በተገናኛቸው : መነኮሳት : አገላለጽ : የተማረከና :
የተሳበ : ለመሆኑ : ሙሐመድ : ራሱ : መስክሯል ። በልጅነቱም : ዘመን : ባንድ : ኩስ :
(ካሲስ) : በተባለ : አቡን : ትምሕርት : ተማርኮ : እንደ : ነበረ : ራሱ : ይመሰክራል ።
እሱም : በአካድ : ገበያ : መካ : አቅራቢያ : ይኖር : ነበር ። በየመን : አብያተ : ክርስቲያ
ናትና : ክርስትናን : የተቀበሉ : የዓረብ : ነገዶች : ለመኖራቸውም : እናነባለን ። አብርሃ :
የተባለው : ክርስቲያናዊ : የየመን : ንጉሥ : በጅጂጅጅ : ዓ : ም : ሰአና : በተባለው : ክፍል :
አሠርቶት : የነበረው : አንድ : ትልቅ : ቤተ : ክርስቲያን : በአረማውያን : ዓረቦች : ረክ
ሶ : ነበር ። አሰቃቂ : የነበረው : ሽብር : ሙሐመድ : በተወለደበት : ዘመን : የተነሣበት :
ምክንያቱ : ይኸው : ነበር ። አንድ : የክርስቲያን : መልእክት : በአንድ : አቡን : መሪ
ነት : ከናጅራን : ወደ : መካ : ሙሐመድን : ለማየት : ተልኮ : ነበር ፤ ከታይፍም : በተሰደደ :
ጊዜ : አንድ : ክርስቲያን : የነበረ : ባርያ : በችግሩ : ሁሉ : እንደረዳው : ይተረካል ። ወደ :
ኢትዮጵያ : ተሰድደው : ኖረው : በኋላ : ወደ : መካ : የተመለሱት : እስላሞች : በኢትዮጵያ :
ሲደረግ : የነበረውን : ክርስቲያናዊ : ልማድ : ያዩና : ያወቁ : ነበሩ ፤ ከሙሐመድ : ሚስት
ቶችም : ሁለቱ : ሊሞት : ሲያጣጥር : ሳለ : ከአልጋው : ግራና : ቀኝ : ተቀምጠው : በኢ
ትዮጵያ : ያዩትንና : የተረዱትን : በየአብያተ : ክርስቲያናቱም : ውስጥ : ስለነበሩት : ም

ሎች ፡ ሁሉ ፡ ይጫወቱ ፡ ነበር ። ከእነዚህም ፡ ሴቶች ፡ ያንደኛዬቱ ፡ ባል ፡ በኢትዮጵያ ፡ ክርስቲያን ፡ ሆኖ ፡ ይኖር ፡ ነበር ። ከሚስቶቹም ፡ አንደኛዋ ፡ ክርስቲያን ፡ ነበረች ፤ ስራም ፡ ማርያም ፡ ተዋህዶዬቱ ፡ ትባላል ፡ ነበር ። እሷን ፡ የላከለትም ፡ የግብፅ ፡ አገረ ፡ ገዥ ፡ ነበር ። ከዚህም ፡ በቀር ፡ የመጀመሪያ ፡ ሚስቱ ፡ የአጎት ፡ ልጅ ፡ ወራቃ ፡ የአይሁድንና ፡ የክርስቲያንን ፡ ቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ ስለ ፡ ጌታችን ፡ ልደት ፡ ወንጌልንም ፡ ወደ ፡ ዓረቢኛ ፡ ተርጉሞ ፡ ነበር ። ወራቃ ፡ በክርስቲያን ፡ ሃይማኖት ፡ ሞተ ። እሱም ፡ (ሀኒፍ) ፡ እውነትን ፡ ለማወቅ ፡ ከሚጣጣሩት ፡ አንዱ ፡ ነበር ። ይህ ፡ ሰውዬ ፡ ሙሐመድ ፡ ነቢይ ፡ ነኝ ፡ ብሎ ፡ በግልጽ ፡ ከመናገሩ ፡ በፊት ፡ እየተመላለሰ ፡ ሙሐመድን ፡ ከቤቱ ፡ ይገብኝው ፡ ነበር ። ባኑ ፡ ዘሀራ ፡ የተባሉ ፡ ከሙሐመድ ፡ እናት ፡ ከአሚና ፡ ወገን ፡ የሆኑ ፡ እየጠበቁቸው ፡ የጋሣናይድ ፡ ክርስቲያኖች ፡ በሙሐመድ ፡ ዘመን ፡ መካከል ፡ ላይ ፡ ይኖሩ ፡ ነበር ። ሙሐመድ ፡ ስለ ፡ ክርስትና ፡ የተረዳ ፡ ለመሆኑ ፡ እነዚህ ፡ ዕውነተኛ ፡ ነገሮች ፡ ማናቸውንም ፡ ጥርጣሪ ፡ ከአእምሮአችን ፡ ሊያስወግዱልን ፡ ይችላሉ ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ሊወሳ ፡ የሚገባው ፡ ነገር ፡ ሙሐመድ ፡ በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ይገናኛቸው ፡ የነበሩት ፡ ምዕመናን ፡ ምን ፡ ዓይነት ፡ የክርስቲያንነት ፡ መልክ ፡ ነበራቸው ? በዘመኑም ፡ የሰዎች ፡ አእምሮ ፡ እንዴት ፡ ይሠራ ፡ እንደነበረ ፡ ለምናውቃቸው ፡ በጥቂቶቹ ፡ እርምጃዎች ፡ ይገለጻል ። እነሱም ፡ « እውነትን ፡ ፈላጊዎች » (ሀኒፍ) ፡ ተብለው ፡ ይጠሩ ፡ ነበር ። ሙሐመድንም ፡ ቀድመውታል ፡ ቍጥራቸውም ፡ በርካታ ፡ ነበረ ። ስለዚህ ፡ የዓረቦችን ፡ አረመኔነት ፡ ትተው ፡ ወደ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ አገሮች ፡ ሄዱ ። ወራቃ ፡ ቢን ፡ ናውፋል ፡ የከድጃ ፡ የአጎቷ ፡ ልጅ ፡ ክርስቲያን ፡ ሆነ ፤ አብደላ ፡ ቢን ፡ ጃሕሽ ፡ የተባለው ፡ እስላም ፡ ሆኖ ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ሄደና ፡ እዚያ ፡ ክርስቲያን ፡ ሆነ ። እስላሞችን ፡ « አኛ ፡ በትክክል ፡ እናያለን ፡ እላንት ፡ ግን ፡ ትደናበረላችሁ ፡ » ብሎ ፡ የተናገራቸው ፡ እሱ ፡ ነበር ፤ እሱ ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ ሚስቱን ፡ ሙሐመድ ፡ አገባት ፤ እሱም ፡ የሙሐመድ ፡ ያጎቱ ፡ ልጅ ፡ ነበረ ። አንድ ፡ ሌላ ፡ አስማን ፡ የተባለ ፡ የከድጃ ፡ የአጎት ፡ ልጅ ፡ በዚያውም ፡ ላይ ፡ ክርስቲያን ፡ ስለሆነ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ የመከን ፡ ክፍል ፡ የአገረ ፡ ገዥነት ፡ ማዕርግ ፡ ሾሞት ፡ ነበር ። ዘይድ ፡ የተባለው ፡ ግን ፡ ክርስትናንም ፡ ሆነ ፡ የአይሁድን ፡ ዕምነት ፡ አልተቀበለም ፡ ነበር ። የሞተውም ፡ ከአባ ፡ ሲሠራ ፡ ሳለ ፡ ነው ። በዚህ ፡ ሰውዬ ፡ የተደረሱት ፡ ቅኔዎች ፡ ሁሉ ፡ የቍርዓንን ፡ ድርሰት ፡ ይመስላሉ ። የአብርሃምን ፡ ሃይማኖት ፡ እከተላለሁ ፡ ይል ፡ ነበር ። ከቅኔዎቹም ፡ በዙዎቹ ፡ ቍርዓን ፡ ራሱ ፡ ትክክለኛ ፡ ቅጂቸው ፡ ነው ። የእሱ ፡ ልጅ ፡ እስላም ፡ ሆነ ። ሙሐመድም ፡ ስለ ፡ እሱ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ምስጋና ፡ ተናግሮለታል ።

አንደዚህ ፡ ያሉ ፡ ቍርዓናዊ ፡ ንዑሳን ፡ ሐረጎች ፡ ሰጥቷል ። እነሱም ፤
 « ራስን ፡ ለእግዚአብሔር ፡ መስጠት ።
 የተደላ ፡ ገነት ።
 መሐሪና ፡ ይቅር ፡ ባይ ።

ሃይማኖታችሁ ፡ በምንም ፡ ላይ ፡ አልተመሠረተም » የሚሉ ፡ ናቸው ። እንደ ፡ ሙሐመድ ፡ አምልኮ ፡ ባዕድንና ፡ ሴት ፡ ልጆችን ፡ በሕይወተ ፡ ሥጋ ፡ መቅበርን ፡ ነቀፈ ። ስለ ፡ እግዚአብሔርም ፡ አንድነት ፡ ሰበከ ። ይህ ፡ ሁሉ ፡ የሆነው ፡ ሙሐመድ ፡ ነቢይ ፡ ነኝ ፡ ብሎ ፡ ከመፋለሙ ፡ በፊት ፡ ነው ።

ለዚህ ፡ ሁሉ ፡ ማስረጃ ፡ የቍርዓንን ፡ ምንጮች ፡ የተባለውን ፡ የቲሳደልን ፡ መጽሐፍ ፡ ከገጽ ፡ ፪፻፷፩ ፡ እስከ ፡ ፸፫ ፡ በተለይም ፡ በገጽ ፡ ፪፻፷፯ ፡ ላይ ፡ ተጽፎ ፡ የሚገኘውን ፡ የቅኔ ፡ ትርጓሜ ፡ ተመልክት ፡ በቍርዓን ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ክርስትና ፡ የተነገረው ፡ ትክክለኛ ፡ መግለጫ ፡ ላለመሆኑ ፡ ይህ ፡ በቂና ፡ ሙሉ ፡ መረጃ ፡ ስለሆነ ፤ በአእምሮ ፡ የሚያዝ ፡ ሲሆን ፤ ሙሐመድ ፡ ግን ፡ እነዚህ ፡ ሁሉ ፡ ራዕዮች ፡ በሊቀ ፡ መላእክት ፡ በቅዱስ ፡ ገብርኤል ፡ አማካይነት ፡ በእግዚአብሔር ፡ ግልጽ ፡ ትእዛዝ ፡ ለእኔ ፡ በቀጥታና ፡ በተለይ ፡ የተሰጡኝ ፡ ናቸው ፡ ሲል ፡ ተፋለመ ።

፫ኛ ፡ ክፍል ።

ስለ ፡ ሙሐመድ ፡ እርምጃ ፡ አንዳንድ ፡ ዋና ፡ ዋና ፡ ነገሮች ፡ የተፈጸሙበት ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ።

በ፳፻፸፫ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ ተወለደ ።

ከ፳፻፸፫-፸፱ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ከባኑ ፡ ሰአድ ፡ ወገን ፡ ሐሊማ ፡ ከተባለች ፡ ሴት ፡ ዘንድ ፡ አደገ ፤ ሁሉም ፡ አረማውያን ፡ አረቦች ፡ ነበሩ ።

በ፳፻፸፯ ፡ ዓ ፡ ም ፡ እናቱ ፡ ከሐሸም ፡ ሚስት ፡ ከአብዱል ፡ ሙታሊብ ፡ እናት ፡ ጋር ፡ የሥጋ ፡ ዝምድና ፡ ስለ ፡ ነበራት ፡ ወደ ፡ ሙዲና ፡ ይዛው ፡ ሄደችና ፡ እዚያ ፡ አድርሳው ፡ ስትመለስ ፡ እመንገድ ፡ ላይ ፡ ዓረፈች ።

ከ፳፻፸፰-፸፱ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ከአያቱ ፡ አብደል ፡ ሙታሊብ ፡ ዘንድ ፡ ኖረ ።

በ፳፻፸፱ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ከአቡ ፡ ታሊብ ፡ ጋር ፡ ለገግድ ፡ ተግባር ፡ ወደ ፡ ሶርያ ፡ ሄዱ ። ቡሐርያ ፡ ከተባለውም ፡ ክርስቲያን ፡ መነሱ ፡ ጋር ፡ የተዋወቀው ፡ እዚያ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ይተረካል ።

ከ፳፻፸፱-፯፻፲ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በምንደኛነት ፡ የበግና ፡ የፍየል ፡ እረኛ ፡ ኃበረ ፤ በአፈ ፡ ታሪኩ ፡ እንደሚወጋውም ፡ ሁሉ ፡ ከኃጢአት ፡ ምኞት ፡ የተነሣ ፡ ሊደርስበት ፡ ከነበረው ፡ አደጋ ፡ የዳነው ፡ በዚሁ ፡ ጊዜ ፡ ነበር ፡ ይባላል ።

በ፳፻፺፩ ዓ ፡ ም ፡ ለከድጃ ፡ እንዲነገድላት ፡ በሹማምንቷ ፡ ተቀጥሮ ፡ ሶስራን ፡ አሊጰንና ፡ ደማስቆን ፡ በገግድ ፡ ተግባር ፡ ጎብኘ ። ከእነዚህ ፡ አገሮች ፡ ከገግድ ፡ ጎዘው ፡ እንደ ፡ ተመለሰ ፡ ከድጃን ፡ አገባ ። እስከም ፡ ዘይነብ ፡ ሮክያ ፤ ዑም ፡ ኩልቱምና ፡ ፋጢማ ፡ የተባሉ ፡ አራት ፡ ሴቶች ፡ ልጆች ፡ ቃሲምና ፡ አብደላ ፡ የተባሉ ፡ ሁለት ፡ ወንዶች ፡ ልጆች ፡ ከሙሐመድ ፡ በፊት ፡ ከሌላ ሰው ፡ ወልዳ ፡ ነበር ፡ ወንዶች ፡ ልጆቹ ፡ ግን ፡ በሕፃንነት ፡ ዕድሜያቸው ፡ ሞቱ ። ሙሐመድም ፡ ለከድጃ ፡ ሶስተኛ ፡ ባሏ ፡ ነበር ።

በ፯፻፳፩ ዓ ፡ ም ፡ ከዓባ ፡ ውስጥ ፡ የነበረውን ፡ ጥቁር ፡ ማምለኪያ ፡ ደንጊያ ፡ ለማስወገድ ፡ ተነሥቶ ፡ የነበረውን ፡ ክርክር ፡ አበረደ ።

በ፯፻፺፮ ዓ ፡ ም ፡ መካ ፡ አጠገብ ፡ ከምትገኘው ፡ በየሄራ ፡ ኮረብታ ፡ ዋሻ ፡ ከሰው ፡ ተለይቶ ፡ ብቻውን ፡ ተቀመጠ ። በዚህችም ፡ ኮረብታ ፡ ዋሻ ፡ ውስጥ ፡ በነበረበት ፡ ጊዜ ፡ ከቀኑንጉ ፡

ምዕራፍ ፡ ፻፫ ፡ ፻ ፡ ፩ ፡ ፻፩ ፡ ፯፻ ፡ ፻፬ ፡ ፯፻ ፡ ፯፻፵ ፡ ፻፶ ፡ ትን ፡ ያዘጋጀ ፡ ይመስላል ።

ከ፯፻፲፫-፲፫ ዓ ፡ ም ፡ የጸጥታ ፡ ጊዜ ፡ ነበረና ፡ በዓረብኛ ፡ «ፊጥራ» ፡ ይባላል ።

በ፯፻፲፮ ዓ ፡ ም ፡ ሐምዛና ፡ ሌሎችም ፡ እስልምናን ፡ ተቀበሉ ።

በ፯፻፳፮ ዓ ፡ ም ፡ ከድጃና ፡ አቡ ፡ ታሊብ ፡ ዓረፉና ፡ ወዲያውኑ ፡ ሙሐመድ ፡ ሳውዳ ፡ የተባለችውን ፡ መበለት ፡ አገባ ። ቀጥሎም ፡ ፯ ፡ ዓመት ፡ ዕድሜ ፡ የነበራትን ፡ የአቡ ፡ ባክርን ፡ ልጅ ፡ አይባን ፡ አጩ ።

በ፯፻፳፱ ዓ ፡ ም ፡ ከሙዲና ፡ የመጡ ፡ ጥቂት ፡ ብዕዓት ፡ አድራሾችን ፡ አሳምኖ ፡ ወደ ፡ ሙዲና ፡ ለመሸሽ ፡ ቀኑርጥ ፡ ሐሳብ ፡ አደረገና ፡ አመለጠም ። የእስላሞች ፡ የዘመን ፡ መጀመሪያው ፡ ፯፻፳፱ ዓ ፡ ም ፡ ነው ። (እሱም ፡ ዓመተ ፡ ሂጅራ) ፡ ዓመተ ፡ ሸሸት ፡ ይባላል ።

በ፯፻፳፫ ዓ ፡ ም ፡ በቆሬሾች ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ መጣልን ፡ ጀመረ ።

በ፯፻፳፫ ዓ ፡ ም ፡ ቤድር ፡ ላይ ፡ ጦርነት ፡ ገጥሞ ፡ ድል ፡ ነሣ ።

በ፯፻፳፬ ዓ ፡ ም ፡ አኸድ ፡ ላይ ፡ ጦርነት ፡ ገጥሞ ፡ ተሸነፈ ።

በ፳፻፳፯ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ባኑ ፡ ሙስታሌቅን ፡ ወግቶ ፡ ስላሸነፈው ፡ ጅዋርያን ፡ ግርክ ፡ አገባት ፤ ስለ ፡ አዬሻ ፡ መባለግ ፡ የተወራውና ፡ እንደዚሁም ፡ ናዲር ፡ የተባለውን ፡ የአይሁድ ፡ ነገድ ፡ የወጋውም ፡ በዚሁ ፡ ዘመን ፡ ነበር ።

በ፳፻፳፰ ፡ ዓ ፡ ም ፡ መዲና ፡ ላይ ፡ በገጠመው ፡ ጦርነት ፡ ተሸነፈ ፤ ይህም ፡ ጦርነት ፡ የሸለቆ ፡ ጦርነት ፡ ተባለ ። ከራዚያ የተባለውን ፡ ነገድ ፡ አይሁድ ፡ ፈጀ ።

በ፳፻፳፱ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ካይባር ፡ ላይ ፡ ይኖሩ ፡ ከነበሩት ፡ አይሁድ ፡ ጋር ፡ ተዋግቶ ፡ አሸነፋቸው ። ሙሐመድም ፡ በአጅ ፡ አዙር ፡ መርዝ ፡ ጠጥቶ ፡ ነበር ።

በ፳፻፴፩ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በዚህ ፡ ዓመት ፡ ለብዕዓት ፡ ወደ ፡ መካ ፡ ለመጓዝ ፡ ሞክሮ ፡ ሆዴቢያ ፡ ከተባለው ፡ ስፍራ ፡ ላይ ፡ በተደረገው ፡ ስምምነት ፡ ወደ ፡ ኋላ ፡ ተመለሰ ። እስላምችም ፡ ሙታ ፡ በተባለው ፡ ሥፍራ ፡ ላይ ፡ ከሶርያውያን ፡ ጋር ፡ ጦርነት ፡ ገጥመው ፡ ተሸነፉ ።

በ፳፻፴፬ ፡ ዓ ፡ ም ፡ የኩብር ፡ መልክተኞችን ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ መንግሥታት ፡ ላከ ።

በ፳፻፴፮ ፡ ዓ ፡ ም ፡ መካ ፡ በተጣለባት ፡ አደጋ ፡ ተማረከች ።

በ፳፻፴፯ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ከጣዖት ፡ አምላኪዎች ፡ ጋር ፡ ከእንግዲህ ፡ ወዲህ ፡ ስምምነት ፡ አይደረግም ፡ ተብሎ ፡ ተወሰነ ። ይህ ፡ ዓ ፡ ም ሕረትም ፡ እንደራሴዎችንና ፡ የተዋጊነት ፡ መንፈስ ፡ የነበራቸውን ፡ የጦር ፡ ሠራዊት ፡ ወደ ፡ ታላቅ ፡ ዱማና ፡ ታይፍ ፡ ያሰራጨበት ፡ ነው ።

በ፳፻፴፱ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ሙሐመድ ፡ አረፈ ።

፴ኛ ፡ ክፍል ።

ስለ ፡ ሙሐመድ ፡ ሚስቶች ፡ ብዛትና ፡ ዝርዝር ።

፩ኛ ፡ ሀብታሚ ፡ ከድጃ ፡ ከእሱ ፡ በፊት ፡ ሁለት ፡ ባሎች ፡ አግብታ ፡ ነበር ፤ ከሙሐመድ ፡ ጋር ፡ ጅጅ ፡ ዓመት ፡ ኖራ ፡ ፯ ፡ ልጆች ፡ ወለደችለት ፡ በ፳፮ ፡ ዓመት ፡ ዕድሜ ፡ አረፈች ።

፪ኛ ፡ ከድጃ ፡ ካረፈች ፡ ከ፪ ፡ ወሮች ፡ በኋላ ፡ ሙሐመድ ፡ ሣውዳ ፡ የተባለችውን ፡ የግክራንን ፡ ሚስት ፡ አገባትና ፡ በአርጅናዋ ፡ ምክንያት ፡ ሊፈታት ፡ አስቦ ፡ ነበር ፡ ይባላል ።

፫ኛ ፡ አዬሻን ፡ የአቡ ፡ በክርን ፡ ልጅ ፡ በ፯ ፡ ዓመት ፡ ዕድሜዋ ፡ አጭቶ ፡ በ፲ ፡ ዓመቷ ፡ አገባት ።

፬ኛ ፡ ጅዋርያን ፡ የአል ፡ ሀሪትን ፡ ሚስት ፡ ከጦር ፡ ሜዳ ፡ ላይ ፡ በ፱ ፡ ወቄት ፡ ወርቅ ፡ ነፍሷን ፡ ከሞት ፡ ተበኝቶ ፡ አገባት ።

፭ኛ ፡ የአመርን ፡ ልጅ ፡ ሐፊሣን ፡ የኩናይስ ፡ ሚስት ፡ የነበረችውን ፡ አገባት ።

፮ኛ ፡ ሙሐመድ ፡ ያገቱን ፡ የአብደላን ፡ ልጅ ፡ ሚስት ፡ ዘይነብን ፡ አገባት ። ከሱ ፡ በፊት ፡ ሶስት ፡ ባሎች ፡ አግብታ ፡ ነበር ፡ ከ፫ቱ ፡ አንዱ ፡ ሲፈታት ፡ ሁለቱ ፡ ግን ፡ በጦር ፡ ሜዳ ፡ ላይ ፡ ወድቀው ፡ የቀሩ ፡ ናቸው ።

፯ኛ ፡ ዑም ፡ ሳልማን ፡ በጦር ፡ ሜዳ ፡ ላይ ፡ የሞተውን ፡ የአቡ ፡ ሳልማን ፡ ሚስት ፡ አገባት ።

፰ኛ ፡ ዘይነብ ፡ ቢንቲ ፡ ጅሐሽ ፡ የተባለችው ፡ ሙሐመድ ፡ ያሳደገው ፡ የዘይድ ፡ ሚስት ፡ ነበረች ። ዘይድ ፡ ከፈታት ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ሙሐመድ ፡ አገባት ። (እሷንም ፡ ያገባት ፡ በእግዚአብሔር ፡ ፈቃድ ፡ ነው ፡ ስለተባለ) ፡ በሮድዊል ፡ ገጽ ፡ ፬፻፴፰ ፡ ቀ ፡ ፴፯ ፡ የተጻፈውን ፡ ተመልከት ።

፱ ፡ የካይባር ፡ አይሁዳዊ ፡ እጮኛ ፤ የነበረችውን ፡ ሣፊያን ፡ አገባ ፡ ያገባትም ፡ እጮኛዋ ፡ በጭካኔ ፡ ከተገደለ ፡ በኋላ ፡ ነው ።

፲ኛ ፡ ሁም ፡ ሐቢባን ፡ የአብደላን ፡ የአውነት ፡ ፈላጊውን ፡ ሚስት ፡ ሐኒፋን ፡ አገባ ፤ አብደላም ፡ እውነትን ፡ ፈላጊ ፡ ነበርና ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ተሰድዶ ፡ እዚያው ፡ በክርስቲያንነት ፡ ሞተ ።

፲፩ኛ ፡ ማይሙናን ፡ የአል ፡ ሀሪትን ፡ ልጅ ፡ አገባት ፡ ሙሐመድም ፡ ሶስተኛ ፡ ባሏ ፡ ነበረ ።

፲፪ኛ ፡ የግብፅ ፡ አገረ ፡ ገዥ ፡ የላከለት ፡ ማርያም ፡ ተዋህዶቤቱ ፡ ተብላ ፡ ትጠራ ፡ የነበረችው ፡ የሙሐመድ ፡ ዕቁባት ፡ ነበረች ። እብራሂሙ ፡ የተባለውን ፡ ልጅ ፡ ወልዳለት ፡ በሕፃንነት ፡ ዕድሜው ፡ ሞተ ።

፲፫ኛ ፡ ራጎና ፡ የተባለችውን ፡ አይሁዳዊት ፡ ባሏ ፡ በኩራዚያ ፡ ጦርነት ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ሞተ ፡ በዚያው ፡ ሌሊት ፡ ወደ ፡ ሙሐመድ ፡ ድንጋን ፡ ተወሰደችለትና ፡ አገባት ።

እነዚህ ፡ ጋብቻዎች ፡ ሁሉ ፡ የተፈጸሙበት ፡ ምክንያቱ ፡ ከኃይለኞቹ ፡ ዓረቦች ፡ እንደነአቡ ፡ በክርና ፡ ዑመር ፡ ካሉት ፡ ጋር ፡ በወዳጅነት ፡ ለመተሳሰርና ፡ ጥቂቶች ፡ ሴቶችም ፡ ባሎቻቸው ፡ እየተገደሉባቸው ፡ ያለ ፡ አንዳች ፡ ጠባቂ ፡ በመቅረታቸው ፡ ታስቦ ፡ የተደረገ ፡ ነው ፡ ሲባል ፡ ብዙዎችን ፡ ግን ፡ ለፈቃድ ፡ ሥጋው ፡ መደሰቻ ፡ ያገባቸው ፡ ናቸው ፤ ይህ ፡ አፈጻጸምም ፡ በሌሎቹ ፡ ላይ ፡ የጫነውን ፡ ቀንበር ፡ ራሱ ፡ ስለጣሰው ፡ ይህንን ፡ ሁሉ ፡ ለመፈጸም ፡ የቻልኩት ፡ በመለከት ፡ ፈቃድ ፡ ነው ፡ ብሏል ። አፈጻጸሙ ፡ ሁሉ ፡ ግን ፡ ሰብአዊ ፡ አእምሮአችንን ፡ ያሰቅቃል ።

ከሣፊያና ፡ ከራሂና ፡ ጋር ፡ የፈጸማቸው ፡ ጋብቻዎች ፡ እጅግ ፡ በጣም ፡ አሰቃቂ ፡ ሲሆኑ ፡ ከዘይነብም ፡ ጋር ፡ የፈጸመው ፡ ጋብቻ ፡ ከእነዚህ ፡ የተሻለ ፡ አይደለም ።

፳ኛ ፡ ክፍል ።

በሙሐመድ ፡ ግልጽ ፡ ትእዛዝና ፡ አሳሳቢነት ፡ በእጅ ፡ አዙር ፡ በተቃዋሚዎቹ ፡ ላይ ፡ ስለተፈጸሙት ፡ የነፍሳት ፡ ማጥፋት ፡ ወንጀሎች ።

፳ኛ ፡ ሁዳሄል ፡ በተባለው ፡ ነገድ ፡ እጆች ፡ ጌ ፡ እስላሞች ፡ ወድቀው ፡ የአራቱ ፡ ሲዋጉ ፡ ሞቱ ፤ ሁለቱ ፡ ግን ፡ ተማርከው ፡ ለመከውያን ፡ ተሸጡና ፡ ተሰቀሉ ። እነሱም ፡ ማራኪዎቻቸውን ፡ እየተራገሙ ፡ በመሰቀል ፡ ሞቱ ።

የሁዳሄልን ፡ ባላባት ፡ ሱፍያን ፡ የካሊድን ፡ ልጅ ፡ ለማስገደልና ፡ ለመበቀል ፡ ሲል ፡ ሙሐመድ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ላከ ። ይህ ፡ ባላባት ፡ ከቤተ ፡ ሰቡ ፡ ሴቶች ፡ ጋር ፡ ነበር ፡ የተላከው ፡ ገዳይ ፡ በሚያስደንቅ ፡ አኳኋን ፡ ገድሎት ፡ ሴቶቹ ፡ ሲያለቅሱ ፡ ትቷቸው ፡ አመለጠ።

፳ኛ ፡ ዋና ፡ ጠላቱን ፡ አቡ ፡ ሱፍያን ፡ ለማስገደል ፡ አምር ፡ የተባለውን ፡ እስላም ፡ የውማያህን ፡ ልጅ ፡ ሙሐመድ ፡ መካ ፡ ድረስ ፡ በስውር ፡ ላከ ። አብሮ ፡ የተላከውም ፡ የአምር ፡ ጓደኛ ፡ የነበረ ፡ አንድ ፡ የመዲና ፡ ሰው ፡ አምር ፡ እንደዚህ ፡ ያለውን ፡ ግፍ ፡ ያደርግ ፡ ዘንድ ፡ ከመርዳቱ ፡ በፊት ፡ ከዓባ ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ ጸሎት ፡ ለማድረስ ፡ ፈቅዷል ። አምርም ፡ ይህ ፡ ክፉ ፡ ሀሣብ ፡ ስለታወቀበት ፡ ከዚያ ፡ አምልጦ ፡ አንድ ፡ ሌላ ፡ መካዊን ፡ ለመገደል ፡ ተከናውኖለት ፡ ተመለሰ ። ተመልሶም ፡ መካ ፡ እንደደረሰ ፡ ሙሐመድ ፡ ከፍ ፡ ባለ ፡ ምስጋና ፡ ተቀበለው ።

፳ኛ ፡ ባለ ፡ ቅኔዬቱ ፡ አስማ ፡ ትባል ፡ የነበረችው ፡ ላንድ ፡ እንግዳ ፡ ሰው ፡ በመታዘዛቸውና ፡ በቤድር ፡ ጦርነት ፡ ጊዜም ፡ የሙሐመድ ፡ ዘመድና ፡ ወገን ፡ የሆነ ፡ በማስገደል ፡ ሏና ፡ በሙሐመድም ፡ እንዳይሰበኩ ፡ በግልጽ ፡ በመናገሯ ፡ ምክንያት ፡ አንድ ፡ አማር ፡

የተባለ ፡ ጨምባሳ ፡ እስላም ፡ እሷን ፡ ጸጥ ፡ የሚያሰኛት ፡ ለመሆኑ ፡ ለሙሐመድ ፡ ማለለትና ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ሌሊት ፡ ወደ ፡ ቤቷ ፡ ሄደ ፡ ካንደኛው ፡ ልጅዋ ፡ ጋር ፡ ተኝታ ፡ ስላገኛት ፡ በዳበሳ ልጅዋን ፡ ከሷ ፡ ፈቀቅ ፡ አድርጎ ፡ በሰይፍ ፡ አረዳት ። ሙሐመድም ፡ የሚሄድበትን ፡ ጉዳይ ፡ ሲያውቅ ፡ ምንም ፡ አላለም ፡ ነበር ። ይህ ፡ አደራረግ ፡ ስሕተት ፡ ለመሆኑና ፡ ላለመሆኑም ፡ ሌሎች ፡ ሙሐመድን ፡ በጠየቁት ፡ ጊዜ ፡ ሙሐመድ ፡ «ሁለት ፡ አውራ ፡ ፍየሎች ፡ ለጥቅማቸው ፡ እንጂ ፡ ለፍዴሊቱ ፡ ጥቅም ፡ ሲሉ ፡ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ አይጋጩም ።» ሲል ፡ መለሰላቸው ፡ ይባላል ።

፱ኛ ፡ በጣም ፡ ያረጀው ፡ አቡ ፡ አፋክ ፡ የተባለ ፡ አይሁዳዊ ፡ ባለቅኔ ፡ እስልምናን ፡ በጽሑፍ ፡ ይቃወም ፡ ስለነበረ ፡ ሙሐመድ ፡ ተናድዶ ፡ ከዚህ ፡ ሰው ፡ የሚገላግለኝ ፡ ማን ፡ ነው ፡ ሲል ፡ በጠየቀ ፡ ጊዜ ፡ አንድ ፡ እስላም ፡ ሌሊት ፡ ወደዚህ ፡ ሰውዬ ፡ ቤት ፡ ሄደና ፡ እንደ ፡ ተኛ ፡ አረደው ።

፺ኛ ፡ ከብ ፡ የተባለው ፡ የአልቮሪፍ ፡ ልጅ ፡ ከናዲር ፡ ነገድ ፡ የሆነ ፡ አይሁዳዊ ፡ በባለቅኔነት ፡ የታወቀው ፡ ሰውዬ ፡ በእስላሞች ፡ ላይ ፡ እንዲነሡባቸው ፡ መከውያንን ፡ ስላደፋፈረና ፡ ለዚህም ፡ ጉዳይ ፡ ወደ ፡ መካ ፡ ስለሄደ ፡ ከእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ክፉ ፡ አድራጊ ፡ የሚገላግለው ፡ ሰው ፡ ከመካከላቸው ፡ መኖሩን ፡ ሙሐመድ ፡ በግልጽ ፡ ለመጠየቅ ፡ የእስላም ፡ ታሪክ ፡ ጸሐፊዎች ፡ ይነግሩናል ። አንድ ፡ ሙሐመድ ፡ የተባለ ፡ የማስላማህ ፡ ልጅ ፡ አስፈላጊውን ፡ እንዲፈጽም ፡ ከሙሐመድ ፡ የተፈቀደለት ፡ ለመሆኑ ፡ የግረብ ፡ ታሪክ ፡ ጸሐፊዎች ፡ ይመሰክራሉ ። እሱም ፡ ከብን ፡ በማታለል ፡ ከቤቱ ፡ አውጥቶ ፡ ገደለው ፡ ከአጋዳዮቹም ፡ ሁለቱ ፡ የካብ ፡ የእንጅራ ፡ አባቱ ፡ ልጆች ፡ ነበሩ ፡ ይባላል ።

፺ኛ ፡ ሱፍያን ፡ የባኑ ፡ ሊሀያን ፡ ባላባት ፡ ታይፍ ፡ አቅራቢያ ፡ በመዲና ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ ለመጣል ፡ በመዘጋጀት ፡ ላይ ፡ መሆኑ ፡ ተሰምቶበት ፡ ሙሐመድ ፡ ሊያስገድለው ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ በሥውር ፡ ላከ ። የተላከውም ፡ ሰውዬ ፡ ከሱፍያን ፡ ጋር ፡ ተፋቅሮና ፡ ተስማምቶ ፡ እንደ ፡ ተቀመጠ ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ሌሊት ፡ ብቻውን ፡ አግኝቶት ፡ በሚያሰቅቅ ፡ አኳኋን ፡ ገደለው ። ሙሐመድም ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ አገዳደል ፡ በመሞቱ ፡ ደስ ፡ ብሎት ፡ ሸለመው ።

፺ኛ ፡ ሣላም ፡ የአቡ ፡ ሁካይክ ፡ ልጅ ፡ መዲና ፡ ላይ ፡ የሸለቆ ፡ ጦርነት ፡ ለተባለው ፡ ውጊያ ፡ አዘጋጁ ፡ ነበረ ። ከውጊያው ፡ ሸሽቶ ፡ ካይባር ፡ በሚባለው ፡ ስፍራ ፡ ተሸሽኑ ፡ ሳለ ፡ አምስት ፡ ከዝራጂ ፡ ወገን ፡ የሆኑ ፡ እስላሞች ፡ እንደተኛ ፡ አልጋው ፡ ላይ ፡ ገደሉት ። አገዳደላቸውም ፡ ከተጋፈው ፡ ከአውስ ፡ ነገድ ፡ በካብ ፡ አልቮሪፍ ፡ ልጅ ፡ ላይ ፡ ከተፈጸመው ፡ የጭካኔ ፡ አገዳደል ፡ ይዘልጥ ፡ አስቃቂ ፡ እንዲሆን ፡ ታስቦ ፡ የተደረገ ፡ ነው ።

አስተያየት ።

፩ኛ ፡ እንደዚህ ፡ ባለ ፡ አኳኋን ፡ ስለ ፡ ተፈጸሙት ፡ የነፍሳት ፡ ማጥፋት ፡ ወንጀሎች ፡ ምክንያትም ፡ ለመስጠት ፡ ሆነ ፡ ለመግለጥ ፡ በእስላሞች ፡ በኩል ፡ ምንም ፡ የሚገለጥ ፡ ሐሳብ ፡ የለም ፤ በዚህ ፡ ፈንታ ፡ ግን ፡ ምሙሐመድ ፡ እንደ ፡ ታዘዘው ፡ ፈጽሞአል ፡ በማለት ፡ ይመኩበታል ።

፪ኛ ፡ ስለ ፡ እነዚህ ፡ ወንጀሎችም ፡ በቍርግን ፡ ውስጥ ፡ ምንም ፡ አልተጠቀሰም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ በቍርግነት ፡ ስለ ፡ መበቀል ፡ አንቀጾች ፡ ትእዛዛት ፡ ይገኛሉ ። ከሃዲን ፡ በምታገኙበት ፡ ቦታ ፡ ሁሉ ፡ አረዱ ። ይላል ፡ አያሌ ፡ አውሮፓውያንም ፡ ስለዚህ ፡ ነገር ፡ ምንም ፡ አያውቁም ።

፫ኛ ፡ እስላሞችም ፡ ለሰው ፡ ዘር ፡ ሁሉ ፡ አርአያና ፡ ፍጹም ፡ ኃጢአት ፡ የሌለበት ፡ በመጨረሻም ፡ የእግዚአብሔር ፡ ፈቃድ ፡ የተገለጠበት ፡ ነቢይ ፡ ነው ፡ ሲሉ ፡ የሚያምኑበት ፡ ሰው ፡ ነፍሳትን ፡ ለማጥፋት ፡ የታገለውንና ፡ ለዓመፅ ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ ዝንባሌ ፡ ያለውን ፡ ሙሐመድን ፡ ነው ።

በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ሁኔታ ፡ የተዘራው ፡ ዘር ፡ ነፍሳትን ፡ በማጥፋት ፡ አፍርቶ ፡ በእጅ ፡ አዙር ፡ የገዳዮችን ፡ ክፍል ፡ አቋቁሞ ፡ ነበር ። የእስላሞች ፡ ታሪክም ፡ በእነዚህ ፡ ግዳዮች ፡ የተመላ ፡ ነው ።

፯ኛ ፡ ክፍል ።

፩ኛ ፡ ሙሐመድ ፡ ኃጢአት ፡ የሌለበት ፡ ሰው ፡ ነው ፡ በማለት ፡ የሚያምኑበትን ፡ ክፍ ፡ ያለ ፡ እምነታቸውን ፡ ታሪካቸውና ፡ አፈ ፡ ታሪካቸው ፡ ይቃወሙል ፤ በበኩሌ ፡ እንደማምነው ፡ ሁሉ ፡ እነዚህ ፡ አፈ ፡ ታሪካች ፡ ይበልጡን ፡ የተጻፉት ፡ እስላማዊ ፡ ዓለም ፡ እንደዚህ ፡ ያለውን ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ማሰረጃ ፡ ከመገንዘቡ ፡ በፊት ፡ ነው ። ሙሐመድ ፡ ተራ ፡ ሰው ፡ (ፍጡር) ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ሌሎቹ ፡ ሰዎች ፡ በተፈጥሮው ፡ ስሜት ፡ ኃጢአትን ፡ መናዘዝ ፤ ስለ ፡ ኃጢአትም ፡ ይቅርታን ፡ መለመን ፡ የሚገባው ፡ ከሆነ ፡ ኃጢአትን ፡ ከማያውቀው ፡ ከጌታ ፡ (ከወልድ) ፡ እበልጣለሁ ፡ ለማለት ፡ እንደምን ፡ ይችላል ?

ወይስ ፡ ከሁሉ ፡ ይልቅ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ የቀረብኩት ፡ እኔ ፡ ብቻ ፡ ነኝ ፡ ለማለት ፡ ይችላልን ?

ሙሐመድ ፡ በልጅነቱ ፡ ጊዜ ፡ የእንጀራ ፡ እናቱን ፡ ከጀርባዋ ፡ ላይ ፡ ነክሷት ፡ የጥርሶቹ ፡ ምልክቶች ፡ ጠባባዎች ፡ ከጀርባዋ ፡ ላይ ፡ መኖራቸውን ፡ አረጋግጣለች ። በጉልማሳነቱ ፡ ዘመንም ፡ በበትር ፡ ደብድቧት ፡ ነበር ። ይህን ፡ ሁሉ ፡ በእሷ ፡ ላይ ፡ ለመፈጸሙም ፡ ራስዋ ፡ መስክራለች ።

፪ኛ ፡ በዕድሜ ፡ የጅ ፡ ዓመት ፡ ወጣት ፡ ሳለ ፡ አዙር ፡ የሚጥልና ፡ የሚያፈገዝ ፡ ሰውነትም ፡ የሚያስት ፡ በሽታ ፡ ይዞት ፡ ነበር ። ይህንን ፡ ሐሣብ ፡ እስላሞች ፡ አይቀበሉትም ፡ አያምኑትምም ፡ የዚህም ፡ በሽታ ፡ ሁናቱ ፡ ወደ ፡ አንድ ፡ አስገራሚ ፡ አፈ ፡ ታሪክ ፡ ተተርጉሞ ፡ ስለ ፡ ረጋው ፡ ጥቁር ፡ ደም ፡ ታሪክ ፡ የሚባል ፡ ስያሜ ፡ ተሰጥቷል ። ብዙዎች ፡ እስላሞችም ፡ ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ያውቃሉ ፡ ያምናሉም ። አንድ ፡ መልአክ ፡ በወርቅ ፡ ፍንጃል ፡ ሙሉ ፡ በረዶ ፡ ይዞ ፡ መጣና ፡ የሙሐመድን ፡ ደረት ፡ ሰንጥቆና ፡ ከፍቶ ፡ ልቡን ፡ አወጣና ፡ ከውስጡ ፡ የነበረውን ፡ ጥቁር ፡ የረጋ ፡ ደም ፡ አውጥቶ ፡ ከጠበው ፡ በኋላ ፡ እንደገና ፡ መልሶ ፡ ከነበረበት ፡ አስቀመጠለት ፡ ብለው ፡ ያምናሉ ። በበኩሌ ፡ አንድ ፡ የረጋ ፡ ጥቁር ፡ ነገር ፡ ከልቡ ፡ ላይ ፡ መኖሩንና ፡ ልቡም ፡ መታጠብ ፡ መንጸትና ፡ መጥራት ፡ ያስፈልገው ፡ እንደነበረ ፡ አስፈላጊነቱን ፡ ስገልጽ ፡ ደስ ፡ ይለኛል ። ምክንያቱ ፡ ብዙ ፡ ልቦች ፡ መንጸት ፡ ያስፈልጋቸዋልና ፡ ነው ።

፫ኛ ፡ ጉልማሳ ፡ በነበረ ፡ ጊዜ ፡ ሁለት ፡ ጊዜያት ፡ የኃጢአት ፡ ምኞትን ፡ ለማርካት ፡ አስቦ ፡ ከመስክ ፡ ወደ ፡ ከተማ ፡ መሄዱን ፡ ራሱ ፡ አምኖአል ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜም ፡ ይህን ፡ ሐሣቡን ፡ ከመፈጸም ፡ የከለከለው ፡ ምክንያት ፡ ነበረ ። እነዚህ ፡ ሁሉ ፡ ማስረጃዎች ፡ ሲኖሩ ፡ በመጨረሻው ፡ ጊዜ ፡ ደግሞ ፡ ሙሐመድ ፡ ከማናቸውም ፡ ዓይነት ፡ ኃጢአት ፡ ንጹሕ ፡ ነበረ ፡ ከሚለው ፡ አምነት ፡ ጋር ፡ አይስማሙም ፡ ክፉም ፡ ሐሳብ ፡ ነበረውና ።

፬ኛ ፡ ስለ ፡ ጦር ፡ ወዳድነት ፡ ጥያቄው ፡ አስቸጋሪ ፡ ነው ።

ሙሉ ፡ ሰው ፡ በነበረ ፡ ጊዜ ፡ ቀስቶችን ፡ አከማችቶ ፡ በፊጃር ፡ ጦርነት ፡ በቀስት ፡ ውጊያ ፡ ተከፋይ ፡ ለመሆኑ ፡ ራሱ ፡ አረጋግጧል ። ይህም ፡ የተደረገው ፡ በተቀደሰው ፡ ሀገር ፡ ላይ ፡ በተቀደሰው ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ በነገዶች ፡ መካከል ፡ የተነሣ ፡ ግጭት ፡ ነበር ። አሁን ፡ ስለ ፡ ዓረቦች ፡ የጦር ፡ አቅድ ፡ ብዙ ፡ እናውቃለን ፡ ከራሳቸውም ፡ ታሪክ ፡ መረጃውን ፡ ማወቅ ፡ እንችላለን ።

፭ኛ ፡ ዕድሜው ፡ ፴፮ ፡ ዓመት ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ እንደገና ፡ ከአባን ፡ ለመሥራት ፡ ረድቷል ፡ በሕይወቱ ፡ ሙሉ ፡ በከዓባ ፡ ሲከናወን ፡ የነበረውን ፡ የአሕዛብ ፡ አምልኮ ፡ ሥነሥርዓት ፡ ሁሉ ፡ ሲያከናውን ፡ ነበር ። አዲሱን ፡ ስብከት ፡ እጅመረበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡

ምንም ፡ ዓይነት ፡ መቃወምን ፡ እንዳላደረገ ፡ እናውቃለን ። ከዓባም ፡ በጣዎታት ፡ የተመላች ፡ የአሕዛብ ፡ መቅደስ ፡ ነበረች ። መካን ፡ በጦር ፡ ኃይል ፡ ከያዘ ፡ በኋላ ፡ ጣዎታትን ፡ ሁሉ አጠፋቸው ። አምልኮ ፡ ጣዎትን ፡ በጥንቃቄ ፡ የፈጸመና ፡ «ስትቅባዘባዝ ፡ አገኘህ ፡ በትክክለኛውም ፡ መንገድ ፡ አቆመህ ።» የሚለው ፡ ትርጉሙ ፡ ይህ ፡ አይደለምን ?

በተቀበሉት ፡ እምነት ፡ አፈ ፡ ታሪክ ፡ ውስጥ ፡ ስለማናቸውም ፡ ነገር ፡ እንረዳለን ፤ ሙሐመድ ፡ ከሁሉ ፡ ይልቅ ፡ አብልጦ ፡ ይወዳት ፡ በነበረው ፡ ሚስቱ ፡ በአዩሻ ፡ መብት ፡ የተተረከው ፡ አፈ ፡ ታሪክ ፡ እንደዚህ ፡ ይላል ። «የእግዚአብሔር ፡ መልክተኛ ፡ ታማኙን ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ እንዲያደርግ ፡ በአዘዘው ፡ ጊዜ ፡ ሊያስተውሉት ፡ የሚችሉትን ፡ ነገሮች ፡ ብቻ ፡ ደነገገላቸው ። አንድ ቀን ፡ ታማኙን ፡ እንዲህ ፡ አለው ፡ እኛ ፡ አንተ ፡ ባለህበት ፡ ሁኔታ ፡ አቀማመጥ ፡ ላይ ፡ አይደለንም ፡ የእግዚአብሔር ፡ መልክተኛ ፡ ሆይ ፡ ያለፈውና ፡ ለወደፊት ፡ የምታደርገው ፡ ኃጢአት ፡ ሁሉ ፡ ተደምስሶልሃል ።» የነበረውም ፡ ቁጣ ፡ በፊቱ ፡ ላይ ፡ ተገለጸና ፡ እንዲህ ፡ ሲል ፡ መለሰ ። ከሁላችንም ፡ አብልጦ ፡ እግዚአብሔርን ፡ የሚፈራራና ፡ ደኅና ፡ አድርጎ ፡ የሚያውቀውም ፡ እኔ ፡ ብቻ ፡ ነኝ ።» አሁን ፡ ስለምን ፡ ተቆጣ ፡ ስለ ፡ ኃጢአቱም ፡ የቀረጸንን ፡ ቃላት ፡ ብቻ ፡ ይጠቅሱ ፡ ነበር ።

ሮድዌል ፡ ገጽ ፡ ፬፻፳ ፡ «የድል ፡ መንግት ፡» ምዕራፍ ።
፪ኛውን ፡ መሥመር ፡ ተመልከት ።

ሙሐመድ ፡ ይቅርታን ፡ ለማግኘት ፡ እንደጸለየ ፡ ትናገራለች ፡ በጸጥታ ፡ ጸሎት ፡ ባደረገ ፡ ጊዜ ፡ ደጋግሞ ፡ ስለ ፡ ራሱ ፡ የጸለየው ፡ ምን ፡ እንደነበረ ፡ በተጠየቀ ፡ ጊዜ ፡ አምላኬ ፡ ሆይ ፤ በእኔና ፡ በኃጢአቱ ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ ርቀት ፡ በምሥራቅና ፡ በምዕራብ ፡ መካከል ፡ እንዳለው ፡ ያህል ፡ አድርግልኝ ፡ አምላኬ ፡ ሆይ ፤ ሰው ፡ ያደፈውን ፡ ነጭ ፡ ጨርቅ ፡ አጥቦ ፡ እንደሚያጸዳ ፡ ሁሉ ፡ እኔንም ፡ ከኃጢአቱ ፡ ሁሉ ፡ አጥራኝ ፡ አምላኬ ፡ ሆይ ፤ በውሀና ፡ በበረዶ ፡ እጠብኝ ።» ብሎ ፡ እንደ ፡ ጸለየ ፡ የሚያስረዳ ፡ አፈ ፡ ታሪክ ፡ ይገኛል ። ሙሐመድ ፡ ኃጢአት ፡ ያልነበረበት ፡ ለመሆኑ ፡ የነበረው ፡ እምነት ፡ በመጀመሪያ ፡ ዘመኑ ፡ በሆን ፡ ኖሮ ፡ እነዚህ ፡ አፈ ፡ ታሪኮች ፡ ክህደት ፡ ናቸው ፡ ተብሎ ፡ በተናቁና ፡ ችላ ፡ በተባሉም ፡ ነበር ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ፡

ስለ ፡ ሙሐመድ ፡ የሕይወት ፡ ታሪክ ፡ አጭር ፡ መግለጫ ።

ሙሐመድ ፡ ለሰው ፡ ዘር ፡ ሁሉ ፡ መልካም ፡ አርአያ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ በሙሐመዳውያን ፡ ዘንድ ፡ የሚታመነው ፡ ታላቅ ፡ ኃይል ፡ ያለው ፡ እምነት ፡ ለእኛ ፡ የማይሆንን ፡ ነው ።

ስለ ፡ ሙሐመድ ፡ ኑሮ ፡ በመካ ።

፩ኛ ፡ ቀደም ፡ ብሎ ፡ እንደ ፡ ተገለጸው ፡ ሁሉ ፡ ሙሐመድ ፡ ያደገው ፡ በአሕዛብ ፡ ሰዎች ፡ መካከልና ፡ በአሕዛብም ፡ አካባቢ ፡ ነው ። በልጅነቱም ፡ ዘመን ፡ አንድ ፡ ክርስቲያን ፡ አቡን ፡ በገበያ ፡ ላይ ፡ ሲሰብክ ፡ ሰምቶ ፡ በሰማው ፡ ሁሉ ፡ እንደተሳበ ፡ እናውቃለን ፤ እንደ ፡ ዘይድና ፡ ወራቃ ፡ የነበሩትን ፡ (ሀረሮች) ፡ እውነት ፡ ፈላጊዎችን ፡ ደኅና ፡ አድርጎ ፡ ያውቃቸው ፡ ነበረ ፤ ሙሐመድ ፡ ያሳደገው ፡ ዘይድ ፡ የተባለውም ፡ ብዙ ፡ ክርስቲያኖች ፡ ከሚኖሩበት ፡ ነገድ ፡ የመጣ ፡ ነበር ። መካና ፡ መዲና ፡ ላይ ፡ አይሁድ ፡ ይኖሩ ፡ ስለ ፡ ነበረና ፡ ባደረገውም ፡ ጉዞ ፡ ሁሉ ፡ ከክርስቲያኖች ፡ ጋር ፡ መገናኘቱን ፡ እናውቃለን ። የመን ፡ ኢትዮጵያ ፡ ዕርያና ፡ ቢዛንቱም ፡ ላይ ፡ ከነበሩት ፡ ክርስቲያኖች ፡ ጋር ፡ ስለነበረው ፡ ግንኙነትና ፡ ንግግር ፡ ዋጋ ፡ አንሰጠውም ፡ ይሆናል ። ለሂራቅሊጦስ ፡ ለቆጵሮስ ፤ ለኢትዮጵያ ፡ ንጉሥና ፡ ለግብፅ ፡ አገረ ፡ ገዥ ፡ በሕይወተ ፡ ሥጋው ፡ ዘመን ፡ መጨረሻ ፡ ላይ ፡ የጻፋቸው ፡ ደብዳቤዎች ፡ እውነተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ መግለጫዎችና ፡ በቂ ፡ መረጃዎች ፡ ናቸው ።

ው ። በዕድሜ ፡ ህፃን ፡ ለመገኘት ፡ እሆነው ፡ ድረስ ፡ በማናቸውም ፡ በአኋኋር ፤ አስተያየትና ፡ ልማዳዊ ፡ ይዘታውም ፡ ሁሉ ፡ ከሀገሩ ፡ ሰዎች ፡ ጋር ፡ የነበረውን ፡ ግንኙነት ፡ ያቋረጠ ፡ ለመሆኑ ፡ አንድም ፡ መረጃ ፡ አይገኝለትም ። በአንድ ፡ አምላክ ፡ ያመኑና ፡ ወደ ፡ አይሁድና ፡ ወደ ፡ ክርስትና ፡ ሃይማኖት ፡ የተመለሱ ፡ ምዕመናን ፡ ዓረቦች ፡ ነበሩ ። ሙሐመድ ፡ ግን ፡ ከእነሱ ፡ አንዱ ፡ አልነበረም ፡ ህፃን ፡ ለመገኘት ፡ ሙሉ ፡ በአሕዛብነት ፡ የኖረ ፡ ሰው ፡ የመጨረሻው ፡ ፍጹም ፡ ነቢይ ፡ ነው ፡ ለማለት ፡ አጥጋቢ ፡ ማስረጃ ፡ ይገኛለት ፡ ዘንድ ፡ አስቸጋሪ ፡ ነው ።

፪ኛ ፡ ከዚህም ፡ ቀጥሎ ፡ ያለው ፡ ዋና ፡ ፍሬ ፡ ነገር ፡ ይህ ፡ ይመስለኛል ። ሙሐመድ ፡ ወደ ፡ እስልምና ፡ በተመለሰበት ፡ ጊዜ ፡ በራሱ ፡ ምን ፡ እንደመጣበት ፡ ሲጠራጠር ፡ እንደነበረ ፡ የራሱ ፡ የሕይወት ፡ ታሪክና ፡ አፈ ፡ ታሪክች ፡ ታላቅ ፡ ማስረጃ ፡ ናቸው ። እጅግ ፡ በጣም ፡ ስለ ፡ ተጨነቀ ፡ ታጽናናው ፡ ዘንድ ፡ ወደ ፡ ከድጃ ፡ ኮበለለ ፡ ራዕዮቹም ፡ ሌሊት በሕልም ፡ መጡበት ፤ በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ሲነጋገር ፡ የነበረው ፡ ከመልአክ ፡ ጋር ፡ ለመሆኑና ፡ ወይም ፡ ከሰይጣን ፡ ጋር ፡ ለመሆኑ ፡ ራሱ ፡ ለይቶ ፡ አላወቀም ፡ ነበር ፡ በመጨረሻ ፡ ግን ፡ ከድጃ ፡ ውጤቱን ፡ ታስረዳው ፡ ዘንድ ፡ ፈቀደ ። አንድ ፡ ጊዜም ፡ ራሱን ፡ ሊገድል ፡ የተቃረበበት ፡ ጊዜ ፡ ደርሶ ፡ ነበር ። እነዚህ ፡ ነገሮች ፡ በቀሩዓን ፡ ውስጥ ፡ አይገኙም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ስለ ፡ እስልምና ፡ ታሪክና ፡ አፈ ፡ ታሪክ ፡ ጸሐፊዎችና ፡ ተችዎች ፡ እነዚህን ፡ ለመጻፍ ፡ ከቶ ፡ አያመነቱም ፤ ስለ ፡ መከፋፈታቸውም ፡ ሰምቼ ፡ አላውቅም ።

፫ኛ ፡ የመጀመሪያው ፡ ራዕይ ፡ ከተገለጸለት ፡ በኋላ ፡ አያሌ ፡ ዓመታት ፡ ቆይቶ ፡ እንጂ ፡ ወዲያውኑ ፡ በግልጽ ፡ ለመስበክ ፡ ስላልጀመረ ፤ እነዚህ ፡ መሠረታዊ ፡ ቁም ፡ ነገሮች ፡ ብቻ ፡ እስላሞች ፡ ስለ ፡ ሙሐመድ ፡ ከሚያምኑቸው ፡ ነገሮች ፡ ጋር ፡ ይጋጫሉ ፤ ከነበረበት ፡ ጭላማ ፡ በእስልምና ፡ አለ ፡ ወደሚባለው ፡ ብርሃን ፡ የዘለቀው ፡ በዝግታና ፡ በሥቃይ ፡ በሆነ ፡ ኖሮ ፡ በተፈጥሮ ፡ ተስማሚ ፡ ነበር ። በመጀመሪያ ፡ ጊዜም ፡ ሌሎችን ፡ ወደ ፡ እምነቱ ፡ እንዲመለሱ ፡ ለማድረግ ፡ በአእምሮው ፡ የተረጋገጠ ፡ መሠረት ፡ አልነበረውም ፡ ነበር ።

፬ኛ ፡ ይህ ፡ አስተያየት ፤ እሱም ታሪካዊ ፡ አስተያየት ፡ የሆነ ፡ መካ ፡ ላይ ፡ ከደረሰበት ፡ አእምሮአዊ ፡ ማፈገፈግ ፡ የተነሳ ፡ መሆኑን ፡ ያስረዳል ። ስለዚህም ፡ ማፈገፈግ ፡ ጥቂት ፡ መጠራጠር ፡ ሊኖር ፡ ይችላል ። በሮድዌል ፡ መግለጫ ፡ ገጽ ፡ ፸፻፲፭ ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ተጻፈው ፡ ከራሳቸው ፡ ከእስላሞች ፡ እናውቃለን ፤ በቀሩዓንም ፡ ስለ ፡ አል ፡ ላጥና ፡ አል ፡ ዑዛ ፡ አማላጅነት ፡ ተስፋ ፡ የሚደረግበት ፡ ለመሆኑ ፡ ጨምሮበት ፡ ይገኛል ። እስላሞች ፡ ስለ ፡ ነቢያቸው ፡ እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ታሪክ ፡ የሚያመነጩ ፡ ይመስላልን ፡ ዳሩ ፡ ግን ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ሸሽተው ፡ የነበሩት ፡ እስላሞች ፡ አንድ ፡ የተለየ ፡ ስምምነት ፡ ካደረጉ ፡ በኋላ ፡ ስለምን ፡ ወደ ፡ መካ ፡ ተመለሱ ፡ እስላሞቹም ፡ ሙሐመድ ፡ ከቆራሾች ፡ ጋር ፡ መታረቁን ፡ ሰምተው ፡ ነበር ። ተጻጽቶም ፡ በቀሩዓን ፡ ሰይጣን ፡ ቃላቱን ፡ ከእግዚአብሔር ፡ ቃል ፡ ጋር ፡ ይቀላቅላል ፡ ሲል ፡ ያምናል ፡ ሮድዌል ፡ ገጽ ፡ ፪፻፸፭ ፡ ላይ ፡ ተመልከት ። እንደዚህ ፡ ያለውም ፡ ወደ ፡ ኋላ ፡ ማፈገፈግ ፡ የፍጡር ፡ ባሕርይ ፡ መሆኑ ፡ ግልጽ ፡ ሲሆን ፡ በዚያን ፡ ጊዜ ፡ የሙሐመድም ፡ አእምሮአዊ ፡ ሁኔታው ፡ እንደዚህ ፡ ነበር ። ይኸውም ፡ ስለ ፡ ጨረቃ ፡ መጋረድ ፡ ስለ ፡ ክፉ ፡ ዓይንና ፡ ጅኖችንም ፡ ከመፍራቱ ፡ ጋር ፡ ይመስላል ፤ ይህን ፡ የመሳሰሉ ፡ ክትውልድ ፡ የተወረሱ ፡ እምነቶች ፡ በቅጽበት ፡ ዓይን ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ከሰው ፡ ላይ ፡ ሊራገፉ ፡ አይችሉም ፤ ፍሬ ፡ ነገሩ ፡ ግን ፡ የመጨረሻው ፡ ፍጹም ፡ ኃጢአት ፡ ከሌለበት ፡ ነቢይና ፡ ሃይማኖቱም ፡ ከሌሎቹ ፡ ይበልጣል ፡ ከተባለው ፡ ዘንድ ፡ እንደዚህ ፡ ያሉ ፡ ነገሮች ፡ ሊገኙ ፡ ባልተገባ ፡ ነበር ።

፭ ፤ ስደት ፡ የደረሰበትና ፡ ወገኖቹም ፡ ኃይለኞችና ፡ በሕዝብም ፡ ዘንድ ፡ ተሰማኝነት ፡ የነበራቸው ፡ ስለ ፡ ነበሩ ፡ ሕይወቱ ፡ በአደጋ ፡ ላይ ፡ የነበረ ፡ መሆኑን ፡ በአእምሮ ፡ ውስጥ ፡ ማቆየት ፡ ነው ። በወገኖቹ ፡ መካከል ፡ የነበረው ፡ ፍጅት ፡ ኃይለኛ ፡ (ብርቱ) ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ እስልምና ፡ አላበረደውም ፡ ነበር ። ሙሐመድም ፡ ያለ ፡ አን

ዳች ፡ ሥጋት ፡ ወደ ፡ ከዓባ ፡ ለመግባት ፡ ይችላል ፡ ነበር ። ከሁሉ ፡ ይልቅ ፡ የተሠቀዩት ፡ ድኅኖቹ ፡ ብቻ ፡ ነበሩ ። በመካውያን ፡ ዘመን ፡ መጨረሻ ፡ ላይ ፡ ከድጃና ፡ እቡ ፡ ታሊብ ፡ ስላረፉ ፡ አረግውያን ፡ ወገኖቹ ፡ ተባብረው ፡ እሱን ፡ ለመግደል ፡ ተማከሩ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ በሚያስፈራ ፡ ሥጋት ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ በብልሃት ፡ ወደ ፡ መዲና ፡ ሸሽቶ ፡ አመለጠ ።

፮ ፤ ስለ ፡ አይሁድነትና ፡ ክርስቲያንነት ፡ የመጀመሪያው ፡ አያያዙና ፡ አስተያየቱ ብልህነትን ፡ የተመረከቡ ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ የእነሱም ፡ አስተያየት ፡ በእሱ ፡ ላይ ፡ እንደዚሁ ፡ ነበር ። በመጀመሪያ ፡ ጊዜ ፡ ዓረብ ፡ ለመሆኑና ፡ ለአረቦችም ፡ መልእክት ፡ ይዘ ፡ እንደተላከ ፡ ዓረቦችም ፡ እንደ ፡ ሌሎች ፡ ሰዎች ፡ እንዲሆኑ ፡ ደጋግሞ ፡ ማወጃንና ፡ መነገዝነትን ፡ ቀረጥን ፡ ራሱ ፡ ይመሰክራል ። በኋላ ፡ እንጂ ፡ በስብከቱ ፡ መጀመሪያ ፡ ጊዜያት ፡ ከሌሎቹ ፡ እምነቶች ፡ ጋር ፡ አልተጋጨም ፡ ነበር ። አይሁድም ፡ ሆኑ ፡ ክርስቲያኖች ፡ ስለ ፡ እግዚአብሔር ፡ አንድነት ፡ የሚሰብክ ፡ አንድ ፡ የዓረብ ፡ ተወላጅ ፡ በመገኘቱ ፡ ደስ ፡ በላቸው ፡ ነበር ። በዚህም ፡ ረገድ ፡ የቱን ፡ ያህል ፡ እንደ ፡ ተቀበሉትና ፡ ወይም ፡ የደስታ ፡ መግለጫ ፡ መልካም ፡ ምኞትን ፡ እንዳቀረቡለት ፡ አናውቅም ። ሆኖም ፡ በመጻሕፍታቸው ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘውን ፡ ፍሬ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ሳይረዳ ፡ እነሱንና ፡ መጻሕፍታቸውን ፡ አስቀድሞ ፡ አመስግኖ ፡ በኋላ ፡ ራሱን ፡ በአስቸጋሪ ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ መጣዱን ፡ ተረዳ ። የክህደትና ፡ የመሻር ፡ ትምህርት ፡ ተስፋፋ ፤ «ስለ ፡ መጻሕፍቱ ፡ ሰዎች ፡ » ግልጽ ፡ መስሎ ፡ ይታዩው ፡ የነበረው ፡ አስተያየት ፡ በሰይፍ ፡ አንቀጽ ፡ ተደመሰሰ ። እነዚህን ፡ መልካም ፡ መግለጫዎችም ፡ እንደ ፡ ምን ፡ አድርጋቸው ፡ እንደምትጠቀሙባቸው ፡ ጥንቃቄ ፡ አድርጉ ፤ ሀሳቡንም ፡ ስለ ፡ ምን ፡ እንደለወጠ ፡ ጠይቁ ። ምክንያቱ ፡ ምናልባት ፡ ይህ ፡ ኖሮአል ።

ስለ ፡ እሱ ፡ በሐዋርያነት ፡ መምጣት ፡ በቅዱሳት ፡ መጻሕፍታቸው ፡ አስቀድሞ ፡ ትንቢት ፡ የተነገረለት ፡ መሆኑን ፡ ቢፋለም ፡ እነሱ ፡ ይህን ፡ ክርክር ፡ በፍጹም ፡ ከዱ ። ይህ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ቁም ፡ ነገር ፡ ነው ። አስቀድሞ ፡ ስለ ፡ አመጣጡ ፡ በቅዱሳት ፡ መጻሕፍታችን ፡ ውስጥ ፡ የተነገረለት ፡ መሆኑንና ፡ አይሁድና ፡ ክርስቲያኖች ፡ በቅንዓት ፡ ከሰታው ፡ አጠፉት ፡ ወይም ፡ በትርጉም ፡ ቃላቱን ፡ አሳሳቱ ፡ ሌላ ፡ ትርጉም ፡ በመስጠት ፡ አጣመሙት ፡ በማለት ፡ ስላመነ ፡ ዛሬ ፡ እስላሞች ፡ ቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ በፍጹም ፡ ያልተነኩ ፡ ለመሆናቸው ፡ የማያምኑትና ፡ ሊያነቡዋቸው ፡ የማይፈቅዱት ፡ ስለዚህ ፡ ነው ። ችግሩ ፡ መካ ፡ ላይ ፡ አልተነሣም ፡ ነበር ። የዚህም ፡ ምክንያት ፡ የዓረቦች ፡ አረመኔነት ፡ በብዛት ፡ ይገኛ ፡ ስለ ፡ ነበረና ፡ የአይሁድና ፡ የክርስቲያን ፡ እምነት ፡ ግን ፡ በሀገሩ ፡ ላይ ፡ በብዙ ፡ ተስፋፍቶ ፡ በለመገኘቱ ፡ ይመስለኛል ።

ከዚህ ፡ ሌላም ፡ አንድ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ፍሬ ፡ ነገር ፡ አለ ። ምሥጢርን ፡ ለመጠበቅና ፡ ራሱንም ፡ ለመግታት ፡ ችሎታ ፡ የነበረው ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ በቺ ፡ ነገሮች ፡ ይገለጻል ። ከድጃ ፡ በሕይወተ ፡ ሥጋ ፡ ሳለች ፡ ሌላ ፡ ሴት ፡ አላገባም ፡ ነበር ። እሷ ፡ አርጅታ ፡ ሞተች ፤ እሷ ፡ እንደ ፡ ሞተች ፡ ግን ፡ ወዲያውኑ ፡ የጋብቻ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓቶቹ ፡ ተከታትለው ፡ ተፈጸሙ ። ራሱን ፡ ገትቶ ፡ ነበር ፤ ይህም ፡ ራስን ፡ መበቀል ፡ ማለት ፡ ነው ። አንድ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ሠውሮት ፡ የነበረውን ፡ ሀሳቡን ፡ መካ ፡ ላይ ፡ ከዓባ ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ እንዲህ ፡ ሲል ፡ በጮኸ ፡ ጊዜ ፡ ገለጸው ። «አላንት ፡ የቆሬሽ ፡ ሰዎች ፡ ሆይ ፡ በማረድ ፡ እመጣባችኋለሁ ።» ከዚያን ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ ኃይል ፡ አልነበረውም ፡ ነበር ። መዲና ፡ ሳለ ፡ የደከመባቸውና ፡ የተሰቀዩባቸው ፡ ነገሮች ፡ አሁን ፡ ኃይልን ፡ እንዳገኙ ፡ ጠባዩ ፡ ገለጸው ። ከዚህ ፡ በኋላም ፡ የቆሬሽን ፡ ሰዎች ፡ በማረድ ፡ መካን ፡ በኃይል ፡ ማርክ ፡ ያዘ ፤ ዳሩ ፡ ግን ፡ የምኞቱን ፡ መፈጸምና ፡ ተበቃይ ፡ መሆኑን ፡ ተረድቶና ፡ አረጋግጦ ፡ ምቹ ፡ ጊዜ ፡ አገኘ ፡ ድረስ ፡ ለምኞቱ ፡ ሁሉ ፡ መግቻ ፡ ልጓም ፡ አድርጎለት ፡ ነበር ።

መዲና ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ነበረው ፡ ኑሮ ።

መዲና ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ነበሩት ፡ አምስት ፡ ክፍለ ፡ ነገሮች ።

(ሀ) ከመካ ፡ ተሰድደው ፡ የመጡት ፡ ሰዎች ፡ ድሆች ፡ ቤትና ፡ ንብረት ፡ መሬት ም ፡ የሌላቸው ፡ ነበሩ ።

(ለ) መዲና ፡ ላይ ፡ እምነቱን ፡ የተቀበሉ ፡ ምዕመናን ፡ ነበሩ ።

(ሐ) ሳይረዱ ፡ እስልምናን ፡ የተቀበሉ ፡ ግብዞች ፡ ነበሩ ።

(መ) ፡ መሬት ፡ የነበራቸውና ፡ የሀገሩን ፡ ሀብት ፡ ገበያውን ፡ በእጃቸው ፡ የጨበጡ ፡ ሀብታሞች ፡ አይሁድ ፡ ነበሩ ።

(ሠ) አረማውያን ፡ ዓረቦች ፡ ነበሩ ። አያሌ ፡ አፈ ፡ ታሪኮች ፡ ስለሚደግፉት ፡ ስለ ፡ ድኅነት ፡ የተነገረውን ፡ (የተባለውን) ፡ በአእምሮ ፡ መያዝነው ። ወረራን ፡ የቀሰቀሰው ፡ ፡ ያራባው ፡ ድህነት ፡ ለመሆኑ ፡ አይጠረጠርም ፡ ብዙ ፡ ነበሩና ፤ እሱ ፡ የሰጠው ፡ ምክንያት ፡ ግን ፡ ከመከፈቱ ፡ በመባረሩና ፡ ከዓባንም ፡ እንዳይገቡበኝ ፡ በመከልከል ፡ ብቻ ፡ መሆኑን ፡ ነበር ። በመጀመሪያ ፡ ረዳቶቹ ፡ የሆኑት ፤ ስደተኞቹን ፡ በመቀበልና ፡ በመጠበቅ ፡ ከሚስቶቻቸውም ፡ ለስደተኞቹ ፡ እስከ ፡ ማዋስ ፡ ድረስ ፡ ያስተናግደዋቸው ፡ ነበር ። እንደዚህ ፡ ያለው ፡ አቀባበል ፡ ጉዳትን ፡ በማስከተል ፡ የዘረፋው ፡ ገንዘብ ፡ መነመነ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ አይሁድን ፡ ለመውረርና ፡ (ዘከ) ፡ የተባለውን ፡ ሕጋዊ ፡ ምጽዋት ፡ ለማስከፈል ፡ አሰባ ። በመጀመሪያ ፡ ወዳጅ ፡ መስለው ፡ ታዩ ፡ ነገር ፡ ግን ፡ በመጽሐፋቸው ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ እሱ ፡ ነቢይነት ፡ አስቀድሞ ፡ ትንቢት ፡ የተነገረለት ፡ ለመሆኑ ፡ በግልጽ ፡ ባወራና ፡ እነሱም ፡ ሕጋዊ ፡ ምጽዋትን ፡ (ግብርን) ፡ አንከፍልም ፡ ነኝ ፤ ያለውንም ፡ አይደለህም ፡ በማለታቸው ፡ አስተያየቱ ፡ ሁሉ ፡ ተለወጠ ። አንድ ፡ ግጭት ፡ ለማድረግ ፡ ስለፈለገ ፡ ረዳቶቹ ፡ አበሩለት ።

(ሀ) ፡ ሕግን ፡ በማጭበርበር ።

(ለ) ጠላቶቹ ፡ ከነበሩበት ፡ ከዓረብ ፡ ነገዶች ፡ ጋር ፡ በማታለል ፡ በመተባበር ።

(ሐ) ከእነሱም ፡ ጋር ፡ በተሳሰረ ፡ ቅንዓት ፡ ለመተባበር ፡ በመሻት ፤ በመከውያን ፡ ነጋዶች ፡ ላይ ፡ ያልታሰበ ፡ አደጋ ፡ በመጣልና ፡ በአሕዛብ ፡ ነገዶች ፡ ላይም ፡ ወረራን ፡ በማድረግና ፡ በአይሁድ ፡ ነገዶችም ፡ ላይ ፡ አደጋን ፡ በመጣል ፡ የተደረገው ፡ መከራ ፡ ሁሉ ፡ ላንድ ፡ ዋና ፡ ጉዳይ ፡ ነበር ፡ እሱም ፡ ገንዘብና ፡ መሬት ፡ ለማግኘት ፡ ታቅዶ ፡ የተደረገ ፡ መሆኑ ፡ ግልጽ ፡ ነው ።

መከራው ፡ ሁሉ ፡ የተከናወነበት ፡ ምክንያት ።

(ሀ) በሰውነቱ ፡ ብርቱነት ፤

(ለ) ዓረቦች ፡ ዘረፋን ፡ በመውደዳቸው ፤

(ሐ) ከተቃዋሚዎቹ ፡ ጋር ፡ ለመተባበርና ፡ አንድ ፡ ለመሆን ፡ በመሻቱና ፡ በመጣጣሩ ፤

(መ) ስለ ፡ ዓረቦች ፡ ፍላጎትና ፡ ስሜት ፡ ተረድቶ ፡ በማደፋፈሩ ፤

(ሠ) ከተቃዋሚዎቹ ፡ አንዱ ፡ አብደላ ፡ ቢን ፡ አቤይ ፡ የተባለው ፡ ዋናው ፡ ጠላቱ ፡ በመሞቱ ፡ ምክንያት ፡ መከን ፡ በመውረር ፡ ከዓባን ፡ ማርኮ ፡ ከያዘና ፡ እጅ ፡ ካደረገ ፡ በኋላ ፡ የዓረብ ፡ ነጋዴዎች ፡ ሁሉ ፡ ብርቱ ፡ ሰው ፡ መሆኑን ፡ በዓረብ ፡ አገር ፡ ስላወቁለት ፡ የቁሣር ነት ፡ ማዕርግ ፡ ማሰብ ፡ ጀመረ ። ነገር ፡ ግን ፡ ምኞቱ ፡ ሳይከናወንለት ፡ የትኩሳት ፡ በሽታ ፡ ታመመና ፡ ሞተ ።

ወራሽም ፡ አልተካም ፡ ነበር ።

በዘመኑ ፡ መጨረሻ ፡ ጊዜያት ፡ በአይሁድና ፡ በክርስቲያኖች ፡ ላይ ፡ የፈጸማቸው ፡ የግፍ ፡ ሥራዎች ፡ ምክንያቱ ፡ እንደሚከተለው ፡ ነው ።

(ሀ) የዓለም ፡ ነቢይ ፡ ነኝ ፡ ሲል ፡ መፋለሙን ፡ ችላ ፡ በማለታቸው ።

(ለ) ስለ ፡ እሱ ፡ በነቢይነት ፡ መምጣት ፡ በቅዱሳት ፡ መጻሕፍታቸው ፡ ምንም ፡ ያልተነገረለት ፡ መሆኑን ፡ በማረጋገጣቸውና ፡ አስቀድሞም ፡ ራሱ ፡ ባመሰገናቸው ፡ መጻሕፍት ፡ ስለ ፡ እሱ ፡ የተነገረ ፡ አንድም ፡ መረጃ ፡ ስለታጣለት ፤ ጥልቅ ፡ ዕውቀት ፡ ኖሮት ፡

ቅዱሳት ፣ መጻሕፍትን ፣ መርምሮ ፣ ለመረዳት ፣ ባለመቻሉ ፣ ብቻ ፣ እነሱን ፣ በግልጽ ፣ መቃወም ፣ ጀመረ ።

፫ኛ ፣ መሐይምን ፣ ስለ ፣ ነበረ ፣ በሰማው ፣ ብቻ ፣ ተማመነ ፣ እንጂ ፣ ስለ ፣ ጥሩ ፣ አይሁድነትም ፣ ሆነ ፣ ክርስቲያንነት ፣ አጣርቶ ፣ ካወቀ ፣ ሰው ፣ ጋር ፣ ከቶ ፣ የተገናኘ ፣ ለመሆኑ ፣ የሚያጠራጥር ፣ ነው ።

፬ኛ ፣ በዘመኑ ፣ መጨረሻ ፣ ላይ ፣ በአንድ ፣ አቡን ፣ መሪነት ፣ ከናጂራን ፣ ወደ ፣ መዲና ፣ ተልከበት ፣ ስለነበረው ፣ የክርስቲያን ፣ መልእክት ፣ እናውቃለን ። በዚህ ፣ ጊዜ ም ፣ ክርስቶስ ፣ የእግዚአብሔር ፣ አብ ፣ የባሕርይ ፣ ልጁ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ፣ ክርክር ፣ ተነሣ ፣ ከዚያ ፣ በፊት ፣ በሥጋዊ ፣ አስተያየት ፣ እንጂ ፣ በመንፈሳዊ ፣ በኩል ፣ ከቶ ፣ ያላስተዋለው ፣ መሆኑ ፣ ተገለጸ ። እሱ ፣ ክርስቲያኖች ፣ እየተረጋገጡ ፣ እንዲኖሩ ፣ ውጤቱን ፣ እንዲጠብቁ ፣ ሲል ፣ በቀርግን ፣ ያወሳው ፣ በጥልቅ ፣ ታውክ ፣ ስለ ፣ እግዚአብሔርም ፣ እንደዚህ ፣ በማሰባቸው ፣ የማይገቡ ፣ ናቸው ፣ ሲል ፣ የሰጠው ፣ ሀሳብ ፣ ስለ ፣ ጠባዩ ፣ ያስረዳናል ። ሆኖም ፣ እነሱ ፣ (የመጽሐፉ ፣ ሰዎች) ፣ መሆናቸውን ፣ አልዘነጋም ፣ ነበር ። አሕዛብ ፣ በተገኙበት ፣ ቦታ ፣ ሁሉ ፣ በቀጥታ ፣ እንዲታረዱ ፣ ትእዛዝ ፣ ሲሰጥ ፣ ክርስቲያኖችና ፣ አይሁድ ፣ ግን ፣ የተጣለውን ፣ ግብር ፣ ከከፈሉና ፣ የእስልምናንም ፣ ጥርጊያ ፣ ጎዳና ፣ ካላሰናከሉ ፣ በቀር ፣ ችግር ፣ እንዳይደርስባቸው ፣ አዘዘላቸው ። ክርስቲያኖችና ፣ አይሁድ ፣ ነቢያት ፣ የተላኩላቸው ፣ መሆኑን ፣ አምኖ ፣ እነዚያ ፣ ነቢያት ፣ ግን ፣ ከእሱ ፣ ያነሱ ፣ መሆናቸውን ፣ በመግለጽ ፣ ቁብላን ፣ ከኢየሩሳሌም ፣ ወደ ፣ መካ ፣ በለወጠ ፣ (በዛወረ) ፣ ጊዜ ፣ ከእነሱ ፣ ተለያየ ። ከአምልኮ ፣ ጣዖት ፣ በቀር ፣ በሌሎች ፣ ልምዶችና ፣ ባህሎች ፣ ሁሉ ፣ ከግሪቦች ፣ ጋር ፣ ስምም ፣ ለመሆን ፣ ዝግጁ ፣ ነበር ። ስለዚህ ፣ ግሪቦች ፣ በጥንት ብዕንታቸው ፣ ማድረሻ ፣ ጊዜ ፣ ሲያከናውኑ ፣ የነበረው ፣ የአምልኮ ፣ ጣዖታት ፣ ሥነ ፣ ሥርዓት ፣ አፈጻጸም ፣ ሁሉ ፣ ተስፋፋቶ ፣ እንዲሠራበት ፣ ፈቀደ ። ይህ ፣ አፈጻጸም ፣ የመጨረሻና ፣ ፍጹም ፣ የሆነ ፣ ራዕይ ፣ ነው ፣ ብለን ፣ ለመቀበል ፣ ያዳግተናል ። የበላይ ፣ ኃይል ፣ ካልገታው ፣ በቀር ፣ የሙሐመድ ፣ ጠባይ ፣ መለያና ፣ ዛሬም ፣ የአስላም ፣ ጠባይ ፣ መለያ ፣ ባደረገውና ፣ በሚያደርገውም ፣ ሁሉ ፣ የሚገለጽ ፣ ይመስለኛል ። ልዩ ፣ ጽኑ ፣ ጦርነት ፣ ማድረግና ፣ ሰውን ፣ መፍኛት ፣ በሙሐመድ ፣ የተወጠኑና ፣ የተስፋፋ ፣ ዘዴዎች ፣ ነበሩ ። በዛሬው ፣ ትውልድም ፣ በቱርክ ፣ አገር ፣ ደካሞች ፣ የክርስቲያን ፣ ማህበሮችን ፣ ሁሉ ፣ ይፈጅባቸዋል ። መካን ፣ በማረክ ፣ ጊዜ ፣ ግን ፣ ደምን ፣ ከማፍሰስ ፣ ታገሠ ፣ ተብሎ ፣ ይነገራል ። ስለዚህም ፣ ብርቱ ፣ ምክንያቶች ፣ አሉ ።

(ሀ) ከሀገር ፣ ወጥተው ፣ የማያውቁት ፣ እስላሞች ፣ እንዳይጨፈጨፉ ፣ ሰግቶ ፣ ነበር ።

(ለ) ቢቻልም ፣ ከኃይለኞች ፣ ግሪቦች ፣ ጋር ፣ ለመታረቅ ፣ አስቦ ፣ ከዘረፋው ፣ ገንኝ ከፍ ፣ ያለ ፣ ድርሻን ፣ ስለ ፣ አደላቸው ። በዚህ ፣ ምክንያት ፣ ከተከታዮቹ ፣ ብዙ ዎቹ ፣ ተቀየሩበት ።

(ሐ) እዚህ ፣ ላይ ፣ መሠረተ ፣ ነገሩን ፣ ስንመለከት ፣ እሱ ፣ እንደፈጸመው ፣ ባይደረግ ፣ ኖሮ ፣ መካ ፣ ላይ ፣ በፍጹም ፣ ሰላም ፣ የማይገኝ ፣ መሆኑን ፣ አውቆ ፣ ነበር ። በዘመዳሞች ፣ መካከል ፣ ደም ፣ መፋሰስ ፣ እንዳይበረከት ፣ አርቆ ፣ ስለተመለከተ ፣ ነው ። እንደዚህስ ፣ ባይደረግ ፣ ኖሮ ፣ የመጨረሻው ፣ ውጤት ፣ ምን ፣ ይሆን ፣ ነበር ፣ ዓላማው ፣ ሁሉ ፣ ስለመተዳደር ፣ (ዲፕሎማቲክ) ፣ እንጂ ፣ ስለ ፣ ሃይማኖት ፣ ጉዳይ ፣ አልነበረም ። ከዚህም ፣ በቀር ፣ አንድ ፣ ሌላ ፣ ምክንያት ፣ አለ ።

ስለ ፣ እስልምና ፣ ታሪካችን ፣ ማንበብ ፣ ደስ ፣ የማያሰኝ ፣ ተግባራቸው ፣ የሆነ ፣ ሰዎች ፣ ብቻ ፣ በዘመኑ ፣ እስላሞች ፣ ይኖሩበት ፣ ስለ ፣ ነበረው ፣ ወረዳ ፣ አኒኳር ፣ ሊገነዘቡ ይችላሉ ። ከእስላሞች ፣ እልቅና ፣ የነበራቸውም ፣ ሰዎች ፣ ሙሐመድ ፣ ባለፉት ፣ እንኳን ጸያፍ ፣ አነጋገርን ፣ ተናግረዋል ። አቡብከር ፣ እንኳን ፣ ሳይቀር ፣ ተናግሮአል ። እስላሞችም ፣ ምንም ፣ ሳይቆጥቡና ፣ የኃፍሪትንም ፣ ምልክት ፣ ሳያሳዩ ፣ በግልጽ ፣ ይጽፉታል ። ከዚህ ፣

ሌላ : ሊወሳ : የሚያስፈልገው : ነገር : የለም :: ስለ : እስልምና : የሚያጠኑ : ሁሉ : የሙሐመዳውያንን : ጽሑፎች : በመጥቀስ : ይህን : መግለጫ : ሊያስረዱና : ሊረዱ : ይችላሉ ::

ምዕራፍ : ፫ ::

፩ኛ : ክፍል : ስለ : ቁርዓን : የመግቢያ : አስተያየት ::

፩ኛ : አጋጣሚ : ሆኖ : ከእስላሞች : ጋር : ለመነጋገር : የሚሻ : ሰው : ቢኖር : አስቀድሞ : ቁርዓን : በውስጡ : የያዘውን : ማወቅ : ይገባዋል :: ለዚህም : ይጠቅማል : ብዬ አደራ : የምለው : የሮድዌልን : የቀሩዓን : ትርጉም : ገጾች : ነው :: ምክንያቱም : በደንብ : ሆነው : በተራ : የተጠረዙና : የተደራጁ : ናቸው :: በመጀመሪያ : ጊዜ : በዓረቢኛ : የተጠረዘው : ቁርዓን : ግን : እንደዚህኛው : ስላልነበረ : የተዘበራረቀና : ለጥናትም : አዳጋች : ነበር :: ለምሳሌ : በመጀመሪያዎቹ : ምዕራፎች : ክርስቲያኖችን : በግልጽ : ሲያሳጣ : በመጨረሻዎቹ : ምዕራፎች : ግን : የመሰገናቸዋል :: ስለዚህ : የቁርዓኑ : ተራ : አቀማመጥ : ስሕተት : ያለበት : መሆኑን : ያስረዳል :: የአስተያየቱና : የአጻጻፉ : ሥነ : ሥርዓትም : ከብሉይ : ኪዳን : ተቃርመው : የተስፋፉ : ታሪኮች : ናቸው :: ሙሐመድ : መዲና : ላይ መረጃዎችን : ባገኘ : ቁጥር : የለዋወጣቸውን : ነገሮች : በማስተዋል : ጠብቆ : ከመረዳት : በቀር : ማንኛውም : ፍጡር : ስለ : መጽሐፉ : አጀማመር : ሊረዳ : አይችልም ::

፪ኛ : እስላሞች : በቀሩዓን : ያላቸው : እምነትና : ከሌሎች : ቅዳሳት : መጻሕፍት : ጋር ስላለው : ግንኙነት : እያንዳንዱ : ሰው : በአእምሮው : መያዝ : ይገባዋል :: ይህም : ዋና : ፍሬ : ነገር : በመሆኑ : በደንብ : ቢጠና : ፍሬ : ቢስ : በሆኑት : ነገሮች : ላይ : በመከራከር : ጊዜን : ከማባከን : ያድናል :: እምነታቸውም : ይህ : ነው :: በተጠበቀው : ሰሌዳ : ላይ : የተጻፈ : አንድ : መጽሐፍ : በሰማይ : አለ : ይላሉ :: ስሙም : በዓረቢኛ : 'አል : ላዑሀለማንፍዱህ' : ይባላል :: ይህ : የመጀመሪያው : መጽሐፍ : በከፊል : በብዙ : መጻሕፍት : ተገልጽዋል :: ከእነዚህም : ፬ቱ : ብቻ : ይገኛሉ :: እነሱም : ፩ኛ : የሙሴ : አሪት : (ቶራቲ) : ፪ኛ : መዝሙር : ዳዊት : (ዛቡር) ፤ ፫ኛ : የክርስቶስ : ወንጌል : (እንጅሊ) ና : ፬ኛ : ቀሩዓን : ናቸው :: መጻሕፍቱም : እያንዳንዳቸው : የወረዱት : በከፊል : ሆኖ : በሰማይ : ካለው : ከተጠበቀው : ሰሌዳ : አንዱ : ክፍል : ነው : ይላሉ : እነዚህን : አራቱን : ነቢያት : በቃል : ይደግግታቸው : ዘንድ : መጽሐፉ : ለያንዳንዱ : ተሰጥቷል :: ከእግዚአብሔር : ሥራ : ትክክለኛ : ቅጂ : ከሰማይ : ወረደ ፤ በመጨረሻ : ጊዜ : ከሰማይ : የወረደው : ቅጅ : ከሁሉ : የሚበልጥ : ዋና : መጽሐፍ : ነው :: እያንዳንዱም : መጽሐፍ : ከእሱ : በፊት : ቀድሞት : የወረደውን : ያጸናዋል : ይበልጠዋልም :: በመጨረሻ : ጊዜ : የወረደው : ቀሩዓን : የመጨረሻው : መጽሐፍ : ነው ፤ ከእሱ : ሌላ : የለም : አልነበረምም ፤ ማንኛውም : ነቢይ : መጽሐፉን : አልጻፈውም ፤ የተነገረውን : ብቻ : በቃል : ደገመ : እንጂ ፤ መላእክት : ከዋናው : በሰማይ : ካለው : መጽሐፍ : እየገለበጡ ፤ አንድ : ጊዜ : የተሻላ : ሆኖ : ወንጌልን ፤ አንድ : ጊዜም : ቀሩዓንን : ጥቂት : በጥቂት : ለዘመኑ : በስፊ ለገው : መጠን : አወረዱላቸው :: በእነዚህም : በ፬ቱ : መጻሕፍት : ያምናሉ : ይላል :: ቀሩዓን ፤ እስላሞች : በአራቱም : መጻሕፍት : ያምናሉ : ይላል :: ከሁሉ : ይልቅ : አስገራሚ : የሆኑት : ፍሬ : ነገሮች : እስላሞች : በሁሉም : እናምንባቸዋለን : ማለታቸው : ነው :: ቀሩዓን : በቀደሙት : መጻሕፍት : ውስጥ : እንዳለና : የቀደሙት : መጻሕፍትም : በቀሩዓን : ውስጥ : መገኘታቸውን : ቀሩዓን : ይናገራል :: ነገር : ግን : ከቀሩዓን : በቀር : ሌላ : መጽሐፍ : ማጥናት : አስፈላጊያቸው : አለመሆኑን : ስለሚናገሩ : ልብ : ማድረግ : ነው :: እሱም : የእግዚአብሔር : ቃል : ስለሆነ : የማይሳሳት : ነው : ይላሉ :: እግዚአብሔርም : ነቢዩ : አንድን : አንቀጽ : እንዲረሳ : ለማድረግና : ሌላም : የተሻለ : አንቀጽ : ሊተካው : ይችላል :: ቀሩዓን : እንደዚህ : ይላልና ፤ በቀሩዓን : ውስጥ : የሚገኙት : ብዙ : አንቀጾች : (ቀጥሮች) : ተሸረዋል : ይባ

ላል ። በአረቢኛም ፡ (ማንሱክ) ፡ ይባላል ። ስለዚህ ፡ ክርክር ፡ ከመጀመር ፡ በፊት ፡ የተሻሻረው ፡ አንቀጽ ፡ የትኛው ፡ መሆኑን ፡ አስቀድሞ ፡ መጠየቅና ፡ መረዳት ፡ ይሻላል ። ለመረዳትም ፡ ስለ ክርስቲያኖች ፡ የተጻፉትን ፡ ደጋግ ፡ አንቀጾች ፡ መጥቀስ ፡ ነው ። የመሻሻሪያም ፡ ደንብ ፡ (ሕግ) ፡ ወሰን ፡ አለው ። እነሱስ ፡ እግዚአብሔር ፡ እንደሰጣቸው ፡ ተስፋዎችና ፡ ዘቻዎች ፡ ታሪካዊ ፡ ነገሮች ፡ ያሉ ፡ ናቸውን? እነዚህ ፡ መጻሕፍትም ፡ አይስማሙም ፡ ብትሉ ፡ ብዙ ፡ ልዩነት ፡ ታገኛቸዋልችሁ ። ለምሳሌ ፡ ስለ ፡ ጌታችን ፡ ስቅለት ፡ ስለ ተጻፈው ፡ እርግጠኛ ፡ ነገር ፡ እንደዚህ ፡ እናምናለን ፡ እንደምትሉት ፡ ሁሉ ፡ መጻሕፍትን ፡ ሁሉ ፡ እንደምን ፡ ለማመን ፡ ትችላላችሁ? ተብለው ፡ ሲጠየቁ ፡ ልዩነቶች ፡ በገኙ ፡ በቀደሙት ፡ ቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ ውስጥ ፡ በፍጡር ፡ እጅ ፡ የተጨመሩ ፡ ልዩነቶች ፡ ናቸው ፡ በማለት ፡ መልስ ፡ ይሰጣሉ ። ከቁርዓንም ፡ ልዩ ፡ ሆነው ፡ የሚገኙት ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ነው ፡ ይላሉ ። ቁርዓን ፡ ትክክለኛ ፡ ነው ። ሌሎች ፡ ግን ፡ ስሕተተኞች ፡ ናቸው ። ይላሉ ። የሚያምኑትና ፡ ወይም ፡ የሚያጸኑት ፡ ከላይ ፡ የተጠቀሰውን ፡ መልስ ፡ ስለሆነ ፡ ይህን ፡ መግለጫ ፡ በደንብ ፡ መግጠም ፡ ያስፈልጋል ። ከዚህ ፡ ላይ ፡ የምናገኘው አንድ ፡ ዋና ፡ ነገር ፡ አለ ። እሱም ፡ ሙሐመድ ፡ መሐይምን ፡ ስለ ነበረ ፡ ሙሉ ፡ ያልሆኑና ፡ ያልተረጋገጡ ፡ መረጃዎችን ፡ አጠራቅሞ ፡ ተራ ፡ አቀማመጣቸውን ፡ አዘበራርቆ ፡ ይገኛል ። ከገኛቸውም ፡ መረጃዎች ፡ ለእሱ ፡ የሚስማማውን ፡ መረጠ ፡ «የሚጠበቀው ፡ ሰው» ፡ እሱ ፡ ራሱ ፡ መሆኑንም ፡ አጸደቀ ። ሚርያም ፡ የሙሴ ፡ እሳትና ፡ ማርያም ፡ የጌታችን ፡ እናት ፡ አንድ ፡ አካል ፡ (ሰው) ፡ ናቸው ፡ ሲል ፡ መግለጡ ፡ የማያጠራጥር ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ጉዳይ ፡ በቁርዓን ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙትን ፡ አንቀጾች ፡ አንብብና ፡ ራሳችሁ ፍራዱ ። ስቅለትን ፡ ባለመውደዱ ፡ ካደው ። ስለ ቁርዓን ፡ ደራሲነት ፡ ለማወቅ ፡ የሚያስችለው ፡ በውስጡ ፡ ብዙ ፡ መሳሳት ፡ ማጭበርበርና ፡ አደናጋሪ ፡ ነገሮች ፡ እንደሚገኙ በት ፡ ሁሉ ፡ ማናቸውንም ፡ ጥርጣሪ ፡ ከአእምሮአችን ፡ የሚያስወግድልን ፡ መሆኑን ፡ እገልጸዋለሁ ። መጽሐፉም ፡ ይበልጡን ፡ ስለ ሙሐመድ ፡ የሕይወት ፡ ታሪክና ፡ ስለ ሃይማኖትም ፡ የነበረው ፡ እምነት ፡ መግለጫ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ማንም ፡ እስላም ፡ እንዲህ መሆኑን ፡ ስለማያምን ፡ ምቹ ፡ ጊዜ ፡ እስኪያጋጥምህ ፡ ድረስ ፡ እንዳታነሣበት ፡ እጅግ ፡ በጣም ፡ ተጠንቀቅ ። ስለ ፡ መጽሐፉም ፡ ሲጠቅስ ፡ «እግዚአብሔር ፡ የሚለው» ። እንጂ ፡ ሙሐመድ ፡ ፡ የሚለው ፡ ብሎ ፡ አይጠቅስም ። አንድ ፡ መጽሐፍ ፡ በመንፈስ ፡ እግዚአብሔር ፡ መሪነት ፡ የተጻፈና ፡ ያልተጻፈ ፡ መሆኑን ፡ ለይቶ ፡ ለማወቅ ፡ የሚቻለው ፡ ሰው ፡ በሚለውና ፡ እንደሚለውም ፡ ሳይሆን ፡ መጽሐፉ ፡ በውስጡ ፡ በያዘውና ፡ ስለ ፡ ጠባብም ፡ በሚያሳየው ፡ ቁም ፡ ነገር ፡ ብቻ ነው ። ሙሐመድም ፡ ደጋግሞ ፡ ቊርዓንን ፡ በሊቀ ፡ መላእክት ፡ በቅዱስ ፡ ጉብርኤል ፡ አማካይነት ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ አኳኋን ፡ የተቀበለው ፡ መሆኑን ፡ ገልጽዋል ። በቃል ፡ ተማረውና ፡ ከዚያም ፡ በኋላ ፡ በቃል ፡ ለሕዝቡ ፡ ደገመው ፡ ይባላል ። እሱም ፡ አልጻፍኩም ፡ ሲል ፡ ክድአል ፤ ጽሬዋለሁ ፡ ባለ ፡ ኖሮ ፡ እሳትን ፡ ባተረፈ ፡ ነበር ። ጋኔን ፡ ያልሠፈረበት ወይም ፡ ጠንቋይና ፡ ባለቅኔ ፡ አለመሆኑንም ፡ ክድአል ። የክርስቲያን ፡ ትምህርት ፡ የወንጌል ፡ ታሪክ ፡ ከታልሙድ ፡ የተገኙ ፡ ወጎችና ፡ የብሉይ ፡ ኪዳን ፡ ነቢያት ፡ ታሪካች ፡ ከፍጡር ፡ የተገኙ ፡ ምንጮች ፡ ናቸው ፡ ሲል ፡ ደጋግሞ ፡ ክድአል ። የእስላም ፡ ሃይማኖት ፡ የተቀረጸ ፡ ፒራሚድ ፡ ነው ። ጫፋም ፡ በእውነተኛ ፡ መንፈስ ፡ ላይ ፡ አርፎ አል ፡ ይላሉ ። ስለዚህ ፡ በክርክራቸው ፡ የአንድን ፡ ሰው ፡ ድንጋጌ ፡ ብቻ ፡ እናገኛለን ። ይህንንም ፡ ጌታችን ፡ በጥንቃቄ ፡ ከመረጣቸው ፡ ከጊዜ ፡ ሐዋርያት ፡ ምስክሮች ፡ ጋር ፡ አስተያየት ። ከዚህም ፡ ክርክር ፡ የተነሣ ፡ ሰዋሰው ፡ ኪነ ፡ ጥበብና ፡ የሃይማኖት ፡ ትምህርት ፡ ሕግ ፡ የእውነትና ፡ የሐሰት ፡ መለያ ፡ ዕውቀት ፡ የቊርዓንን ፡ ደረጃ ፡ ያደራጀዋል ፡ ብለው ፡ ያስባሉ ። ቊርዓን ፡ መሠረታዊ ፡ ሕግን ፡ የያዘና ፡ ሌሎችም ፡ ሊገኙበት ፡ የሚቻል ፡ ነው ፡ ይባላል ። የእግዚአብሔር ፡ ንግግሮች ፡ ናቸው ፡ ተብሎ ፡ በእሱ ፡ ላይ ፡ ለመመርኮዝ ፡ አለመቻሉ ፡ ግልጽ ፡ ነው ። አሁን ፡ በጠቅላላው ፡ ቊርዓን ፡ በቃል ፡ የተደገመበትና ፡ የተጻፈበት ፡ ዘዴ ፡ ለእኛ ፡ ከሚያጠራጥር ፡ ምንጭ ፡ የተገኘ ፡ በመስለንም ፡ እንኳ ፡ ሙሐመድም ፡ መርሳቱን ፡ በፍዘዝ ፡ እንዳንድ ፡ ጊዜም ፡ ችላ ፡ ብሎት ፡ የነበረውን ፡ አ

ንድ : የተለየ : ነገር : ለመግጠም : ቃላትን : ጨምሮ : ቢገኝም ፤ ጥቂት : አንቀጾችም : የጠፉ : መሆናቸውንና : አንዳንድም : የተሻሩ : መሆናቸውን : ብንነግር : ሙሐመድ : ያስተማራቸውን : በትክክል : የደገሙ : ለመሆናቸው : አንዳንድ : ሰዎች : በልዩ : ልዩ : መልክ : ቢከራከሩም ፤ የሆነ : ሆኖ : ከቀርዓኑ : ክፍል : ይበልጡን : ላለማግኘታችን : የምንጠራጠርበት : መሠረታዊ : ምክንያት : አናገኝም ። ቀርዓንን : የምንቃወምበት : ዋናው : መንገድ : ግን : በቀርዓን : ውስጥ : በሚገኙት : መሠረቶች : ብቻ : ነው ። እስላሞችስ : እንደሚያምኑት : ሁሉ : ቀዋሚ : ጸኑ : ተአምር : ነውን ? በውስጡስ : የሚገኙት : ነገሮች : ይህንን : ክርክር : ያጸድቁ : ዘንድ : የሚታመንባቸው : ናቸውን ? የሙሐመድን : ጠባይ : ለመቃወም : ግልጽ : ሲሆን : ሁለተኛው : ደረጃ : ፍሬ : ነገር : እንደ : በለም : ሙሐመድም : ቀርዓን : ለሌሎች : የተላለፈበት : መሣሪያ : ነው : ይላሉ ።

፪ኛ : . ፍል ።

ቀርዓን : የመለኮት : ኃይል : እንጂ : ፍጡር : አልጻፈውም : ሲሉ : ሙሐመዳውያን : ለሚያጸኑት : አስተያየት : እኛ : ልናረጋግጥላቸው : የማንችልበት : ምክንያቶች : አሉ ።

፩ : የመጽሐፉ : አጠራረዝ : ተራን : ያልጠበቀ : ነው : እስላሞች : እንኳ : አንዳንድ አንቀጾች : የሚገኙበትንና : የተገለጹበትንም : ጊዜና : ቦታ : ለይተው : አያውቁም ።

፪ : በመጀመሪያዎቹና : በመጨረሻዎቹ : ክፍሎች : የአጻጻፍ : ስነ : ጽሑፍ : ልዩነት : ይገኝባቸዋል ። ቅኔ : እንደ : ልምድ : አነጋገር : ሆኖ : ሲገኝ : በደስታ : ገንፍሎ : የመናገር : አነጋገሮችም : ግልጽ : እንደ : ሆኑ : ነገሮችና : ሕጎች : ሆነው : ይገኛሉ ።

፫ : ስለ : መሻር : ደንብ : ባሕርይ : ቀርዓን : በጿጿ : ዓመታት : ውስጥ : የተሰጠ : መሆኑን : አስታውሱ ።

፬ : አንድ : ዓይነት : ታሪኮችም : ከተጨማሪ : ዝርዝር : ነገሮች : ጋር : ተያይዘው : የተሰጡ : ተደጋጋሚዎችና : መጨረሻ : የሌላቸው : ሆነው : ይገኛሉ ፤ እግዚአብሔር : ግን : አዲስ : ብርሃን : ወይም : ትኩስ : የመንፈስ : ምንጮች : የሚያስፈልገው : አይደለም ።

፭ : ስለ : አንዳንድ : አርእስቶች : ባሕርይ : <የሶፊስቲካን> : ምዕራፍ ፤ ስለ : ንጉሥ : ስሎሞን ። በገጽ : ፩፻፳፮ : ፪፻፹፭ : ፪፻፹፮ ።

ስለ : ንግሥተ : ሳባ : በገጽ : ፩፻፸፭ ።

በኤፌሶን : ስለ : ተኙት : ሰዎች : በገጽ : ፩፻፹፩ : የተጻፉትን : ተመልከት ። የተጠቀሱትም : ገጾች : የሮድዌል : የቀርዓን : ትርጉም : ገጾች : ናቸው ።

፮ : ግልጽ : ሆነው : ስለሚገኙ : መሳሳቶችም : ዝርዝሩን : ከዚህ : ቀጥሎ : ተመልከት ።

፯ : ስለ : ሥላሴዎች : አንድነት ፤ ለክርስቲያን : ትምህርት : በማይገባ : ስለ : ቀረቡት : መግለጫዎች ።

፰ : በእግዚአብሔር : ላይ : ስለ : ታሰበው : ክፉ : ሐሳብ ።

፱ : በተከላከሉት : ሥቃይ : ደስታን : ስለማየት ።

፲ : ስለ : ገነት : ሁኔታና : ባሕርይ : በአእምሮ : ስለ : ተቀረጸው : ሐሳብ ።

፲፩ : ለጊዜው : አስፈላጊ : ሆኖ : በውስጡ : የያዘው : ነገር : የተስፋፋው : አስደናቂ ሁኔታ : በአሆድ : ስለ : ሆነው : አሳዘኝ : መሪ : አንቀጽ : በሮድዌል : የቀርዓን : ትርጉም ። ገጽ : ፫፻፺፱ : ተመልከት ።

፲፪ : ስለ : ጋብቻና : መፋታት : ስለ : ባርነትና : ዕቁባትን : ስለ : ማስቀመጥ : የተሰጠው : የትምህርት : አሰጣጥ : ጠባይ ።